საქართველოს რესპუბლიკა

ელექტრონული ვერსია იხილეთ SAKRESP.GE

გამოდის 1918 წლიდან • ფასი 1,5 ლარი

№105-106 (10108-10109) 2026 წლის 10 აგვისტო, ორშაბათი

დიდგორით დიდი გული აქვს ქართველს...

რონ მეტრეველი

მოვლენა, რომელმაც სამყარო შესძრა

დიდგორის ბრძოლა □

მახლობელი აღმოსავლეთისა და ევრაზიის ისტორიის ტეხილი

1121 წლის 12 აგვისტო. უმნიშვნელოვანესი თარიღი ისტორიაში □ორი დიდი ძალის შერკინება. თურქ-სელჩუკებისა და საქართველოს დაპირისპირება ჩვენი ქვეყნის ძლევამოსილი გამარჯვებით დამთავრდა.

ეს განსაკუთრებული მოვლენაა ზოგადად სამყაროსა და კერძოდ საქართველოს ისტორიაში.

ქვეყნის დიდი ისტორიის გააზრების შედეგი იყო, როცა XX საუკუნის პოეტმა ხმამაღლა, აღტაცებით განაცხადა: □დიდგორით დიდი გული აქვს ქართველს“!

ჭეშმარიტებაა და ასეც უნდა იყოს.

ამ ბრძოლას განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს ზოგადად ისტორიაში და, ცხადია, საქართველოსთვის იგი უმნიშვნელოვანესია.

დიდგორის ბრძოლის ჭეშმარიტი ისტორია უნდა იცოდეს ქართველმა, განსაკუთრებით ახალგაზრდობამ.

ღრმად ვარ დარწმუნებული, რომ ჩვენი თანამემამულენი კარგად იცნობენ საქართველოს ისტორიას, თუმცა ცალკეული მნიშვნელოვანი მოვლენების ღრმად შესწავლა-დაუფლება აუცილებელია.

იხ. 7-10 გვ.

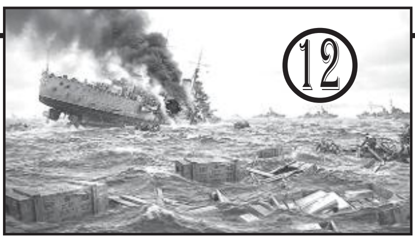

12

„სტალინის ოქრო“ ზღვის ფსკერიდან...

ბესარიონ კილასონია

13

პორტრეტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილისა

დღევანდელი რუსეთი ზუსტად ასე ფიქრობს:

ომი დაიწყო სააკაშვილის რეჟიმმა!!!

რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრო 2008 წლის ომთან დაკავშირებით განცხადებას ავრცელებს და ომზე პასუხისმგებლობას საქართველოს მაშინდელ ხელისუფლებას კიდევ ერთხელ აკისრებს.

□2008 წლის 7-8 აგვისტოს ღამით სააკაშვილის რეჟიმმა, ქართულ-ოსური კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების შესახებ ყველა საერთაშორისო შეთანხმების დარღვევით, განახორციელა ვერაგული აგრესია სამხრეთ ოსეთის წინააღმდეგ, რასაც მოჰყვა მრავალრიცხოვანი მსხვერპლი მშვიდობიან მოსახლეობასა და რუს მშვიდობისმყოფელებს შორის...

...საერთაშორისო თანამეგობრობის უმოქმედობის ფონზე, რუსეთი იძულებული გახდა, ჩამდგარიყო აგრესორის გზაზე და ჩაეტარებინა ოპერაცია საქართველოს მშვიდობისკენ იძულების მიზნით. თბილისის მიერ დაკარგული ტერიტორიების ძალისმიერი გზით დაბრუნების ნებისმიერი მცდელობის აღსაკვეთად, ჩვენი ქვეყნის ხელმძღვანელობამ მიიღო გადაწყვეტილება აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის დამოუკიდებელ სახელმწიფოებად აღიარებაზე□

უწყება ასევე მიესალმება □ქართული ოცნების□ მიერ ომზე პასუხისმგებლობის სააკაშვილისთვის დაკისრებას, იმედს გამოთქვამს, რომ მოგვარდება 3 სახელმწიფოს შორის ურთიერთობები და ამისთვის მოითხოვს ძალის გამოუყენებლობაზე შეთანხმებასა და საზღვრების დელიმიტაცია-დემარკაციას.

□ეს ამოცანები განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს დასავლელების, კიევის ნაცისტური რეჟიმისა და ქართული რადიკალური პოლიტიკური ძალების მცდელობების ფონზე, ჩაითრიონ თბილისი ახალ სისხლიან ავანტიურებში. მოსკოვი აღნიშნავს ქართულ საზოგადოებაში 2008 წლის აგვისტოს მოვლენების გადაფასების მიმდინარე მცდელობებს. ამავდროულად, გამართლებულია შეიარაღებული კონფლიქტის გაჩაღებაზე სააკაშვილის რეჟიმისთვის სრული პასუხისმგებლობის დაკისრება.

ფიქსირდება საქართველოს ხელმძღვანელობის განცხადებები აფხაზებთან და სამხრეთ ოსებთან შერიგების აუცილებლობაზე, რაც იმედს იძლევა, მიდგომის ეს ცვლილება არ დარჩება მხოლოდ დეკლარაციებად, არამედ გამყარებული იქნება კონკრეტული, პრაქტიკული ქმედებებით აფხაზეთთან და სამხრეთ ოსეთთან ურთიერთობების მოსაგვარებლად□

რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

ირაკლი კობახიძე:

ჩვენი უმთავრესი მოვალეობაა, ყველაფერი გავაკეთოთ მშვიდობიანი გზით საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღსადგენად

2

გიორგი ბარამიძე ქართველ ჯარისკაცებს ტყვეების დახვრეტაში ადანაშაულებს

3

ღალატის ანატომია:

ირაკლი კობახიძე:

ჩვენი უმთავრესი მოვალეობაა, ყველაფერი გავაკეთოთ მშვიდობიანი გზით საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღსადგენად

რუსეთ-საქართველოს ომიდან 18 წელი გავიდა. 400-ზე მეტი დაღუპული, 2000-მდე დაჭრილი და იძულებით გადაადგილებული 130 000 ადამიანი – ეს რუსული აგრესიის შედეგია. 2008 წლის აგვისტოში ოკუპანტებმა 50-ზე მეტი სოფელი გაანადგურეს. რუსულმა ავიაციამ დაბომბა გორი, ფოთის პორტი, სენაკისა და მარნეულის სამხედრო ბაზები, ვაზიანის ბაზა, საავიაციო ქარხანა და ქვიშიანის მთაზე მდებარე რადარი. ამ დრომდე რუსი სამხედროები აკონტროლებენ 100-ზე მეტ ქართულ სოფელს და საქართველოს მოქალაქეებს დღემდე უწევთ ცხოვრება მავთულხლართებს მიღმა.

ინტენსიური საბრძოლო მოქმედებები ხუთ დღეს გაგრძელდა, აქტიური საბრძოლო მოქმედებების შეწყვეტა კი მხოლოდ საერთაშორისო თანამეგობრობის გააქტიურების შედეგად მოხერხდა. ომიდან 18 წლის შემდეგ რუსეთი ისევ არ ასრულებს 12 აგვისტოს შეთანხმებას, აგრძელებს საქართველოს ტერიტორიების მიტაცებას და ყოველდღიურად უხეშად არღვევს ადამიანის უფლებებს.

* * *

18 წელი გავიდა აგვისტოს ომის შემდეგ, თუმცა დღესაც ყველას გვახსოვს, მათ შორის ემოციურად, ის უმძიმესი დღეები და ჩვენი ვალია, პატივი მივაგოთ აგვისტოს ომში დაღუპული გმირების ხსოვნას, □ამის შესახებ საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა **ირაკლი კობახიძემ** 8 აგვისტოს ჟურნალისტებს განუცხადა. როგორც მთავრობის მეთაურმა აღნიშნა, აგვისტოს ომის გმირების პატრიოტიზმი არის სამაგალითო.

„ჩვენ ომის დაწყებაში ვადანაშაულებთ სააკაშვილის სისხლიან რეჟიმს. მოღალატე მთავარსარდალი ჰყავდა მაშინ ფორმალურად ამ ქვეყანას.

რაც შეეხება რუსეთს, რუსეთმა განახორციელა საქართველოს ტერიტორიების 20%-

ის ოკუპაცია და, რა თქმა უნდა, სააკაშვილის, მისი რეჟიმის და □ნაცმოძრაობის□ღალატი ვერანაირად ვერ გადაფარავს ამ დანაშაულს.

ეს იყო დანაშაული ჩვენი სახელმწიფოს, ქვეყნის წინაშე, ჩვენი ხალხის, ჩვენი ჯარისკაცების წინაშე. ოკუპაცია არის, რა თქმა უნდა, დანაშაული. კიდევ ერთხელ გავიმეორებ, რომ სააკაშვილის და მისი რეჟიმის ღალატი ვერავითარ შემთხვევაში ვერ გადაფარავს ოკუპაციას, იმიტომ, რომ ჩვენი ტერიტორიების ოკუპაცია განახორციელა რუსეთის ფედერაციამ, რაც შემდგარი ფაქტია. კიდევ ერთხელ გავიმეორებ, რომ ერთ მხარეს იყო სააკაშვილის და მისი რეჟიმის ღალატი, მეორე მხარეს იყო ოკუპაცია, რომელიც განხორციელდა რუსეთის ფედერაციის მხრიდან. მთავარია, რომ ჩვენ ორივე ფაქტს მივცეთ სათანადო შეფასება□, □დასძინა **ირაკლი კობახიძემ.**

სააკაშვილის რეჟიმის მიერ ომის დაწყებას მოჰყვა კონკრეტული გაგრძელება.

□გაგრძელება იყო ოკუპაცია და გაგრძელება იყო ე.წ. აღიარება. ღმერთმა დაგვიფაროს, რომ სააკაშვილი, ეს სისხლიანი, ბინძური უცხოელი აგენტი და საქართველო იყოს ერთი და იგივე. ღმერთმა დაგვიფაროს, რომ ეს ბინძური აგენტი მიხეილ სააკაშვილი და საქართველო იყოს ერთი და იგივე. როდესაც საუბარია ხელისუფლების აღიარებაზე, საქართველოში შედგა სამართლიანი არჩევნები და სამართლიან არჩევნებს და ხალხის ნებას ყველა უნდა შეეგუოს.

ერთ-ერთი მთავარი ფაქტორი, რამაც განსაზღვრა მოვლენების ისე განვითარება, როგორც განვითარდა, იყო ის, რომ მიხეილ სააკაშვილმა გააყალბა 2008 წლის საპრეზიდენტო არჩევნები. მიხეილ სააკაშვილი იყო გაყალბებით თავზე დასმული უცხოელი აგენტი. თქვენ ამოიღეთ მარტო მარნეულის შედეგები, სადაც შავით თეთრზე ჩანს, ანალიზიც არ უნდა. მე განახებთ, რასაც ნახავთ 2008 წლის შედეგებში და თქვენ მანახეთ რა იქნება 2024 წლის შედეგებში. მარტო ერთ მაგალითს გეუბნებით, საიდანაც ძალიან მკაფიოდ ჩანს, რომ ტოტალურად გაყალბდა 2008 წლის საპრეზიდენტო არჩევნები, დაგვისვეს თავზე უცხოელი აგენტი და ამ უცხოელმა აგენტმა შემდეგ შეასრულა დავალება, მან და მისმა სისხლიანმა რეჟიმმა დაიწყო ომი და ამას მოჰყვა შესაბამისი ძალიან მძიმე გაგრძელება□, □ დასძინა პრემიერ-მინისტრმა.

შალვა პაპუაშვილი:

აგვისტოს ომმა დაგვანახა მარიონეტული რეჟიმის მოღალატეობრივი არსი

18 წელი გავიდა აგვისტოს ომიდან, რომელიც ჩვენი ქვეყნის უახლეს ისტორიაში კიდევ ერთ ტრაგიკულ ფურცლად ჩაიწერა, □ამის შესახებ პარლამენტის თავმჯდომარემ, **შალვა პაპუაშვილმა** ჟურნალისტებს მუხათგვერდის ძმათა სასაფლაოზე განუცხადა. ამ ომმა დაგვანახა ორი განსხვავებული სამყარო.

□ერთი, ეს არის ქართველი ჯარისკაცების, მშვიდობიანი მოსახლეობის გმირობა და თავდადება; მეორე, მარიონეტული რეჟიმის მოღალატეობრივი არსი. რეჟიმის, რომელმაც საქართველო მაშინ ამ ომში შეიყვანა, რომელმაც შემდეგ დაჭრილი ჯარისკაცები ბრძოლის ველზე მიატოვა, დაღუპული ჯარისკაცები ბრძოლის ველზე მიატოვა, მშვიდობიანი მოსახლეობა ბრძოლის ველზე მიატოვა. თვითონ იმ დღეებში დაკავებული იყვნენ, რასაც ჩვენ ვხედავდით, ღლიცინით, ანგლობით. გახსოვთ, 9 აგვისტოს უსაფრთხოების საბჭოს სხდომა, სადაც სააკაშვილი, ბოკერია, მაშინდელი უშიშროების საბჭოს წევრები, როდესაც ჩვენი გმირი ჯარისკაცები ბრძოლის ველზე მტერს ებრძოდნენ, ბრძოლის ველზე ეცემოდნენ, მოსახლეობა მიტოვებული და შეტოვებული იყო ბრძოლის ხაზს მიღმა, მათი ხითხითი, ხორხოცი და ასეთი დამოკიდებულება საკუთარი ქვეყნის მიმართ. ეს იყო ის სურათი, რაც მაშინ მთელმა საქართველომ დავინახეთ□

12 აგვისტოს შეთანხმებაზე საქართველოსა და რუსეთის ხელმოწერის გარდა, კიდევ არის ევროკავშირის ხელმოწერა, როგორც გარანტის. რა გააკეთა ევროკავშირმა იმისთვის, რომ 12 აგვისტოს შეთანხმება შესრულებულიყო?! სანქციები დაუწესა რუსეთს, რომ გაეყვანა ჯარები?! არა. ვის დაუწესა სანქციები?! საქართველოს დაუწესა!

* * *

□ემბარგო დაგვადო დასავლეთმა იარაღის შესყიდვაზე, ნაომარ ქვეყანას, რომელსაც წინ ჰქონდა კიდევ საფრთხეები შესაძლო კონფლიქტებისა, იარაღს არ გვაძლევდნენ, ემბარგო დაგვადეს, სანქცია დაგვიწესა ევროპამ და დასავლეთმა 2008 წელს.

ამას შეეგუენ. ამის შემდეგ დაიწყეს რუსეთთან საუბარი კულტურული თუ სხვა ურთიერთობების აღდგენაზე, სექტემბერშივე გახსოვთ გრიგოლ ვაშაძის განცხადებები. მხარი დაუჭირეს რუსეთის გაწევრიანებას მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში, მხარი დაუჭირეს PACE-ს რეზოლუციას, რომლითაც დააბრალეს ქართველ ჯარისკაცებს ომის დანაშაული. ეს ადამიანები (□ნაციონალური მოძრაობა□) საერთოდ როგორ ბედავენ, რომ დღემდე პოლიტიკაში არიან, მას შემდეგ, რაც იმ ჯარს, რომელიც ომში შეიყვანეს, თვითონ დააბრალეს ომის დანაშაულების ჩადენა. ყველაფერი გააკეთეს მაშინ იმისთვის, რომ რუსეთს ფასი არ გადაეხადა ოკუპაციისთვის□ – განაცხადა პარლამენტის თავმჯდომარემ.

საგარეო საქმეთა სამინისტრო:

მოვუწოდებთ რუსეთის ფედერაციას, შეწყვიტოს საქართველოს ტერიტორიების უკანონო ოკუპაცია!

რუსეთის მიერ საქართველოს წინააღმდეგ განხორციელებული სრულმასშტაბიანი სამხედრო აგრესიიდან 18 წელი გავიდა. 2008 წლის აგვისტოში რუსეთმა საერთაშორისო სამართლის ფუნდამენტური ნორმებისა და პრინციპების უგულებელყოფით განახორციელა საქართველოს ტერიტორიის განუყოფელი ნაწილების □აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონების უკანონო ოკუპაცია და მათი ე.წ. დამოუკიდებელ სახელმწიფოებად აღიარება, □ამის შესახებ საგარეო საქმეთა სამინისტროს განცხადებაშია ნათქვამი.

დღესაც, ოკუპაციის მე-18 წლისთავზე, რუსეთი არ ასრულებს ევროკავშირის შუამავლობით დადებულ 2008 წლის 12 აგვისტოს ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმებას.

□მეტიც, რუსეთი აფართოებს საკუთარ უკანონო კონტროლს ოკუპირებულ რეგიონებში, აგრძელებს მათი მილიტარიზაციის პროცესს და აქტიურად დგამს ნაბიჯებს მათი ფაქტობრივი ანექსიისკენ.

საქართველოს ოკუპირებულ რეგიონებში ადამიანის უფლებების უხეში დარღვევებით, ქართველთა ეთნიკური დისკრიმინაციითა და მოსახლეობის იზოლაციაში მოქცევით რუსეთი საგრძნობლად აუარესებს ადგილზე უსაფრთხოებისა და ჰუმანიტარულ გარემოს, ხოლო საერთაშორისო ორგანიზაციებისთვის ოკუპირებულ ტერიტორიებზე წვდომის არქონა ართულებს ადგილზე არსებული ვითარების სრულფასოვან შეფასებასა და ადამიანის უფლებების დაცვის ეფექტიან უზრუნველყოფას.

საქართველო მტკიცედ განაგრძობს კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების პოლიტიკას, რომლის მიზანია დეოკუპაცია, მშვიდობის განმტკიცება და კონფლიქტით გაყოფილ საზოგადოებებს შორის ნდობისა და ურთიერთობის აღდგენა. საქართველო ამ მიზნების მისაღწევად იყენებს დიპლომატიურ და სამართლებრივ მექანიზმებს და აქტიურად თანამშრომლობს საერთაშორისო პარტნიორებთან.

საქართველო განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს ჟენევის საერთაშორისო მოლაპარაკებებს, როგორც რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტის უსაფრთხოების, ჰუმანიტარული და ადამიანის უფლებების საკითხებზე მოლაპარაკებების მთავარ საერთაშორისო ფორმატს.

საგარეო საქმეთა სამინისტრო მოუწოდებს რუსეთის ფედერაციას, შეწყვიტოს საქართველოს ტერიტორიების უკანონო ოკუპაცია და მათი ფაქტობრივი ანექსიისკენ მიმართული ქმედებები, სრულად შეასრულოს ევროკავშირის შუამავლობით დადებული 2008 წლის 12 აგვისტოს ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმებით ნაკისრი ვალდებულებები, გაიყვანოს თავისი სამხედრო ძალები საქართველოს ტერიტორიიდან და უზრუნველყოს იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ლტოლვილთა საკუთარ სახლებში უსაფრთხო და ღირსეული დაბრუნება“.

№105-106. ორშაბათი, 10 აგვისტო, 2026 წელი

SOS!

რატომ არ უნდა მოვიდეს ქვეყნის სათავეში „ნაციონალური მოძრაობა“, ეს ყველაზე კარგად ახსნა პარტიის წევრმა გიორგი ბარამიძემ. პარტია, რომელსაც საშინაო და საგარეო პოლიტიკის განხორციელებასა და მართვაზე აქვს პრეტენზია, აცხადებს, რომ ქართველები ტყვეებს ხვრეტდნენ. იმედია, ბარამიძის ანტისახელმწიფოებრივი განცხადება არ დარჩება სამართლებრივი რეაგირების გარეშე.

ღალატის ანატომია: გიორგი ბარამიძე ქართველ ჯარისკაცებს ტყვეების დახვრეტაში ადანაშაულებს!

გიორგი ბარამიძემ, იაგო ხვიჩიასთან ინტერვიუში ქართველ სამხედროებს ბრალი დასდო უმძიმეს დანაშულში. ინტერვიუში მან ისაუბრა აფხაზეთის ომზე და თქვა, აფხაზები ტყვეებს იმიტომ არ აძლევდნენ ქართულ მხარეს, რომ ქართველებს ტყვეები აღარ ჰყავდათ, რადგან ხვრეტდნენო. კითხვაზე, თუ რატომ იყო ეს აუცილებელი, პასუხობს, აუცილებელი არ ყოფილა, მაგრამ როცა ადამიანს ბიძაშვილს, ძმას, მეგობარს მოგიკლავენ, იქ ემოციის შეკავება ძალიან ძნელიაო. აქვე კიდევ ერთი საინტერესო დეტალია, ხვიჩიას კითხვაზე, იქითა მხრიდანაც ხომ იგივე ხდებოდა, ბარამიძემ უპასუხა, რომ იქ რუსული დისციპლინა იყო.

„გაცილებით მეტ ტყვეს იყვანდნენ, მაგრამ იქ იყო დისციპლინა, რუსული დისციპლინა იყო. იქიდან იყო ბესლან კობახია, რომელიც მეუბნებოდა – მე ათს მოგცემ, მაგრამ შენ ერთი ხომ უნდა მომცე? აღარ გვაძლევდნენ ისინი ტყვეებს და ჩვენ ტყვეები აღარ გვყავდა იმიტომ, რომ ვხვრეტდით“ – აცხადებს **გიორგი ბარამიძე.**

ბარამიძის ამ სკანდალურ და პროვოკაციულ განცხადებას ეხმაურება ვეტერანი მალხაზ თოფურია და იხსენებს, როდესაც აფხაზურ მხარესთან დაღუპულთა, ტყვეებისა და მშვიდობიანი მოსახლეობის გაცვლის მიზნით გუდაუთაში იმყოფებოდა. **მალხაზ თოფურია** იხსენებს კონკრეტულ ინციდენტს, რომელიც სოხუმში დაბრუნების შემდეგ მოხდა. მისი თქმით, პირველ არხზე იხილა იმ დროს დეპუტატ გიორგი ბარამიძის ინტერვიუ სოხუმის აეროპორტიდან, სადაც ის ტყვეთა გაცვლის პროცესში საკუთარ „სირთულეებსა და დამსახურებაზე“ საუბრობდა.

„93 წლის მარტის მეორე ნახევარია, სისხლის სუნი დგას მთელ აფხაზეთში. 16 -17 მარტის აფხაზთა კონფედერატთა და რუსთა შემოტევა სოხუმზე კრახით დასრულდა სეპარატისტებისთვის, რამდენიმე ასეული ქართველი მებრძოლი დაეცა სოხუმის დაცვისას. მოწინააღმდეგე მხარეს დანაკარგები რამდენჯერმე აღემატება ჩვენ დანაკარგებს, ბევრი ტყვე და გვამი რჩება სოხუმში, სიტუაცია მოითხოვს სასწრაფოდ ამოქმედდეს ტყვეთა, გვამთა (დიახ, ესეც ომის მწარე რეალობაა) და აქეთ-იქით ჩარჩენილი მშვიდობიან მოსახლეთა გაცვლის პროცედურა!

მე გუდაუთაში მიშვებენ ამ გაცვლის კომისიის ფარგლებში, თან მომყვება გადაცემის „საღამო მშვიდობისა“ ჟურნალისტი, ქალბატონი ირინა გოგოსაშვილი.... არანაირი გარანტია იქიდან ცოცხლად დაბრუნების, ყოველ მეორე სახლში დაღუპულის გასვენება და გამწარებული ჭირისუფლები (ხშირ შემთხვევაში, ცარიელი სასახლეებით). მოხერხდა ბევრი სასიკეთო რამ 300-300 მშვიდობიანი მოსახლე ძირითადად მოხუცები, გვამები ყველა ყველაზე, ასევე ტყვეებიც ყველა ყველაზე გაიცვალა“ – წერს **თოფურია.**

სამართლიანობა მოითხოვს ამ კეთილ საქმეში ქართული მხრიდან პაატა ზაქარეიშვილის დაუღალავ და უანგარო შრომის აღნიშვნას და აფხაზებიდან ბესლან კობახიასი.

„რა ჯოჯოხეთი გამოვიარე იქ ყოფნისას და რა არაადამიანობებს, ან პირიქით – რა ამაღლებულ ღირსებით სავსე ადამიანებს (სხვადასხვა ეთნოსის) გადავაწყდი იქ, ამის აღწერას აქ არ დავიწყებ... ორი კვირის შემდეგ, დავბრუნდი. დავბრუნდი დანერვოზებული, სიგიჟის ზღვარზე. იქ ყოფნა ჩემთვის ომზე ბევრად უარესი აღმოჩნდა, დაბრუნების დღეა, ბოლო 150 ქართველიც ჩამოვიყვანეთ გემით, ჩვენ ქართულ შტაბში ვართ, ცხონებულ სოსო მარგიშვილთან, ტელევიზორს მივჩერებივართ, გვაინტერესებს, როგორ გაშუქდა...

ერთ არხზე მეტი არც იყო მაშინ, აჩვენებენ გამოწკეპილ-გამოპრანჭულ დეპუტატს გიორგი ბარამიძეს სოხუმის აეროპორტში, იმ დღეს ჩამოფრინდა და ინტერვიუს იძლევა, თუ რა სირთულეები გადახდა ამ ადამიანების გაცვლისას, რაც გაიცვალა... სიმწრით მეღიმება, მაგრამ არ ვბრაზდები, სოსო ბრაზდება. აეროპორტის კომენდატურაში რეკავს და სთხოვს ბიჭებს, ბარამიძე შტაბში მოათრიონ... მოათრიეს!

არ გრცხვენია? ნამუსი სულ არა გაქვს? ამან რაღა თქვას, ხელს იშვერს სოსო ჩემკენ... კარგით, რა, ბიჭებო (ჩაჯლი ხმით), თქვენ ფეხებზე გკიდიათ და მე კარიერისთვის მჭირდება ეს ყველაფერი... 35 წელი გავიდა, არაფერი შეცვლილა. ის ისევ კარიერისთვის იღვწის, მეც ისევ ისე ვარ. ტყვეებს ვცვლიდიო, ამ ნაბიჭვარმა, ქართველები რომ ხვრეტდნენ, იმ ტყვეებსო“** – წერს **მალხაზ თოფურია.**

ანალიტიკოს **გია აბაშიძის** შეფასებით, გიორგი ბარამიძე და მისნაირი „ნაცგობლინები“ პირდაპირ ასრულებენ ოკუპანტი კრემლის დაკვეთას. მისი თქმით, კატეგორიულად მიუღებელია დაუსაბუთებელი ბრალდებებით საქართველოს, მისი თავდაცვის ძალებისა და მებრძოლების დისკრედიტაცია, რაც მხოლოდ მტრის პროპაგანდას აძლევს ხელს.

„ერთი ბოროტი უსამშობლოს, გიორგი ბარამიძის ანტიქართული განცხადება – თითქოს, აგვისტოს ომის დროს ჩვენი მებრძოლები ტყვეებს ხვრეტდნენ, არ უნდა დარჩეს სამართლებრივი რეაგირების გარეშე. გიორგი ბარამიძე და მისნაირი „ნაცგობლინები“ პირდაპირ ასრულებენ ოკუპანტი კრემლის დაკვეთას. კატეგორიულად მიუღებელია დაუსაბუთებელი ბრალდებებით საქართველოს, მისი თავდაცვის ძალებისა და მებრძოლების დისკრედიტაცია, რაც მხოლოდ მტრის პროპაგანდას აძლევს ხელს.

2022 წლის 16 დეკემბერს ჰააგის პროკურორმა გამოძიება ისე დაასრულა, რომ ქართველი სამხედროების მხრიდან ომის დანაშაული არ დადასტურდა. რუსეთის მცდელობა, ომის დანაშაულები საქართველოსთვის გადაებრალებინა, ჩავარდა. როგორც ჩანს, ყველაფრის მკადრებელ „ნაცმანქურთებს“ მიეცათ ინსტრუქცია, ოკუპანტი რუსეთის ბრალეულობა როგორმე გადაფარონ და ქართველებისვე ნათქვამით ეცადონ ჩვენი გმირი მეომრების შებღალვას. არ გამოვა! და რატომ არის დღემდე ეს ნაძირალა გიორგი ბარამიძე გარეთ?! თუნდაც ეგზეკუცია სვანეთში არავის დავიწყებია“ – აცხადებს **გია აბაშიძე.**

* * *

პოლიტოლოგ სოსო მანჯავიძის განცხადებით, ბარამიძის ინტერვიუში არის პირდაპირი პროვოკაცია და ორგანულად ჯდება საქართველოს წინააღმდეგ მიმართული ჰიბრიდული ომის გეგმებში. მისი განცხადებით, ბარამიძის პროვოკაციას რამდენიმე მიზანი აქვს. მათ შორისაა ქართველების, როგორც ეთნოსის დემონიზაცია, ქართველებსა და აფხაზებს შორის მტრობის მწვავე სტადიაში გადაყვანა და რაიმე მოლაპარაკების და შეთანხმების შესაძლებლობის გამორიცხვა.

როგორც მანჯავიძე აცხადებს, ბარამიძეს რომ ქართველი ხალხისთვის უმძიმესი შედეგების მომტან განცხადებებზე პასუხი არ მოეთხოვება, მეტიც, თუ ვინმემ პასუხი მოსთხოვა, შეიძლება იქით აგებინონ პასუხი, არის ნორმალური ადამიანების მორალური დახვრეტა და თავის მოჭრა.

„ამ პროვოკაციას რამდენიმე მიზანი აქვს. პირველი – ქართველების, როგორც ეთნოსის დემონიზაცია, მათი წარმოჩენა ფაშისტებად, შესაბამისად, მათ წინააღმდეგ ნებისმიერი მოქმედების გამართლება; მეორე – ქართველებსა და აფხაზებს შორის მტრობის შენარჩუნება და ახალ, უფრო მწვავე სტადიაში გადაყვანა; მესამე – რაიმე ტიპის მოლაპარაკების და შეთანხმების შესაძლებლობის გამორიცხვა; მეოთხე – ნეგატივის ახალი ტალღის გამოწვევა, რამაც სხვა მსგავს ქმედებებთან ერთად უნდა გამოიწვიოს საზოგადოებაში შფოთი, აგრესია და ისტერია, რომლის მოდერაციით უნდა მოხდეს პოლიტიკური დესტაბილიზაცია, რასაც მასობრივი გამოსვლები და რევოლუცია უნდა მოჰყვეს.

ეს ყველაფერი გასაგებია. მაგრამ ჩემთვის პირადად სრულიად გაუგებარია, რამდენ ხანს შეიძლება ეს გარეწარი და მისი მავნებლობა ვითმინოთ? ადრე მსგავს მოღალატეებს და მავნებლებს თავს ჰკვეთდნენ, ხვრეტდნენ, სარზე სვამდნენ, ცეცხლზე წვავდნენ და სხვა. ცხადია, ჩვენ ასეთი სასტიკი მოქმედებების მომხრე არ ვართ, მაგრამ მეორე მხრივ, ის ვითარება, როდესაც ეს მავნებელი და მოღალატე საჯაროდ აკეთებს ქართველი ხალხისთვის უმძიმესი შედეგების მომტან განცხადებებს, ამაზე პასუხი არ მოეთხოვება.

მეტიც, თუ ვინმემ პასუხი მოსთხოვა, შეიძლება იქით აგებინონ პასუხი, არის ნორმალური ადამიანების მორალური დახვრეტა, თავის მოჭრა, სარზე გასმა და ცეცხლში დაწვაც. და კიდევ, იაგო ხვიჩიას არ ესმის, რომ ასეთი განცხადებების საჯაროდ გავრცელება აზიანებს ქვეყნის ინტერესებს, რომ ეს მიზანმიმართული ტყუილია? თუ ჰგონია, რომ ამას ჩვენს წინააღმდეგ არ გამოიყენებენ? მართალი გითხრათ, დიდი ძალისხმევა დამჭირდა, რომ სათქმელი შედარებით კორექტულად მეთქვა, სერიოზულად არის ეს და მისი თანამოაზრენი გასაროზგი ნეხვში ამოვლებული შინდის წკეპლებით, პირველ ეტაპზე, ცხადია“ – წერს **სოსო მანჯავიძე.**

თამთა ქარჩავა

პროკურატურამ სამშობლოს ღალატისა და საბოტაჟის ფაქტზე გამოძიება დაიწყო

„ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ წევრის, გიორგი ბარამიძის განცხადებასთან დაკავშირებით საქართველოს გენერალურმა პროკურატურამ სამშობლოს ღალატის და საბოტაჟის ფაქტზე გამოძიება დაიწყო.

როგორც პროკურატურაში აცხადებენ, **გამოძიების დაწყებას საფუძვლად დაედო სსიპ ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახურის განცხადება იაგო ხვიჩიას საავტორო გადაცემაში „საქართველოს დაბადება“ „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ წევრის გიორგი ბარამიძის მიერ აფხაზეთის ომისა და ტყვეთა გაცვლის პროცესის შესახებ გაკეთებულ განცხადებასთან დაკავშირებით. საქმე ეხება „ნაციონალური მოძრაობის“ ერთ-ერთი ლიდერის გია ბარამიძის განცხადებას, რომლის თანახმადაც, „აფხაზეთში ომის დროს ქართველი სამხედროები ტყვეებს ხვრეტდნენ და აფხაზური მხარე ამიტომ ტყვეებს არ იძლეოდა“.**

„გამოძიება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 307-ე პრიმა და 318-ე მუხლით დაიწყო, რაც სამშობლოს ღალატს და საქართველოს სახელმწიფოებრივი ინტერესებისთვის საფრთხის შექმნას გულისხმობს. საგამოძიებო ორგანოში ჩატარდება ყველა საჭირო საგამოძიებო და საპროცესო მოქმედება, რომელთა შედეგების შესახებ საზოგადოებას დამატებით მიეწოდება ინფორმაცია“, „ნათქვამია პროკურატურის მიერ გავრცელებულ ინფორმაციაში.

უვის ბარამიძეს ენაც, თემაც და ტვინიც ჯანდაბისკენ გაექცა!

კობა კობალაძე:

ომის ვეტერანებმა გვთხოვეს, გიორგი ბარამიძის განცხადებაზე გაგვეკეთებინა მიმართვა პროკურატურისადმი...

შევთანხმდით, რომ ემოცია არ არის ყველაზე კარგი გამოსავალი, არამედ ცივი გონებით უნდა განვახორციელოთ ეს პროცესი და სწორედ ამას ემსახურებოდა საქართველოს პროკურატურისადმი მიმართვა, „ამის შესახებ ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახურის ხელმძღვანელმა **კობა კობალაძემ** განაცხადა.

საქმე ეხება „ნაციონალური მოძრაობის“ ერთ-ერთი ლიდერის **გია ბარამიძის** განცხადებას, რომლის თანახმადაც, **„აფხაზეთში ომის დროს ქართველი სამხედროები ტყვეებს ხვრეტდნენ და აფხაზური მხარე ამიტომ ტყვეებს არ იძლეოდა“.**

როგორც **კობალაძემ** აღნიშნა, ბარამიძის განცხადება არის ანტისახელმწიფოებრივი, ბოროტი ქმედება და სილის გაწნა ვეტერანებისთვის.

„ომის ვეტერანებმა გვთხოვეს, რეაგირება მოგვეხდინა უპასუხისმგებლო განცხადებებზე, გუშინვე გაგვეკეთებინა მიმართვა გენერალური პროკურატურისადმი. თქვენ დაინახეთ, როგორია ემოციური ფონი, ამიტომ ჯობს, სახელმწიფო ინსტიტუცია იყოს მომკვლევი და დაადგინოს როდის, სად, რა ფაქტებზეა საუბარი და რა აქვს ამ ადამიანს თავში ნააზრევი. ერთია, ჩვენ რა ვარაუდი გვაქვს, მაგრამ მეორეა, რა ფაქტობრივ გარემოებაზე დაყრდნობით ისაუბრა ამ ყველაფერზე. ეტყობა, უცებ გაექცა ენა, როდესაც საუბრობდა და უცებ წარმოაჩინა თავისი თავი არა მარტო დიდ მებრძოლად, არამედ სიტუაციის შემფასებლად, გაექცა თემა და ვეღარ წამოეწია.

ვეტერანები დაგვიკავშირდნენ და გუშინვე გვთხოვეს, რომ საკუთარი თანამონაწილეობის დაფიქსირება უნდოდათ ხელმოწერით. გადაწყდა, რომ დღეს ყველა ერთად შევკრებილიყავით, ძირითადად ის მეთაურები, რომელთა პირად შემადგენლობებსაც უწევდათ საბრძოლო მოქმედებებში ყოფნა. შევთანხმდით, რომ ემოცია არ არის ყველაზე კარგი გამოსავალი, არამედ ცივი გონებით უნდა განვახორციელოთ ეს პროცესი და სწორედ ამას ემსახურებოდა საქართველოს პროკურატურისადმი მიმართვა. ეს არის მცდელობა სილის გაწვნის თითოეული ვეტერანისა თუ დაღუპულის ოჯახის წევრებისთვის, ეს არის ანტისახელმწიფოებრივი, ბოროტი ქმედება. გვაინტერესებს, რა უდევს ამას საფუძვლად“, „განაცხადა კობალაძემ.

ჩვენ, დიდი სამამულო ომიდან შინმოუსვლელ მამათა შვილების ერთ ჯგუფს, როგორც ყველას, გულს გვტკენს რუსეთსა და უკრაინას შორის გაჩაღებული სისხლისმღვრელი ომი. ძნელი გადასატანია ფიქრი იმის შესახებ, რომ მიწაზე, სადაც ჩვენი მამებიც წვანან, ხუთი წელიწადია გრძელდება გამანადგურებელი ომი, რაც ჩვენი მამების ფაშიზმის წინააღმდეგ ბრძოლას აუფერულებს. ამ ომში დღესაც იღუპებიან ორივე მხრიდან ჩვენი მოქალაქენი.

ომი რუსეთსა და უკრაინას შორის მტკივნეულია ყველა მართლმადიდებლისთვის!

ამ ომს შეშფოთებით აკვირდება და გამოსავალზე ფიქრობს კათოლიკური ეკლესიის ლიდერი რომის პაპი!

ამ ომს გმობს მშვიდობისმოყვარე კაცობრიობა!

ეს ომი გადაულახავ პრობლემებს უქმნის საქართველოს პოლიტიკასა და ეკონომიკას.

მიგვაჩნია რომ, ამ ომის შეჩერება შეუძლია მხოლოდ საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიას, რადგან სხვები ამ ომიდან დიდ სარგებელს ნახულობენ და ცდილობენ მის გახანგრძლივებას!

საქართველოს ეკლესიის თაოსნობით ომის შეჩერება იქნება ღირსეული პასუხი ევროგაერთიანებებისა და დიფ სთეითის მისამართით, რომლებმაც ჩვენს ეკლესიას ცილი დასწამეს სხვათა მიმდევრობასა და მორჩილებაში.

საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმინდესი და უნეტარესი შიო III, წმინდა სინოდი, კარგი იქნება თუ განიხილავენ დელეგაციის შექმნას და მის მოსკოვში გაგზავნას. მოსკოვისა და სრულიად რუსეთის პატრიარქთან და სხვა მღვთელმთავრებთან შეხვედრისას საქართველოს დელეგაციამ უნდა დაარწმუნოს ისინი, რომ აუცილებელია რუსეთის „დუმას“ მოსთხოვონ საპარლამენტო კომისიის შექმნა, რომელიც შეხვდება უკრაინის კომისიას.

რუსეთ-უკრაინის ომი მართლმადიდებლობამ უნდა შეაჩეროს!

საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა სინოდს

ანალოგიური მისიით საქართველოს ეკლესიის დელეგაცია უნდა ჩაბრძანდეს უკრაინაში და დაარწმუნოს უკრაინელი მართლმადიდებლებისა და კათოლიკეების მღვდელმთავრები, რომ მათ უკრაინის პარლამენტს მოსთხოვონ საპარლამენტო კომისიის შექმნა, რომელიც შეხვდება რუსეთის „დუმის“ კომისიას. ნეიტრალურ ქვეყანაში ერთმანეთთან შეხვედრისას ორივე კომისიის წევრებმა ყველაფერი უნდა გააკეთონ, რომ ხელი მოაწერონ შეთანხმებას, რომელიც შეაჩერებს, თუნდაც დროებით, ამ სამარხვინო ომს.

რადგან ორივე კომისიის წევრები მართლმადიდებელი მრევლის ინტერესების დამცველები იქნებიან, მათ არ უნდა გაუჭირდეთ ხელშეკრულების დადება.

რუსეთისა და უკრაინის პრეზიდენტებმა, ერთმანეთთან უკიდურესი დაპირისპირების გამო, მათი ჩამოშორება ამ საკითხის გადაჭრაში მხოლოდ გაგებით უნდა მიიღონ.

რუსეთის პრეზიდენტმა ანგარიში უნდა გაუწიოს იმ რეალობას, რომ ომის გაგრძელების შემთხვევაში უკრაინას ემუქრება დაშლა, მისი რეგიონების მიტაცება ევროპის ქვეყნების მიერ, რაც არ შედის რუსეთის ინტერესებში. უკრაინის პრეზიდენტმა ანგარიში უნდა გაუწიოს იმ ფაქტს, რომ ომის გაგრძელების შემთხვევაში რუსეთი გამოიყენებს ატომურ იარაღს, რაც არ შედის არც უკრაინის და არც ევროპის ინტერესებში.

1700 წლის საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია, რომელიც ღვთისგან მოცემულ მადლს ღირსეულად ანაწილებდა საუკუნეების განმავლობაში, ამ მადლს რუსეთ-უკრაინის ომის შეწყვეტასაც მოახმარს. მსოფლიოს კეთილი ნების ადამიანები საქართველოს ეკლესიის მცდელობას რუსეთ-უკრაინის ომის შეწყვეტისაკენ სათანადოდ შეაფასებენ და ისინიც ჩაერთვებიან მშვიდობისთვის ბრძოლაში.

ვახტანგ მამულაშვილი, რამაზ კახაშვილი, ლატავრა ჯიაძე, ნუგზარ კობახიძე.

კონფლიქტებმა და ძლიერმა სიცხემ მარცვლეულის გაძვირება გამოიწვია

„გარდიანის“ ცნობით, მსოფლიოში სურსათის ფასებმა ბოლო სამი წლის მაქსიმუმს მიაღწია და კონფლიქტებმა და ძლიერმა სიცხემ მარცვლეულის გაძვირება გამოიწვია.

ბრიტანული გამოცემის ინფორმაციით, ამის მიზეზად სახელდება უკრაინის ომი, კონფლიქტი ახლო აღმოსავლეთში და ძლიერი სიცხე, რაც სასოფლო-სამეურნეო კულტურების ფასებზე უარყოფითად ზემოქმედებს. როგორც „გარდიანი“ წერს, ამის შესახებ ნათქვამია გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის სურსათის ფასების ინდექსში, რომელიც ძირითადი სასურსათო პროდუქტების ფასებს უწევს მონიტორინგს. გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის მონაცემებით, ივლისში გაიზარდა მარცვლეულის, შაქრისა და მცენარეული ზეთების ფასები, მაშინ როდესაც ხორცისა და რძის პროდუქტების ფასები შემცირდა.

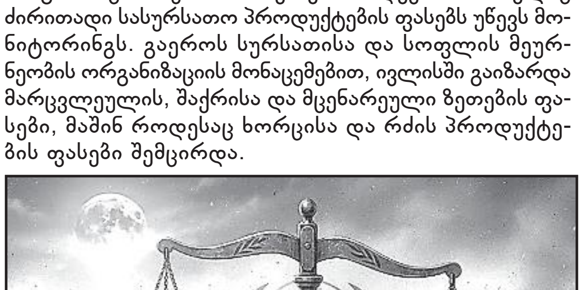

ანგარიშის თანახმად, ივლისში ხორბლის ფასები მსოფლიოში 5.8%-ით გაიზარდა, ხოლო ერთი წლის წინანდელ მაჩვენებელთან შედარებით ხორბალი 10%-ით არის გაძვირებული. გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია აცხადებს, რომ ამის მიზეზი იყო „შავი ზღვის გავლით ექსპორტის ნაკადების შეფერხებების გაგრძელება და საექსპორტო ინფრასტრუქტურის დაზიანება, რასაც რამდენიმე მნიშვნელოვან მწარმოებელ ქვეყანაში ბოლო პერიოდში დაფიქსირებული სიცხის ტალღების გავლენა და მოსავლიანობის შემცირება დაემატა“.

ცნობისთვის, ივლისში შავ ზღვაში თავდასხმების რაოდენობა უკრაინასა და რუსეთს შორის სამხედრო ესკალაციის განახლების ფონზე გაიზარდა. გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის ინდექსის მიხედვით, მსოფლიოში სიმინდის ფასები 3.6%-ით გაიზარდა. ამას ხელი შეუწყო აშშ-ის ზოგიერთ ნაწილში ცხელი და მშრალი ამინდის გამო მოსავალთან დაკავშირებულმა შეშფოთებამ, ასევე ენერგორესურსების ფასების ზრდის გავლენამ, რაც გეოპოლიტიკური დაძაბულობის გამწვავებას მოჰყვა.

ამასთან, გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის მონაცემებით, ბრინჯის ფასების ინდექსი 2026 წლის ივლისში, საერთო ჯამში, თითქმის უცვლელი დარჩა. საერთო ჯამში, გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის სურსათის ფასების ინდექსი ივლისში 131.1 პუნქტამდე გაიზარდა, რაც წინა თვესთან შედარებით 0.7-პუნქტიან მატებას წარმოადგენს.

წელს ინფლაცია შარშანდელზე ბევრად მაღალი იქნება

2026 წლის ივლისში საქართველოში წლიურმა ინფლაციამ 5.5% შეადგინა, ხოლო ივნისთან შედარებით, სამომხმარებლო ფასების საერთო დონე 0.4%-ით შემცირდა. ეროვნული ბანკის შეფასებით, ბოლო თვეებში ინფლაციის ზრდის მთავარი მიზეზი საწვავის გაძვირებაა, რაც ახლო აღმოსავლეთში მიმდინარე საომარი მოქმედებებისა და ჰორმუზის სრუტეში ნავთობის ტრანსპორტირების შეფერხებას უკავშირდება. ივნისში დროებითი სამშვიდობო შეთანხმების ფონზე ნავთობის ფასები შემცირდა, რის გამოც საქართველოში საწვავი მცირედით გაიაფდა, თუმცა რეგიონში ვითარების ხელახალი გამწვავების შემდეგ ფასებმა კვლავ ზრდა დაიწყო.

მიმოხილვის თანახმად, ივლისში საბაზო ინფლაციამ, რომელიც არ ითვალისწინებს მერყევი სურსათის, ენერგომატარებლებისა და თამბაქოს ფასებს, 3.5% შეადგინა, ხოლო მომსახურების ინფლაცია 4.4% იყო.

სებ-ის განახლებული ცენტრალური სცენარის მიხედვით, ენერგორესურსების წვლილი ინფლაციაში მიმდინარე წელს მნიშვნელოვანი დარჩება. კერძოდ, ეროვნული ბანკის პროგნოზით, 2026 წელს საშუალო ინფლაცია 5.2% იქნება. აღსანიშნავია, რომ იქამდე, სებ-ის პროგნოზით, წელს ინფლაცია საშუალოდ 4.9 პროცენტი იქნებოდა.

სებ-ის მაკროეკონომიკისა და სტატისტიკის დეპარტამენტის უფროსი **თამთა სოფრომაძე** ამბობს, რომ გლობალური მოვლენებით გამოწვეული საწვავის გაძვირების პირველი ტალღა უკვე სრულად არის გადმოცემული საქართველოს ბაზარზე.

□ენერგორესურსების ფასები, რაც საგარეო ფაქტორებიდან მომდინარეობს, მოგეხსენებათ, რომ იყო გარკვეულწილად ჯერ პიკურად – ბრენტის ფასი 120 დოლარზე ავიდა, შემდგომ შემცირდა, რეესკალაციის შედეგად კვლავ გაიზარდა. ანუ ეს გაძვირების პირველი ტალღა, რაც იყო საწვავის გაძვირების ეფექტი, სრულად არის გადმოცემული საქართველოს ბაზარზე, ახლა ვაკვირდებით მიმდინარე მოვლენებს. ვხედავთ, მიუხედავად იმისა, რომ რეესკალაცია მოხდა გეოპოლიტიკური მდგომარეობის, ბრენტის ნავთობის ფასი წინა ესკალაციის პერიოდთან შედარებით მაინც შედარებით უფრო დაბალი არის. პირობითად, წინა ესკალაციის დროს, ფასი 120 დოლარამდე გაიზარდა, ახლა კი 90 დოლარამდე და საშუალოდ 85 დოლარის ფარგლებში არის. ამიტომ, შესაბამისად, თუ ეს მდგომარეობა თუნდაც ამ ნიშნულზე შენარჩუნდება, პირიქით მოლოდინი გვაქვს, რომ ენერგორესურსების ფასები, სხვა თანაბარ პირობებში, გარკვეულწილად უნდა შემცირდეს.

რაც შეეხება ელექტროენერგიას, ეს აპრილშივე მყისიერად აისახა, ანუ პირდაპირი გავლენები, რაც არის საწვავის, ასევე ელექტროენერგიის, უკვე სრულად არის ასახული ინფლაციაში. თუ დავინახავთ, რომ გაძლიერდება ან დამატებითი რისკები წარმოიქმნება, ჩვენ მზად ვართ, რომ პირველ რიგში ჩვენი მთავარი ინსტრუმენტი, პოლიტიკის განაკვეთი გამოვიყენოთ ამის საპასუხოდ□ – აცხადებს **თამთა სოფრომაძე.**

სებ-ის პროგნოზს დიდწილად ეთანხმებიან ანალიტიკური ორგანიზაციები. მაგალითად, □გალტ ენდ თაგარტმა□2026 წლისთვის საქართველოს ეკონომიკური ზრდისა და ინფლაციის პროგნოზები გაზარდა. კერძოდ, როგორც ბაზრის ყოველკვირეულ მიმოხილვაშია ნათქვამი, პირველი ნახევრის ძლიერი ეკონომიკური აქტივობის გათვალისწინებით, ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი 7%-დან 7.5%-მდე გაიზარდა. ამასთან, როგორც ყოველკვირეულ მიმოხილვაშია ნათქვამი, წელს საშუალო ინფლაცია 5.1% იქნება, ნაცვლად აქამდე ნავარაუდევი 4.8%-ისა.

□2026 წლის ივნისში, წლიური ინფლაცია 5.8%-მდე გაიზარდა (მაისის 5.7%-დან), რაც ენერგომატარებლების ფასების მხრიდან შენარჩუნებულ წნეხს ასახავს.

ივლისში, ჰორმუზის სრუტის ჩაკეტვის შედეგად ნავთობის მსოფლიო ფასების მკვეთრმა ზრდამ, სავარაუდოდ, გადაავადა უახლოეს თვეებში ენერგომატარებლების ფასების მოსალოდნელი შემცირება.

შესაბამისად, 2026 წლის სრული წლის საშუალო ინფლაციის პროგნოზი მანამდე არსებული 4.8%-დან 5.1%-მდე გავზარდეთ□ – ნათქვამია პუბლიკაციაში.

რადგან აღნიშნული წლის დარჩენილ პერიოდში ნავთობის გარკვეულწილად გაიაფებას მოიაზრებს, იმ შემთხვევაში, თუ ფასები უცვლელი დარჩება ან გაძვირდება, ინფლაციის პროგნოზი, შესაძლოა, დამატებით გაიზარდოს“, – აცხადებენ **„თიბისი კაპიტალში“.**

ბექა დანელია

ბიტკოინის ჩრდილი საქართველოს თავზე: ელექტროენერგიის გათიშვა და მაინინგის პრობლემები

საქართველოში 24 და 25 ივლისს მომხდარი ელექტროენერგიის მასშტაბური გათიშვების მიზეზების გამოძიება გრძელდება. 31 ივლისს თანამდებობა დატოვა სახელმწიფო ელექტროსისტემის (სსე) ხელმძღვანელმა ვანო ზარდიაშვილმა, ხოლო სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურმა საგოტაჟის ბრალდებით, სისხლის სამართლის საქმე აღძრა.

ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის (სემეკი) სამუშაო ჯგუფის წინასწარი დასკვნის თანახმად, პირველი გათიშვის მიზეზი იყო ის, რომ აზერბაიჯანის ენერგოსისტემიდან გათიშვის შემდეგ, საქართველოს ენერგოსისტემას არ შეეძლო ავტონომიურ რეჟიმში, თანმიმდევრულად ემუშავა. ეს, უპირველეს ყოვლისა, კიდევ ერთხელ ადასტურებს საქართველოსთვის აზერბაიჯანთან ენერგეტიკის სფეროში თანამშრომლობის გადამწყვეტ მნიშვნელობას.

ამ კონტექსტში, აღსანიშნავია, რომ მიმდინარე წლის 18 მაისს, ორმა ქვეყანამ ხელი მოაწერა 20-წლიან მთავრობათაშორის შეთანხმებას, რომელიც აზერბაიჯანიდან ელექტროენერგიის მიწოდებისა და საქართველოს ტერიტორიის გავლით მისი ტრანზიტის სფეროში თანამშრომლობას ითვალისწინებს. ეს ნიშნავს, რომ უახლოეს ათწლეულებში საქართველოს ენერგოსისტემის შეუფერხებელი და სტაბილური ფუნქციონირება მნიშვნელოვანი იქნება არა მხოლოდ ქვეყნისთვის, არამედ აზერბაიჯანიდან და ცენტრალური აზიის ქვეყნებიდან ევროპაში ელექტროენერგიის ექსპორტის პერსპექტიული პროექტებისთვისაც.

ელექტროენერგიის გათიშვის ფაქტი ოპოზიციამ და მმართველი პარტიის ოპონენტმა გარე ძალებმა პოლიტიკური მიზნებისთვისაც გამოიყენეს. კერძოდ, ეროვნული ბანკის ყოფილმა პრეზიდენტმა და ოპოზიციონერმა რომან გოცირიძემ განაცხადა, რომ ქვეყანაში მასშტაბური ელექტროენერგიის გათიშვა კრიპტოვალუტის მაინინგს უკავშირდება. ამის შესახებ მან საკუთარ **Facebook**-გვერდზე დაწერა. მისი შეფასებით, გათიშვების გახშირება გამოწვეულია იმით, რომ საქართველოს ელექტროსისტემა გადატვირთულია კრიპტოვალუტის მაინინგით დაკავებული კომპანიების საქმიანობით, რომლებიც შეღავათიანი ტარიფებით სარგებლობენ და უწყვეტ, 24-საათიან რეჟიმში მუშაობენ.

საქართველოში კრიპტოვალუტის მაინინგის საკითხი გერმანიის საზოგადოებრივმა მაუწყებელმა **ARD**-მაც წამოჭრა. მისი ჟურნალისტები, აშკარად პოლიტიკური მოტივებით მომზადებულ ვიდეორეპორტაჟში, სახელწოდებით – □კრიპტოვალუტის ომი – როგორ გვებრძვის პუტინი ბიტკოინით□ შეეცადნენ, საქართველოში კრიპტოვალუტის მაინინგი რუსეთის მიერ დასავლური სანქციებისთვის გვერდის ავლის მცდელობასთან დაეკავშირებინათ. რეპორტაჟი, ძირითადად, ფოთისა და რუსთავის თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონებზე იყო ფოკუსირებული.

ARD-ის ჟურნალისტების მტკიცებით, სანქციების გამო რუსეთს აღარ შეუძლია ბუნებრივი აირის იმავე მოცულობით ევროპის ბაზარზე გაყიდვა, რის გამოც მისი ნაწილი იაფი ელექტროენერგიის წარმოებისთვის გამოიყენება. მათი განცხადებით, სწორედ ეს ელექტროენერგია ამარაგებს საქართველოში ბიტკოინის მაინინგის ინფრასტრუქტურას, რომლისგან მიღებული ფინანსური სარგებელი, სავარაუდოდ, რუსეთის ინტერესებს ემსახურება.

ამგვარად, საქართველოს ენერგოსისტემა და ქვეყანაში განვითარებული კრიპტოვალუტის მაინინგის ინდუსტრია, მათი შეფასებით, იმავე ტიპის ბრალდებების ობიექტი გახდა, როგორიც ყულევის ნავთობგადამამუშავებელ ქარხანას წაუყენეს. ევროკავშირი აღნიშნულ საწარმოს რუსული ნავთობის გადამუშავებასა და სანქციებისთვის გვერდის ავლაში ადანაშაულებს. თუმცა, მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ საქართველოში კრიპტოვალუტის მაინინგის განვითარება არა რუსული ბუნებრივი აირის მარაგებს (რომლის მოცულობაც მნიშვნელოვნად ჩამორჩება აზერბაიჯანიდან მოწოდებული გაზის მოცულობას), არამედ ქართული ჰიდროელექტროსადგურების, პირველ რიგში კი ენგურის ჰიდროელექტროსადგურის მიერ გამომუშავებულ შედარებით იაფ ჰიდროენერგიას უკავშირდება. ამ ენერგიის ნაწილი აფხაზეთსაც მიეწოდება, სადაც კრიპტოვალუტის მაინინგი აქტიურად არის განვითარებული.

აღსანიშნავია, რომ მაინინგ-ფერმების კონცენტრაცია იაფი ელექტროენერგიის მქონე რეგიონებში მსოფლიო პრაქტიკას წარმოადგენს. ამგვარი კონცენტრაცია ხშირად იწვევს ელექტროქსელის გადატვირთვას, ინფრასტრუქტურის ცვეთას და სხვადასხვა სახის ავარიულ სიტუაციებს. მსგავსი ლოკალური ინციდენტები საქართველოში არაერთხელ დაფიქსირებულა სვანეთშიც, სადაც სამთო ფერმების უკონტროლო მიერთება პრობლემად იქცა. ამ მაღალმთიან რეგიონში მოსახლეობას ელექტროენერგია უფასოდ მიეწოდება, რასაც ზოგიერთი უკანონო მაინინგფერმების ქსელში მიერთებისთვის იყენებს.

საქართველოში ბოლო დროს მომხდარ ელექტროენერგიის გათიშვებში მაინინგის როლი ჯერ კიდევ დასადგენია, თუმცა აშკარაა, რომ ეს სექტორი, რომელიც დამატებით დატვირთვას ქმნის მოძველებულ ელექტროსისტემაზე, განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებს. 1 ივნისს გამართულ ბრიფინგზე, სამართალდამცავი ორგანოების საქმიანობის კოორდინაციის საკითხებში მაშინდელმა სახელმწიფო მინისტრმა მამუკა მდინარაძემ განაცხადა, რომ სახელმწიფო უკანონო კრიპტოვალუტის მაინინგის გამო ყოველწლიურად მინიმუმ 20-25 მილიონ ლარს (დაახლოებით 9.5 მილიონ აშშ დოლარს) კარგავდა.

უკანონო მაინინგთან ბრძოლის მიმართულებით, საქართველოს ხელისუფლებამ უფრო მკაცრი მიდგომა აირჩია. მამუკა მდინარაძის განცხადებით, სვანეთში მოსახლეობისთვის ელექტროენერგია უფასო დარჩება, თუმცა მხოლოდ განსაზღვრულ ლიმიტამდე. ამასთან, სამართალდამცავი ორგანოები ელექტროენერგიის უკანონო მოხმარების მასშტაბური შემთხვევების გამოვლენასა და აღკვეთაზე გაამახვილებენ ყურადღებას. პარალელურად, სახელმწიფო თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონებში მოქმედი კანონიერი მაინინგ-ოპერაციების მონიტორინგს აძლიერებს, რათა ელექტროქსელის გადატვირთვა თავიდან აიცილოს.

Caliber.Az-დან თარგმნა
ქეთი გიორგაძემ

საქართველოს ისტორიის ლექტორიუმი ეროვნულ ბიბლიოთეკაში

2026 წლის 31 ივლისს გაიმართა ილია ჭავჭავაძის სახელობის საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკისა და გრიგოლ ლორთქიფანიძის საზოგადოების ერთობლივი საქართველოს ისტორიის მეხუთე ლექტორიუმი, რომელზეც საჯარო ლექცია „საქართველოს გაქრისტიანების 1700 წელი: თარიღი, მოვლენები, აქტორები□წაიკითხა ეროვნული ბიბლიოთეკის გენერალურმა დირექტორმა, კონსტანტინე გამსახურდიამ.

ეროვნული ბიბლიოთეკის დამოუკიდებლობის დარბაზში, ლექტორიუმის სხდომა გახსნა გრიგოლ ლორთქიფანიძის საზოგადოების თავმჯდომარემ, ლექტორიუმის თანახელმძღვანელმა, პროფესორმა **პაატა სურგულაძემ.**

„განუზომელია საქართველოს მართლმადიდებელი სამოციქულო ეკლესიის როლი საქართველოს გადარჩენისა და დღემდე მოყვანის საქმეში. ვგულისხმობ როგორც ფიზიკურ, ისე სულიერ გადარჩენას. რომ არა ჩვენი სარწმუნოება, ჩვენ არ გვექნებოდა ის უნიკალური კულტურა, რითაც ასე ვამდიდრებთ მსოფლიოს კულტურულ მემკვიდრეობას. წარმოუდგენელია ქართული ეროვნული იდენტობა ჩვენი სარწმუნოების გარეშე. ის, რომ საქართველო და ქართველები ზოგადად დიდი ტოლერანტობით გამოვირჩევით, სწორედ ჩვენი ქრისტიანული რწმენით არის განპირობებული.

წელს მთელი საქართველო და ყოველი ქართველი ქრისტიანობის 1700 წელს აღნიშნავს. ჩვენი ქვეყნისთვის ეს უდიდესი მნიშვნელობისა და დატვირთვის მოვლენა გახლავთ. ამ თარიღს ბევრი სამეცნიერო კონგრესი, სიმპოზიუმი თუ კონფერენცია მიეძღვნა და კვლავ მიეძღვნება. ჩვენი ლექტორიუმიც ეხმაურება ამ დიდ თარიღს და ამით ამ მოვლენის აკადემიური კვლევის, გაშუქების და პოპულარიზაციის საქმეში თავისი მოკრძალებული წვლილი შეაქვს.□– აღნიშნა მეცნიერმა.

ერთობლივი ლექტორიუმის თანახელმძღვანელმა კონსტანტინე გამსახურდიამ საჯარო ლექციაზე მიმოიხილა ქრისტიანობის გავრცელებასთან და დამკვიდრებასთან დაკავშირებული მოვლენები. ამ კონტექსტიდან გამომდინარე შეეხო საქართველოში ქრისტიანობის გავრცელების ისტორიას. ისაუბრა ქართლის მოქცევისა და წმინდა ნინოს ცხოვრების შესახებ როგორც ქართულ, ისე უცხოენოვან ტექსტებზე. ასევე ისაუბრა ძირითადი თარიღების რეკონსტრუქციაზე, როგორც ეს ჰიპოთეტურადაა აღდგენილი თანამედროვე ქართულ ისტორიოგრაფიაში.

გრიგოლ ლორთქიფანიძის საზოგადოების პრესცენტრი

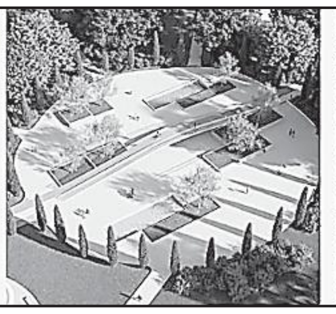

რუსთავის ცენტრალური პარკის პროექტირება იწყება

ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მუნიციპალური განვითარების ფონდი რუსთავის ისტორიული სარეკრეაციო სივრცის პროექტირებას იწყებს.

ფონდმა შესაბამისი ხელშეკრულება კონკურსში გამარჯვებულ კომპანიასთან გააფორმა. პროექტირება სამ ეტაპად განხორციელდება, რომელთაგან ძირითადი საპროექტო სამუშაოები I და II ეტაპებზე შესრულდება, ხოლო III ეტაპი მშენებლობის პროცესში საავტორო ზედამხედველობას ითვალისწინებს.

რუსთავის ცენტრალური პარკის პროექტი უნდა მოიცავდეს საბავშვო და სპორტულ ზონებს, კალათბურთის მოედანს, განახლებულ სკეიტ-პარკს, ტბის სანაპირო ზოლის ინფრასტრუქტურასა და დასასვენებელ სივრცეებს. უნდა შენარჩუნდეს და გაუმჯობესდეს საფესტივალო სივრცეები, დაიგეგმოს ამფითეატრის რეაბილიტაცია, გაკეთდეს ველოსიპედის, სარბენი და საფეხმავლო ბილიკების ქსელი, ტბაზე და კუნძულზე გადასასვლელი ხიდები, განვითარდეს დამატებითი სატრანსპორტო კავშირები და დაიწყოს ნიჩბოსნობის სკოლის მიმდებარედ ახალი ნავმისადგომის მშენებლობა. გარდა ამისა, განახლებულ პარკში უნდა იყოს კულტურული და საგანმანათლებლო სივრცეები, მათ შორის ღია სცენები, პავილიონები და ღონისძიებების მოედნები. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა რუსთავის ციხე-სიმაგრის სარეკრეაციო ზონასთან ინტეგრაციასა და არქეოლოგიური სივრცის წარმოჩენას. ამასთან, რუსთავის ცენტრალური პარკის განახლებისას გათვალისწინებული უნდა იყოს მისი უნიკალური ისტორიული და კულტურული იდენტობა, აუცილებელია ამის შენარჩუნება და წარმოჩენა.

პროექტის მიხედვით, ასევე უნდა განახლდეს უსაფრთხოების, განათების, სარწყავი და სადრენაჟე სისტემები.

კოჯორში „ჯარის ბანაკის“ დახურვის ცერემონია გაიმართა

კოჯორში, გიორგი ანწუხელიძის სახელობის სერჟანტთა აკადემიის სამხედრო ბაზაზე პროექტის □ჯარის ბანაკი □დაუვიწყარი თავგადასავლებისთვის□დახურვის ცერემონია გაიმართა, – ინფორმაციას ამის შესახებ საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო ავრცელებს.

უწყების ცნობით, საქართველოს თავდაცვის მინისტრის მოადგილემ **გრიგოლ გიორგაძემ** პროექტის მნიშვნელობასა და ახალგაზრდებში პატრიოტული სულისკვეთების ამაღლების საკითხებზე ისაუბრა. მან სამხედრო ინსტრუქტორებსა და პროექტში ჩართული უწყებების წარმომადგენლებს ბანაკის წარმატებით განხორციელებისთვის მადლობა გადაუხადა. დამსწრე საზოგადოებას სიტყვით ასევე მიმართა განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის მინისტრის მოადგილემ **გაია კვიციანმა.**

□ჯარის ბანაკის□მერვე როტაციის მონაწილეებს □სერტიფიკატები და საჩუქრები, ხოლო პროექტის მონაწილე უწყებების წარმომადგენლებს სამახსოვრო დაფები გადაეცათ. **ღონისძიებას საქართველოს თავდაცვის ძალების ხელმძღვანელი პირები, სსიპ ახალგაზრდობის სააგენტოსა და საქართველოს საპატრიარქოს წარმომადგენლები დაესწრნენ.**

AI-მა შექმნა ვირუსი, რომელიც ბუნებაში არ არსებობს!

რა საფრთხეს ხედავენ ექსპერტები

მეცნიერებმა, ისტორიაში პირველად, ხელოვნური ინტელექტი გამოიყენეს ახალი ვირუსების შესაქმნელად, რომლებიც შემდგომში ბაქტერიების დაინფიცირებისა და გამრავლების უნარის მქონე აღმოჩნდნენ, – ამის შესახებ The New York Times-ი წერს.

გამოცემის ცნობით, სტენფორდის უნივერსიტეტისა და არკის ინსტიტუტის მკვლევრებმა ექსპერიმენტი ჩაატარეს ხელოვნური ინტელექტის მოდელ Evo-ზე. საერთო ჯამში, მოდელმა დაახლოებით ცხრა ტრილიონი ნუკლეოტიდი გააანალიზა.

NYT განმარტავს, რომ დნმ გარკვეული გაგებით ტექსტს წააგავს: ის შედგება მოლეკულური □ასოების□ A, C, G და T-ს მიმდევრობისგან, ხოლო მათი განლაგება შეიცავს ინსტრუქციებს ცილებისა და სხვა მოლეკულების შესაქმნელად. მკვლევრებს სურდათ შეემოწმებინათ, შეეძლო თუ არა ნეიროქსელს დამოუკიდებლად აეთვისებინა წესები, რომელთა მიხედვითაც გენეტიკური მიმდევრობები ფუნქციონირებს. მას შემდეგ, რაც Evo-მ გენებში კანონზომიერებების ცნობა ისწავლა, მეცნიერებმა გადაწყვიტეს შეემოწმებინათ, შეძლებდა თუ არა ის არა ცალკეული გენების, არამედ მთლიანი გენომების შექმნას.

პირველი ექსპერიმენტისთვის მათ აირჩიეს ბაქტერიოფაგი Phi X-174 – ვირუსი, რომელიც ნაწლავის ჩხირს აინფიცირებს და თითქმის საუკუნეა, რაც მეცნიერების მიერ კარგად არის შესწავლილი.

Phi X-174-ის 11 გენსა და მასთან დაახლოებულ 15 ათასამდე ვირუსზე დამატებითი სწავლების შემდეგ, Evo-მ დაახლოებით 700 ათასი პოტენციური გენომი დააგენერირა. მეცნიერებმა ყველაზე პერსპექტიული ვარიანტები შეარჩიეს, მოდელის მიერ შეთავაზებული 285 მიმდევრობის დნმ დაასინთეზირეს და ბაქტერიებში შეიყვანეს.

თავდაპირველად ექსპერიმენტების უმეტესობა წარუმატებელი აღმოჩნდა. თუმცა, ერთ-ერთ ფინჯანში მკვლევრებმა დაფიქსირეს დამახასიათებელი გამჭვირვალე ლაქები, ვირუსების აქტიური გამრავლების ნიშანი. შემდგომმა გამოცდებმა აჩვენა, რომ Evo-ს მიერ შექმნილი სულ 16 გენომიდან სიცოცხლისუნარიანი ვირუსი წარმოიქმნა. ნაშრომის ავტორების თქმით, ზოგიერთი მათგანი ბუნებრივ Phi X-174-ზე სწრაფადაც კი მრავლდებოდა. ამასთან, როგორც გამოცემა აღნიშნავს, შექმნილი ვირუსები ადამიანებისთვის საფრთხეს არ წარმოადგენს. Evo არ გაუწვრთნიათ ადამიანის ინფიცირების უნარის მქონე ვირუსების გენეტიკურ მონაცემებზე, ხოლო სასწავლო ბაზიდან გამორიცხეს ისეთი მონათესავე ვირუსებიც, რომელთაც ცხოველების, მცენარეებისა და სოკოების დაინფიცირება შეუძლიათ.

მეცნიერები ამ ტექნოლოგიაში პოტენციურ პრაქტიკულ გამოყენებას ხედავენ. ექსპერტების თქმით, ვირუსები მედიცინაში უკვე გამოიყენება, როგორც თავისებური □გადამტანები□გენეტიკური დაავადებების მკურნალობისას უჯრედებში გენების მისაწოდებლად. თუ მსგავსი მოდელები ეფექტურობას ვირუსების სხვა ჯგუფებთან მუშაობის დროსაც გამოავლენენ, ხელოვნური ინტელექტი, შესაძლოა, მედიცინისა და ბიოტექნოლოგიებისთვის ახალი ინსტრუმენტების შექმნაში დაეხმაროს კაცობრიობას.

იმავდროულად, ეს ექსპერიმენტი აძლიერებს შიშებს ხელოვნური ინტელექტის შესაძლო გამოყენებაზე საშიში პათოგენების შესაქმნელად. ჯონს ჰოპკინსის ჯანდაცვის ცენტრის ექსპერტის **მორიც ჰანკეს** აზრით, ტექნოლოგიების განვითარება უსწრებს შესაბამისი უსაფრთხოების ზომების მიღებას. როგორც The New York Times-ი აღნიშნავს, სამთავრობო რეგულაციები უკვე ითვალისწინებს მაღალი რისკის შემცველი ბიოლოგიური კვლევების საფრთხეებს, თუმცა AI-ის მეშვეობით კომპიუტერულად გენომების შექმნა ასეთ შეზღუდვებში ყოველთვის არ ხვდება. ჰანკეს აზრით, მთავარ პრობლემად რჩება სრულიად ახალი ვირუსების საფრთხის შეფასების მკაფიო კრიტერიუმების არარსებობა.

რონინ მეტრეველი

მოვლენა, რომელმაც სამყარო შესძრა

დიდგორის ბრძოლა – მახლობელი აღმოსავლეთისა და ევრაზიის ისტორიის ტეხილი

(პირველი გვერდიდან)

მეცნიერები დიდგორის ბრძოლის შესახებ

ამ უნიკალურმა ბრძოლამ იმთავითვე მიიქცია როგორც ქართველი, ისე უცხოელი ისტორიკოსების ყურადღება: დავით აღმაშენებლის ისტორიკოსი, არაბი აჰმად იბნ იუსუფ იბნ ყალი ალ-აზრაკ ალ-ფარიკი, იბნ-ალასირი, ფრანგი გოტიე, სომეხი ვარდან გარძბერდეცი და მატთეოს ურჰაეცი და სხვ.

ამ ბრძოლის მრავალმხრივ მნიშვნელობას სამხედრო და სხვა თვალსაზრისით შეეხო საქართველოს სამხედრო ხელოვნების თითქმის ყველა მკვლევარი (ვ. მინორსკი, დ. ლანგი, ა. სტროკოვი, ივ. შაიშმელაშვილი და სხვ.). პრობლემის შესწავლას ძირითადი წვლილი დასდო ქართველმა მეცნიერებმა (ივ. ჯავახიშვილი, ნ. ბერძენიშვილი, გ. წერეთელი, შ. მესხია, გ. მელიქიშვილი, ს. კაკაბაძე, თ. ჟორდანია, ა. ბოგვერაძე, თ. ენუქიძე, ვ. გაბაშვილი, ქ. ჩხატარიშვილი, ნ. შენგელია, შ. ბადრიძე და სხვ.). XIII საუკუნის საქართველოს ისტორიის საკითხების კვლევისას ბევრი საგულისხმო დასკვნა აქვს რუს მკვლევარს ა. ნოვოსელცევს.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს დავით აღმაშენებლის ეპოქისადმი მიძღვნილი გამოჩენილი ქართველი მწერლის კონსტანტინე გამსახურდიას ოთხტომეული „დავით აღმაშენებელი“.

ვითარება დიდგორის ბრძოლამდე

XI საუკუნე მძიმე იყო საქართველოსთვის. XI საუკუნის 80-იანი წლები თურქ-სელჩუკთა ახალი შემოსევებით აღინიშნა. ისტორიკოსი „დიდი თურქობის“ სახელით მოიხსენიებს ამ შემოსევებს (1080 წ.), მტერს ერთ დღეს დაუწვია ქუთაისი, არტანუჯისა და კლარჯეთის უდაბნონი. „არა იყო მათ ჟამთა შინა თესვა და მკა – მოოხრდა ქვეყანა და ტყედ გადაიქცა... მოხუცებულნი არა შეწყალებულ იქნეს, ხოლო ქალწულნი გინებულ, ჭაბუკნი დაკუეთებული, ხოლო ჩჩვილნი მიმოდატაცებულ... მდინარენი სისხლთანი, ნაცვლად წყლისა ნაკადულთა, მრწყველნი ქვეყნისანი“ („ქართლის ცხოვრება“, თბ, 2008, გვ. 303).

რთული საგარეო პირობებისა და საკმაოდ მძიმე შინამდგომარეობის გამო, რეალურად სახელმწიფო კრიზისის პირობებში 1089 წელს მოხდა გაატრიალება – გიორგი მეორე (ჯერ კიდევ ახალგაზრდა) გადააყენეს სამეფო ტახტიდან. მისი ადგილი დავით გიორგის ძემ დაიკავა. ამ ფაქტს ისტორიკოსი „მზის აღმოცისკრებას“ უწოდებს.

უმძიმესი მემკვიდრეობა ხვდა წილად 16 წლის დავითს. აოხრებული და განადგურებული ქვეყანა, მთებში გახიზნული დამშეული მოსახლეობა, დაცარიელებული ციხე-ქალაქები და სოფლები. დავით აღმაშენებელმა შემოკრიბა თავისი ერთგულები. მათი საშუალებით დაიწყო სელჩუკების შევიწროება. მოსახლეობას ბარად ჩამოსვლის საშუალება მიეცა. სელჩუკები თანდათან აჰყარა ბარიდან.

წვრილი გამარჯვებები ქართველ ხალხში იმედს ბადებდა – ქვეყანა დაუბრუნდა სოფლის მეურნეობას, ქალაქები აღორძინების გზას დაადგა. მეფემ გაიმარჯვა დიდგვაროვან მოწინააღმდეგეებზე (ბაღვაშები, აბულეთის ძეები), 1099 წელს შეუწყვიტა სელჩუკებს ხარკი, გააუქმა კლდეკარის საერისთავო (1104 წ.). 1104 წ. ერთიან სამეფოს კახეთი და ჰერეთიც შემოუერთა, გაიმარჯვა ერწუსის ბრძოლაში (1104 წ.), დავით აღმაშენებლის სახელთან არის დაკავშირებული რუის-ურბნისის დიდი საეკლესიო კრება (1104 წ.), რომელზეც „ყოველი ცდთომა განმართეს, კეთილი და სათნო ღმრთისა წესი ყოველი დაამტკიცეს“ (ქართლის ცხოვრება, თბ., 2009, გვ. 3010-3111), მეფემ გააერთიანა ჭყონდიდელისა და მწიგნობართუხუცესის თანამდებობები და მწიგნობართუხუცეს-ჭყონდიდელი „ვაზირთა უპირველესად“ აქციეს. ამ ღონისძიების შედეგზე პირდაპირ მიუთითებს დავით აღმაშენებლის მემატიანე: „...მონასტერნი და საეპისკოპოსონი და ყოველნი ეკლესიანი წესსა და რიგსა ლოცვისა და მარხვისასა დარბაზის კარით მიიღებდიან, ვითარცა კანონსა უცდომელსა...“ (ქართლის ცხოვრება, თბ., 2008, გვ. 332).

გატარდა ფინანსური რეფორმები: 1. შეიცვალა მონეტის ტიპი (უარყოფილი იქნა ბერძნული ზედწერილი), 2. განმტკიცდა ფულის კურსი, 3. ახალ ვითარებას მოერგო სასამართლო ხელისუფლება (სააჯოკარი და სხვ.).

XII საუკუნეში დიდი მეფის თაოსნობით ერთიან საქართველოს სამეფოს შემოუერთდა – სამშვილდე (1110 წ.), რუსთავი (1115 წ.), გიში (1117 წ.) და ლორე (1118 წ.). ამ წარმატებების მიუხედავად პრობლემები მაინც იყო: ყაბალა-განძა-ანისში კვლავ სელჩუკები ბატონობენ).

ერთიანი ლაშქრის შექმნა

საჭირო გახდა სამხედრო რეფორმების გატარება. ჯარის სათანადოდ გაწვრთნასთან ერთად დავით აღმაშენებელმა ჩრდილო-კავკასიიდან ყივჩაყთა 40 000 ოჯახი ჩამოასახლა, თანაც დაავალა თითოეულ ოჯახს თითო მოლაშქრის გამოყვანა – ამგვარად 40 000 მოლაშქრე შეიმატა. 1120 წლითვის მას 60 000-იანი ლაშქარი ჰყავდა, ამის გარდა მეფეს ჰყავდა პირადი გვარდია – 5000 კაცი („მცველად მისად“) ე.წ. „მონა-სპა“. ლაშქრის ერთ ნაწილს შეადგენდნენ „სამეფოსა სპანი“, რომლებიც იყვნენ „ერისთავთა ქვეშ დაწესებული“. განსაკუთრებული საჭიროების შემთხვევაში ქართულ ჯარში ვხედავთ ე.წ. როქის-სპას – დაქირავებულ მოლაშქრეებს.

ხაზგასასმელია, რომ საქართველოს მეფე გარკვეული პერიოდის მანძილზე დასავლეთ საქართველოს ვერ აკონტროლებდა. ახლა კი დღის წესრიგში იყო ოთხასი წელი თურქ-სელჩუკების გამგებლობაში მყოფი სრულიად საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის დაბრუნება (ოთხასი წელი ქუთაისი იყო საქართველოს დედაქალაქი). ამას სერიოზული მომზადება სჭირდებოდა. გარდა ჯარის რეფორმისა საჭირო იყო საერთაშორისო ურთიერთობების მოგვარება. XI საუკუნის მთელ მანძილზე საქართველო ბიზანტიის გავლენის ქვეშ იყო. სწორედ XI საუკუნის ბოლოს დავით აღმაშენებელმა უარი თქვა ბიზანტიურ ტიტულებზე. ამ პერიოდის წინა მეფეები ატარებდნენ კურაპალატის, ნოველისიმოსის, სევასტოსის თუ კესაროსის ტიტულებს.

დავით აღმაშენებელი, რომელიც ერთ-ერთ საბუთში პანიპერსევასტოსად **იწოდებოდა**, უარჰყო ბიზანიტური ტიტულები. მეფე ცდილობდა ურთიერთობა ბიზანტიასთან პარიტეტულ საწყისებზე გადაეყვანა. მან 1116 წელს თავისი ქალიშვილი კატაი ცოლად გააყოლა ალექსი კომნენოსის უფროს ვაჟს – ისაკს (შ. მესხია, ვ. კოპალიანი, ო. ლორთქიფანიძე). ამგვარად, ბიზანტიასთან კეთილმეზობლური ურთიერთობა დამყარდა, რაც შეეხება დიდი ქართველი მეფის ტიტულატურას, იგი ასე გამოიყურებოდა; **„დავით ძე გიორგისი, მახვილი მესიისა“ –** ეს მრისხანე თუ დიდებული წოდება სრულად გამოხატავდა საქართველოს მეფის ქმედებებს. იგი ნამდვილი მახვილი იყო მესიისა (ქრისტიანობის მცველი) ან **„დავით ძე გიორგისი, მეფე აფხაზთა, ქართველთა, რანთა, კახთა, სომეხთა, შარვანშა და შაჰანშა“.**

დიდი ყურადღება მიექცა ჩრდილოეთ მეზობლებთან ურთიერთობასაც. ჩრდილო-კავკასიის ხალხებში დავით აღმაშენებელი ხედავდა დიდ ძალას, რომელსაც შეეძლო თურქ-სელჩუკებთან ბრძოლაში მნიშვნელოვანი როლის შესრულება. დავით აღმაშენებლის დროს ურთიერთობა ქართველებსა და რუსებს შორის გაფართოვდა. გვინდა წარმოვადგინოთ ერთი ცნობა, რომელსაც გვაწვდის ანტიოქიის პატრიარქის მაკარიოსის შვილი პავლე ალეპოელი.

მან შეასრულა „საქართველოს აღწერილობა“ და მიაწოდა ე.წ. „საიდუმლო საგანგიო“. აქ სხვათა შორის მიუთითებს, რომ საქართველოს მეფემ ყივჩაყთა საქართველოში ჩამოყვანის საკითხი შეუთანხმა ვლადიმერ მონომახთან. მართლაც არ არ არის გამორიცხული, რომ საქართველოს წარმომადგენლები რუსეთში ჩასულიყვნენ და საკითხი მოეგვარებინათ. გაძლიერებულ საქართველოს სამეფოსთან კავშირს თავად რუსეთიც ესწრაფვოდა (შ. მესხია).

იხ. 8 გვ.

(მეშვიდე გვერდიდან)

დავითი დიდ ყურადღებას აქცევდა სომხეთსა და შირვანთან ურთიერთობას. საქართველოს მეფემ ლორე აიღო, გააუქმა ტაშირ-ძორაკერტის სამეფო და მასთან ერთად საქართველოს შემოუერთა გაგი, ტერუნაკანი, კაინი, კაიწონი, ტავუში, მაჰკანაბერდი და სხვ. (ვარდან ბარძბერდეცი). დავით აღმაშენებელი თანაგრძნობას პოულობდა სომხებში. ისინი აფასებდნენ იმ ფაქტს, რომ დავითი ებრძოდა მათ მტრებს (ს. ერემიანი).

საქართველოსთვის არსებითი იყო შირვანთან ურთიერთობაც, დავით აღმაშენებლის მემატიანე ხაზს უსვამს, რომ 1116 წელს მეფემ „პირმშო ასული თჳსი თამარი გაგზავნა დედოფლად (მანუჩეხრ II-ის მეუღლე) შარვანისა“. ქორწინებას არ ჰქონია დადებითი შედეგი და საქართველოს მეფეც აქტიურ პოლიტიკურ მოქმედებაზე გადავიდა – დალაშქრა შარვანი. შარვანი საქართველოს მეფის ყმადნაფიცად იქცა. ამაზე საგანგებოდ მიუთითა ვ. ბარტოლდმა: **„Ширваншисхи фактически были подчинены им (грузинским царям). Сами грузинские цари тоже називали себя Ширвин-шахами (В.В. Бартольд, Место прикаспийских областей в истории Мусилманского Мира, Соч.; Т.2, часть I, 1963, გვ. 692)“**. იგივეს ადასტურებენ ე. პახომოვი, ვ. მინორსკი, ზ. ბენიატოვი.

დავით აღმაშენებლის საგარეო თვალსაწიერში, ცხადია, ბიზანტიასთან ურთიერთობაც შედიოდა. ზემოთ აღინიშნა, რომ დავით აღმაშენებელმა უარჰყო ბიზანტიური ტიტულები. საქართველოს სახელმწიფო ამურიდან თავს ბიზანტიის იმპერიის თანატოლად გრძნობდა. დავით აღმაშენებლის დროინდელ საქართველოს ურთიერთობა ჰქონდა ჯვაროსნებთან. დავითი მყარად აკვირდებოდა ჯვაროსნების მოძრაობას. არ არის შემთხვევითი, რომ დავით აღმაშენებლის მემატიანე პირდაპირ ამბობს: „გამოვიდეს ფრანგნი, აღიღეს იერუსალიმი და ანტიოქია“. აქედან მოკიდებული დავით აღმაშენებელმა ხარკი შეუწყვიტა სელჩუკებს და „თურქნი ვეღარ დაიზამთრებდნენ ქართლს“. ნიშანდობლივია, რომ გვაქვს ცნობები ქართულ ლაშქარსა და ჯვაროსნების ერთად ბრძოლის შესახებ: „ვითარ ლაშქარნი ახლნისა დავითისანი წყომათა დავითისათა იერუსალიმს ერთობოდეს“ (ისტორიანი და აზმანი შარავანდედთანი“).

ამ ფაქტის შესახებ მიუთითებენ პ. იოსელიანი, ვ. პოტტო, ნ. ურბნელი. ზ. ავალიშვილი იმასაც მიუთითებს, რომ დავით აღმაშენებელი იეროსალიმის მეფე ბალდუინს საჩუქრებსაც უგზავნიდა. იოანე ბატონიშვილის „კალმასობაში“ დაცულია ცნობა, რომ დავით

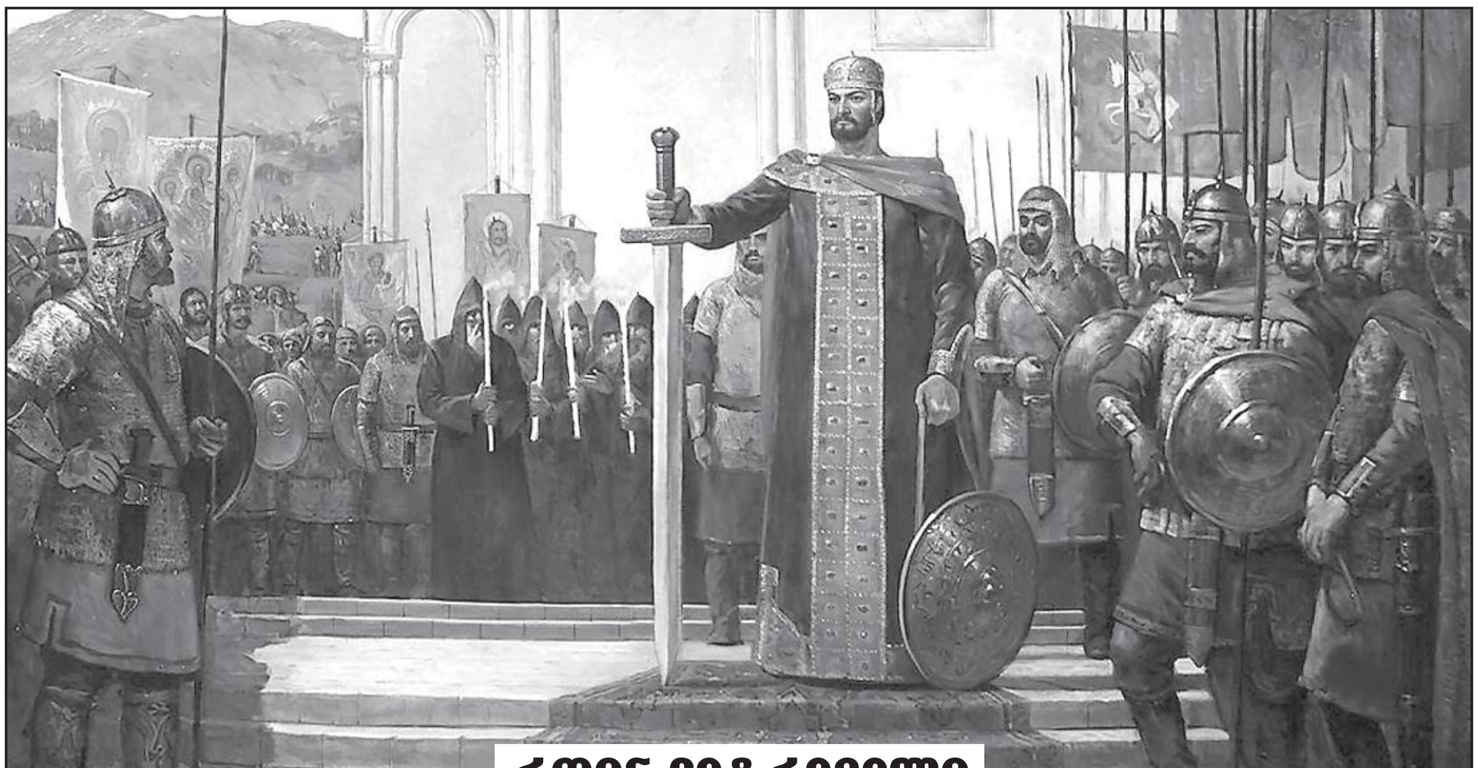

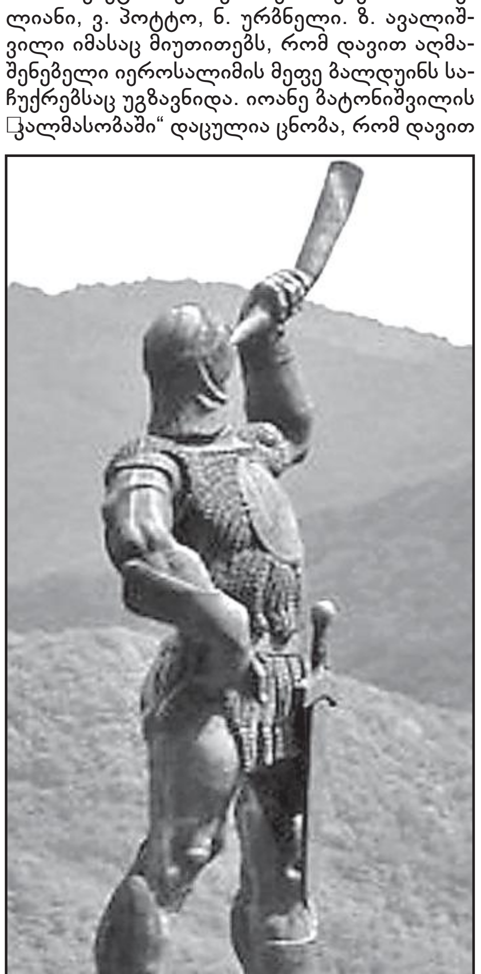

როინ მეტრეველი

მოვლენა, რომელმაც სამყარო შესძრა

აღმაშენებელი სხვადასხვა დროს „იდუმალ“ იღებდა ჯვაროსანი სახელმწიფოების მეფეებს („და ესე ბალდვიონ მოვიდა იდუმალ ქართლსა შინა“). საქართველოსა და ჯვაროსნებს შორის კავშირი ურთიერთსასარგებლო იყო. ეს კავშირი გარკვეული ვითარებისათვის შექმნილი პოლიტიკური მდგომარეობით იყო განპირობებული (შ. მესხია).

XII საუკუნის ოციანი წლებისათვის საქართველო ძლიერ ფეოდალურ მონარქიას წარმოადგენდა: განდევნილი იყო სელჩუკები, შექმნილი იყო ერთიანი ლაშქარი, გატარებული იყო ფინანსური და სამართლის რეფორმები, გარკვეული იყო ეკლესიასთან ურთიერთობა, მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა საერთაშორისო მასშტაბის საკითხების დარეგულირებისათვის, შემოერთებული იქნა ქალაქები. რჩებოდა საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის პრობლემა. სახელმწიფო მზად იყო ნაბიჯის წინ გადასადგმელად – საქართველოს საბოლოოდ შემოსამტკიცებლად (შევახსენებთ – დედაქალაქი თბილისი ჯერ კიდევ არ იყო შემოერთებული).

1120 წლიდან დავით აღმაშენებელმა საბრძოლო მოქმედება საქართველოს ფარგლებს გარეთ (ბორტია, ყაბალა, აშორნია, სევგელამენჯე, ბარდავი, ხუნანი) გადაიტანა.

დიდგორის ბრძოლის მიზეზები

საქართველოს სახელმწიფოს წარმატებები, დავით აღმაშენებლის ენერგიული ქმედებები მუსლიმური ქვეყნების გავლენას არყევდა.

XII საუკუნის 20-იან წლებში თურქ-სელჩუკთა უკიდურესი შევიწროება მიაჩნია დავით აღმაშენებლის ისტორიკოსს დიდგორის ბრძოლის გამომწვევ მიზეზად: „ჭირთაგან შევიწროებულნი თურქმანნი და კვალად ვაჭარნი განძელ-თბილელ-დმანელნი წარვიდეს და ყოველსა სპარსეთსა შეიღებნეს შავად, რომელთამე პირი, და რომელთამე ხელები, და რომელნიმე სრულიად; და ესრეთ მოოთხრეს ყოველნი ჭირნი, მოწევნულნი მათ ზედა, რომლითა აღძრნეს წყალობად თჳსა, და იქნა გლოვა ფრიადი შორისა მათსა“ (ქართლის ცხოვრება, თბ., 2008, გვ. 323-324). სელჩუკების საქართველოდან განდევნა (1121 წლის სელჩუკთა დიდი ლაშქრის დამარცხება) მიაჩნია დიდგორის ბრძოლის მიზეზად სომეხ ისტორიკოსს მატთეოს ურჰაეცს. სხვა წყაროებიც მუსლიმთა შევიწროებას ასახელებენ ბრძოლის მიზეზად.

ასეთი საფუძვლის მიღმა დიდგორის ბრძოლას გაჩნდა უფრო კონკრეტული მიზეზები, რაც გამოხატული იყო დავით აღმაშენებლის დამოკიდებულებაში ქვეყნის ქალაქებთან და კერძოდ თბილისთან (შ. მესხია). სამეფო ხელისუფლება თავის სასარგებლოდ იყენებდა ქალაქებს, განსაკუთრებით ცენტრალური ხელისუფლებისადმი დაპირისპირებულ დიდგვაროვან ფეოდალთა წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში.

მიუხედავად დავით აღმაშენებლის ფრთხილი დამოკიდებულება თბილისისადმი, ქალაქის იმდროინდელმა ხელისუფლებამ – „ეხუცესებმა“ დამოუკიდებლობის დაკარგვის რეალური საფრთხე იგრძნეს და ცდილობდნენ თავიდან აეცილებინათ იგი. 1120 წლიდან იწყება თბილისის შევიწროება. თბილისელებმა (საქალაქო თვითმმართველობამ) ათი ათასი დინარი ხარკი იკისრა საქართველოს მეფის სასარგებლოდ. თბილისში ჩადგა მეფისნაცვალი (შიჰნა) 10 მხედრითურთ – ამით თბილისი საქართველოს მეფის მფარველობას აღიარებდა. საქართველოს ხელისუფლებასა და ქალაქებს შორის მდგომარეობა გამწვავდა; ამიტომ ეს უკანასკნელნი (ქალაქები) დახმარებას მეზობელ ქვეყნებში ეძებენ:

ამგვარად, საქართველო ძლიერი სახელმწიფოს წინააღმდეგ გამოდიოდნენ, ერთი მხრივ საქართველოდან გაძევებული თურქ-სელჩუკები, მეორე მხრივ, დამოუკიდებელი ქალაქები. ამ ვითარებამ არსებითად განაპირობა დიდგორის ბრძოლა.

ძლევაჲ საკვირველი

განდევნილმა სელჩუკებმა (თბილისის, დმანისისა და განძის მმართველთა წარმომადგენლებმა („ჭუალად ვაჭარნი განძელ-თბილელ-დმანელნი შევიწროებული არიან ქართველი მეფისაგან“) მუსლიმ მფლობელებში დაიწყეს დახმარების ძებნა, თხოვნით მომართეს მარდინისა და მაიაფარიკინის პატრონს – ნეჯმა ად დინ ილ-ღაზის.

ამ ნაბიჯმა არ გაამართლა და შემდეგი ვიზიტი სპარსეთის სულთანთან შედგა. გადაწყდა საქართველოზე თავდასხმა, ამ საქმის ორგანიზატორი იყო ერაყის სელჩუკიანთა გამგებელი, სულთანი მაჰმუდ მუჰამედის ძე (1117-1131 წწ.). მან მოუწოდა მუსლიმებს „ვინც კი სადმე იყო დამასკო და ალეპოდან მოკიდებული, ყველას მოლაშქრეობის შემძლებელს“ მონაწილეობა მიეღოთ საქართველოს წინააღმდეგ ომში. ამგვარად შეიქმნა კოალიციური ლაშქარი, რომელსაც ჰყავდა მეთაურები: **ნეჯმ ად-დინ ილღაზი** – ბაღდადის გამგებელი, **დურბეიზ სადაყას ძე** – არაბეთის მეფე, **თოღრულ მუჰამედის ძე** – ყაზვინის, ზენჯანის, გილანის, ახანისა და განძის გამგებელი, **თუღან არსლან კუზიანი,** თურქი ამირა – თბილისისა და არზანის პატრონი, განძის ათაბაგი.

კოალიციური ლაშქრის შემადგენლობაში დავით აღმაშენებლის ისტორიკოსი ასახელებს „ყოველთა სომეხთა ამირათა“ (სომხეთის ტერიტორიის ცალკეული გამგებლები). ნიშანდობლივია, რომ არზრუმში (მოლაშქრეთა პაემანის ადგილი) კოალიციურ მოლაშქრეებს ჩამოსცილებიან (წინააღმდეგობა) ქ. მარდინის ყადი **აბულ-ფათხი** და ვეზირი **აბულ-თამამ-იბნ-აბდუნა** (ალ-ფარიკი).

მუსლიმთა კოალიციური ლაშქარი მრავალრიცხოვანი იყო („შეიმტკიცნეს სიმრავლითა ვითარცა ქვიშა ზღვისა)“. სხვადასხვა მოსაზრებაა გამოთქმული მტრის ლაშქრის რაოდენობის შესახებ. გონივრულია ივ. ჯავახიშვილის დასკვნა, რომ ეს ძალა დიდგორის ბრძოლისას – 300 000 მეომრისგან უნდა ყოფილიყო შემდგარი. მოგვეპოვება მატთეოს ურჰაეცის დეტალური ცნობა დავით აღმაშენებლის ლაშქრის რაოდენობის შესახებ: 55 600 მოლაშქრე, აქედან 40 000 ქართველი, 15 ათასი ყივჩაყი, 500 ალანი და 100 ევროპელი რაინდი.

აქ გვინდა შევჩერდეთ ერთი მოვლენის შესახებ. გასული საუკუნის 70-იან წლებში ყაზახეთში გამოქვეყნდა რუსულენოვანი ყაზახი პოეტის ოლჟას სულეიმენოვის წიგნი „Аз и Я“, სადაც ტენდენციური, მეცნიერისათვის შეუფერებელი დასკვნებია გაკეთებული. გამოქვეყნების უმალ წიგნს სერიოზული კრიტიკა მოჰყვა. „Аз и Я“-ს ავტორს ჩვენც გამოვეხმაურეთ, მივუთითეთ არაერთ შეცდომასა და ტენდენციურობაზე. ავტორმა კრიტიკა არ გაითვალისწინა. მრავალ საკითხთა შორის გამოვყოფთ ერთს. ავტორი ყივჩაყებს „კულშემატკივრობს“ და აცხადებს, რომ „Досталось от науки кочевникам“. მისი აზრით „В современной историографии и художественной литературе кипчакам повезло и еще меньше... Раненных мечами добивают перьями. ამ მცდარი დებულების დასასაბუთებლად ავტორი იშველიებს დიდი ქართველი მწერლის კონსტანტინე გამსახურდიას რომანს „დავით აღმაშენებელი“. თურმე „К. Гамсахурдия не может простить им (ყივჩაყებს – **რ.მ.**) участия в освобождении Грузии. ამ დებულების გასამართლებლად ო. სულეიმენოვი იუწყება, რომ „В битве при Дидгори на стороне Давида было 60 тысач (? – **რ.მ.**) воинов“. Из них 45 тысяч конников (? – **რ.მ.**) хана Артыка (ათრაქა შირაღანის ძე – **რ.მ.**), „Остальные – грузины, армяне, осетины“, ავტორი აგრძელებს: „Чтобы

подчеркнуть роль рыцарей Картли, писатель-патриот (კ. გამსახურდიაზეა ლაპარაკი) превращает союзников в недочеловеков“.

საჭიროდ ვთვლით, ხაზი გავუსვათ, რომ ყივჩაყთა ჩამოსახლების საკითხი, მათი მონაწილეობა დიდგორის ბრძოლაში კ. გამსახურდიას ქართული და უცხოური წყაროების საფუძველზე, ისტორიოგრაფიის მონაცემების საფუძველზე აქვს წარმოდგენილი (საკითხზე ჩვენი დეტალური შეფასება იხ. სტატიაში □აღმოსავლეთისა და დასავლეთის დაპირისპირების ერთი საკითხი, საისტორიო ნარკვევები, III, თბ., 2024, გვ. 380-391). აბსურდულია ო.სულეიმენოვის მსჯელობაც გრიგოლ ბაკურიანის ძის წარმომავლობის შესახებ.

ხაზგასასმელია, რომ მოლაშქრეთა ორი მესამედი (40 ათასი) ქართველი იყო □გადამწყვეტ მომენტში ძირითადი ძალა სწორედ სამეფო სპა □ქართველები იყვნენ. ყივჩაყები კი, მიუხედავად იმისა, რომ არსებობდა 40-ათასიანი ყივჩაყთა მუდმივი მოლაშქრე, მხოლოდ 15 ათასი იქნა გამოყვანილი, საქართველოს მეფის სათანადო გეგმა იყო დაქირავებული 500 ალანი □□როქის სპა“. რაც შეეხება □ფრანგთა“ მონაწილეობას, ესენი როგორც ჩანს, ჯვაროსნული ომების დროს სხვადასხვა გზით საქართველოში მოხვედრილი ევროპელები იყვნენ (ს. კაკაბაძე). უნდა აღინიშნოს, რომ მკვლევრები (თ. დადეშქელიანი, ივ. ჯავახიშვილი, ს. კაკაბაძე, შ. მესხია და სხვ.) მართებულად მიიჩნევენ დავით აღმაშენებლის ლაშქარში ჯვაროსანთა მონაწილეობას.

დიდგორის ბრძოლა □ მახლობელი აღმოსავლეთისა და ევრაზიის ისტორიის ტეხილი

თურქ-სელჩუკების კოალიციურ ლაშქართა და დავით აღმაშენებლის ჯარს შორის გენერალური ბრძოლა დიდგორთან გაიმართა. მრავალრიცხოვანმა მტერმა თრიალეთი, მანგლისი და დიდგორი დაიკავა. სელჩუკები მანგლისის გზით შემოსულან (ალ-ფარიკი) და თრიალეთისკენ გაუწევიათ. დათქმული იყო, რომ მთელი ლაშქარი თბილისის შესასვლელთან შეყრილიყო, თრიალეთისა და დიდგორის შერჩევა-შეკრების ადგილად არ იყო შემთხვევითი. დიდგორი თბილისის ერთ-ერთი კარი იყო, საიდანაც შეიძლებოდა მცხეთის შემოვლით შიდა ქართლში შესვლა. ამასთან მნიშვნელოვანია, რომ □თრიალეთი არის □ზაფხულ ფრიად მშვენიერი, ბალახოვანი, ყვავილოვანი, წყაროიანი“ (ვახუშტი ბაგრატიონი). ამდენად, თრიალეთი მრავალრიცხოვანი ლაშქრის განსათავსებლად მეტად ხელსაყრელი ადგილი იყო.

საქართველოს მეფე თვალყურს ადევნებდა კოალიციური ლაშქრის სვლას და ჯარი დიდგორს განალაგა. ფრანგი გოტიე გვაუწყებს, რომ დავით აღმაშენებელმა ორ მთას შუა, ხეობაში დაიბანაკა. დიდგორის მდებარეობის სტრატეგიულმა მნიშვნელობამ განაპირობა მისი ბრძოლის ადგილად შერჩევა. დიდგორის ბრძოლა გამორჩეულია მრავალი პარამეტრით: გრანდიოზულობით, სამხედრო სიახლეების გამოყენებით და, რაც მთავარია, ქართული მხარის გონიერებითა და გამჭრიახობით. აი ერთი ფრიად მნიშვნელოვანი, საოცარი ნაბიჯიც, რომელიც დავით აღმაშენებელმა გადადგა. მან მგზნებარე სიტყვით მიმართა ლაშქარს: □.. მეომარნო ქრისტესნო! თუ ღვთის რჯულის დასაცავად თავდადებით ვიბრძოლებთ, არამც თუ ეშმაკის ურიცხვ მიმდევართა, არამედ თვით ეშმაკებსაც ადვილად დავამარცხებთ. და ერთს რამეს გირჩევთ, რაც ჩვენი პატიოსნებისა და სარგებლობისათვის კარგი იქნება. ჩვენ ყველამ ხელების ცაზე აპყრობით, ძლიერ ღმერთს აღთქმა მივცეთ, არ გავიქცევით და რათა არ შეგვეძლოს გაქცევა, კიდეც რომ მოვინდომოთ გაქცევა, ამ ხეობის შესავალი, რომლითაც შემოვსულვართ, ხეთა ხშირი ხორგებით შევკრათ და მტერს, როცა მოგვიახლოვდება ჩვენზე იერიშის მოსატანად, მტკიცე გულით, დაუნდობლად შევუტიოთ“.

ეს ფრანგი გოტიეს ცნობაა და აშკარად ადასტურებს, რომ ქართული ლაშქარი ხეობაში იდგა, რომლის შესასვლელი საგანგებოდ ჩაუხერგავთ. ეს საგანგებო ღონისძიება იყო, რომელსაც სამხედრო ხელოვნების ისტორიაში ანალოგი ნაკლებად მოეძებნება. საერთოდ ქართველებისათვის გამარჯვება ან ზურგშეუქცეველი სიკვდილი ნორმა გახდა: □ვრა არს წესი ჩვენ ქართველთა, უკეთუ ვიხილოთ მტერი ჩვენ კერძო მომავალი შეუბმელად ზურგი შეავაქციოთ დაღათუ იყოს სიკვდილი“ (ჟამთააღმწერელი, ქართლის ცხოვრება, თბ., 2008, გვ. 204). ზურგშეუქცევლობა ოდითგანვე მოსდგამდათ ქართველ პატრიოტებს და როცა მემატიანე ამბობს **□ვრა არს წეს-ი ქართველთა“**-ს, ვფიქრობთ, სწორედ დიდგორის შემდგომ პერიოდს გულისხმობს.

როდის გაიმართა დიდგორის ბრძოლა? ხელნაწერების შეჯერებასა და ცალკეულ ავტორთა მონაცემების გათვალისწინების მიხედვით დადგენილია, რომ დიდგორის გენერალური ბრძოლა გაიმართა 1121 წლის თორმეტ აგვისტოს, ბრძოლა ღვთისმშობლის მარხვის ხუთშაბათ დღეს მომხდარა (მათეოს ურჰაეცი). ამას ადასტურებს ქართველ და სომეხ ისტორიკოსთა მონაცემები.

ბრძოლა მოულოდნელად, ორიგინალურად დაიწყო. იბნ ალ-ასირი და გოტიე გვაუწყებენ, რომ ქართულ ლაშქარს 200 მეომარი გამოეყო და მტრის წყობათა შუაგულისკენ გაემართა (გოტიე ამ მეომრებს ჯვაროსნებად მიიჩნევს, იბნ ალ-ასირი □ყივჩაყებად). დავით აღმაშენებლის მიერ გამოყენებული ეს ტაქტიკური ხერხი სამხედრო ხელოვნების მკვლევარებმა ეფექტურად მიიჩნიეს (ა. სტროკოვი). რაც შეეხება ორასი მეომრის ეროვნებას, შ. მესხია ამტკიცებს, რომ ისინი ქართველები იყვნენ (შ. მესხია, დიდგორის ბრძოლა, თბ., 1965). სელჩუკებმა ისინი ქართველთა მოღალატეებად მიიჩნიეს და ღრმად შეუშვეს მოლაშქრეთა რიგებში. რაინდებმა ხმლები იშიშვლეს და მტერს დაერივნენ. ამგვარად, ორასკაციანმა რაზმმა თავისი მისია შეასრულა: დააბნია მტერი და არევ-დარევა შეიტანა მის რიგებში. საქართველოს ლაშქარმა მოწინააღმდეგეს ფლანგებიდან შეუტია: □მეფემან დავით უშიშმან და ყოვლად უძრავმა გულითა... წინაგანაწყო სპა მისი და, და... ყოველი საქმე შუენიერად და ღონიერად ყო“ (ქართლის ცხოვრება, 2008 წ. გვ. 124). დავით აღმაშენებლის სარდლობით ქართველი ლაშქარი დიდგორის ველს ნიჩბისიდან მიუახლოვდა, ლაშქრის ნაწილს დემეტრე დავითისძე ხელმძღვანელობდა. იგი დიდგორის ერთ-ერთი მთიდან დაეშვა და განაკებულ თურქ-სელჩუკებს შეუტია: □იქმნა სასტიკი ბრძოლა ორ მთას შორის, ისე რომ ლაშქართა ხმაურისაგან ეს მთები იძახოდნენ“ (მათეოს ურჰაეცი).

პირველი შებრძოლებისთანავე მტრის ბანაკი შეირყა, აიყარა და გაიქცა. მემატიანეები ერთი აზრისანი არიან, რომ მოხდა თურქთა ამოწყვეტა, მდინარეები გვამებით აღივსო. თურქ-სალჩუკთა კოალიციის მძიმე მარცხს ერთხმად ადასტურებენ მუსლიმი ისტორიკოსები (ალ-ფარიკი, იბნ ალ-ასირი). დიდგორის ბრძოლის აღმწერი ყველა ისტორიკოსი მიუთითებს ზარალზე, რომელიც კოალიციურმა ლაშქარმა იწვნია. დიდძალი ტყვე და ალაფი იგდეს ხელთ ქართველებმა (□..გლეხთა იხილვიდა, ოდეს არაბთა მეფენი მოჰყავნდეს ტყვედ“).

ქართველთა ლაშქარმა □მოსრნა სახელოვანნი იგი მებრძოლნი არაბეთისნი... განკრძალულად სდევნა და მოსრნა, რომლითაც აღივსნეს ველნი, მთანი და ღელენი მძორებითა“ (ქართლის ცხოვრება, თბ., 2008, გვ. 325).

ცხადია, ქართველთა შორისაც იქნებოდა გარკვეული მსხვერპლი, თუმცა ეს იმდენად მცირე ჩანს, ისტორიკოსი ხმამაღლა აცხადებს, □თვსნი სპანი დაიცვა უვნებლადო“. ამასთან □..სპანი ჩვენნი... ყოველი სამეფო აღივსო ოქროთა, ვერცხლითა, არაბულითა ცხენებითა, ასურული ჯორებითა, კარვებითა, სრაფარდაგებითა... რაოდენობა კარტამან და მელანმა დაიტიოს აღწერად“ (ქართლის ცხოვრება, თბ., 2008, გვ. 325).

დიდგორის ძირითადი ბრძოლა სამ ჟამამდე (საათამდე) გაგრძელებულა. არაბთა მეფის – დუბეისისათვის წართმეული ოქროს მანიაკი და სხვა მრავალი ნივთი დავით აღმაშენებელს გელათის მონასტრისათვის შეუწირავს (□ისტორიანი და აზმანი შარავანდედთანი“).

ქართველებმა მტერს შეკავშირების საშუალება არ მისცეს. დამარცხებულთა დევნა დიდგორის ბრძოლის მნიშვნელოვანი ეტაპია. საქართველოს მოლაშქრეებმა ილ-ღაზის ჯარს ანისის საზღვრამდე რვა დღეს სდიეს (მატთეოს ურჰანეცი). დევნის პროცესს გოტიეც ადასტურებს, რომლის დროს... მტერმა იმაზე მეტი ზარალი ნახა, ვიდრე ბრძოლის დროსაც. მტერი საზღვრიდან 10 ფარსაგის (70 კილომეტრი) მანძილზე გაუდევნიათ. ე.წ. დევნის პროცესმა მტერს კონტრშეტევის ყოველგვარი საშუალება მოუსპო და მისი სრული მარცხი განაპირობა.

ამრიგად, ქართველმა მოლაშქრეებმა 1121 წლის 12 აგვისტოს მუსლიმურ კოალიციასთან არსებითად გადამწყვეტ ბრძოლაში ბრწყინვალე გამარჯვება მოიპოვეს. ეს დამოუკიდებლობისა და თვითმყოფადობისთვის მებრძოლი ქართველი ხალხის გამარჯვება იყო. გამარჯვება, რომელიც ძლიერად ეხმიანებოდა კავკასიის ხალხთა ინტერესებს. ამასთან საერთაშორისო მასშტაბითაც (ახლო აღმოსავლეთი, ევრაზია) დიდი გავლენა იქონია.

რამ განაპირობა ქართველთა გამარჯვება? **1. სამეფო ლაშქარი კარგად განწვრთნილი იყო და ქვეყნისა და მეფისათვის თავგანწირვით იბრძოდა; 2. უზრუნველყოფილი იყო ცხენებით, იარაღით და საჭირო სურსათ-სანოვაგით; 3. ლაშქარს ჰყავდა ეტა-სანიმუშო სარდლობა; 4. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს დავით აღმაშენებლის ღვაწლი; 5. კარგად იყო შერჩეული საომარ ველად დიდგორ-მანგლისის მინდვრები; 6. მუსლიმების ჯარები ვიწრო ადგილებში მოექცნენ და ვერ მოახერხეს საბრძოლო წყობად დაშლა; 7. შეცდომა დაუშვა მტრის ლაშქრის სარდლობამაც, რომელიც სიმრავლის გამო დარწმუნებული იყო გამარჯვებაში (რიცხობრივი უპირატესობა ვერ გამოიყენეს); 8) გამარჯვებაში გარკვეული როლი ითამაშა ახალმა ტაქტიკურმა ხერხებმა.**

იხ. 10 გვ.

როინ მეტრეველი

მოვლენა, რომელმაც სამყარო შესძრა

(მეცხრე გვერდიდან)

დიდგორის ბრძოლაში ქართველთა ძლევამოსილ გამარჯვებას უდიდესი საერთაშორისო რეზონანსი ჰქონდა. ამას თურქ-სელჩუკთა დამცრობა-დასუსტება და შესაგამისად ჯვაროსანთა წარმატება მოჰყვა. ჯვაროსნები საკუთარ წარმატებად მიიჩნევდნენ დიდგორის შედეგებს. თურქებს ძლიერება-უძლეველობის სახელი გაუტყდათ. ქართველები კიდევ უფრო გამხნევდნენ თურქთა უღელქვეშ მყოფ ხალხებს განთავისუფლების იმედი გაუჩნდათ (ნ. ბერძენიშვილი).

ნიშანდობლივია, რომ დიდგორთან გამარჯვებას ხალხმა (ისტორიკოსებმა) „ძლევაა საკვირველი“ უწოდეს. დიდგორის ქედზე აღმართულ ერთ-ერთ მთას დავითის („დავითის მთა“) სახელი მიეკუთვნა. არ არის შემთხვევითი, რომ „დიდგორობის“ აღნიშვნა აგვისტოში, მარიამობის მომდევნო კვირას ხდებოდა – იგი დიდგორის გმირების ხსოვნას ეძღვნებოდა.

გამარჯვების შედეგები

დავით აღმაშენებელს დიდგორთან გამარჯვების მერე არ დაუყოვნებია და გეზი თბილისზე აიღო. საქართველოს ძველი დედაქალაქისა და სხვა ქალაქების დამორჩილება ფაქტობრივად დიდგორის ბრძოლის გაგრძელება იყო.

ჯაფარიანთა საგვარეულოს გადაშენების შემდეგ (უკანასკნელი ჯაფარიდი ამირა 1082 წელს გარდაიცვალა) 40 წლის განმავლობაში თბილისში ძალაუფლება მისი ხალხის ხელში იყო – „ყოველ თვეს განაგებდა ერთი მათგანი. თბილისის გამგებლობის ხალხის ხელში გადასვლა ქალაქის თვითმმართველობის დამოუკიდებლობაში გადასვლას ნიშნავდა, რაც თბილისის ქალაქ-კომუნად ჩამოყალიბებას შეესაბამებოდა (შ. მესხია). დავით აღმაშენებელმა დიდგორის ბრძოლიდან მხოლოდ ერთი წლის შემდეგ, 1122 წელს შეუტია თბილისს: „მეორესა წელსა აიღო მეფემან ქალაქი თბილისი პირველსავე ომსა, ოთხას წელს ქონებულ სპარსთა და დაუმკვიდრა შვილთა თჳსთა საჭურჭლედ და სახლად თჳსად საუკუნოდ“ (ქართლის ცხოვრება, თბ., 2008, გვ. 326).

ნიშანდობლივია, რომ ალ-ფარიკი საგანგებოდ აღნიშნავს, რომ მეფე მახვილით დაეუფლა თბილისს, გაძარცვა იგი და ცეცხლს მისცა. შემდეგ კი შეიწყალა იქ მცხოვრებნი და გარკვეული პირობებიც შეუქმნა. მატთეოს ურჰაეცი უფრო შორს მიდის, როცა საგანგებოდ აღნიშნავს, რომ დავით აღმაშენებელმა თბილისში საშინელი ხოცვა-ჟლეტა მოახდინა – 500 კაცი წვეტიან სარზე წამოაცვა და დახოცაო. ამ ვითარებას ადასტურებენ იბნ-ალ-ასირი და იბნ ალ-ჯაუზი. ზოგიერთი მონაცემებით 1122 წელს თბილისში ყოფილა ამბოხება (ვ. გაბაშვილი), რომელიც ძლევამოსილად ჩააქრო საქართველოს მეფემ. ასე რომ, 1120-22 წლებში თბილისში დავით აღმაშენებლის აღიარება მოხდა. 1123 წლიდან თბილისში თვითმმართველობა გაუქმდა და „სრულად შემოყენებულ იყო უღლისა ქვეშე მორჩილებისას“. აქედან მოკიდებული თბილისი კვლავ საქართველოს დედაქალაქად იქცა. მნიშვნელოვანია, რომ თბილისის შემოერთების შემდეგ დავით აღმაშენებელს არაქართველი მოსახლეობისათვის მოუცლია – მათ მიმართ შემწყნარებლური პოლიტიკა გაუტარებია. ესაა პერიოდი, როცა ევროპის ქვეყნებში უარყოფილა, როგორც უცხოელთა, ისე უცხო სარწმუნოების მიმდევართა თავისუფლება. იგივე მდგომარეობა იყო მაჰმადიანური აღმოსავლეთის ქვეყნებში.

XII საუკუნის პირველი მეოთხედის საქართველოში სახელმწიფო ხელისუფლება ატარებდა სარწმუნოებათა თავისუფლებას – რჯულთშემწყნარებლობის პრინციპებს.

სახელმწიფოს სიძლიერისათვის აუცილებელი იყო ვაჭრობის განვითარება, რისთვისაც მძლავრი სავაჭრო ფენის არსებობა უნდა უზრუნველყოფილიყო. ვაჭრები საქართველოში ძირითადად სომხები, მუსლიმები და ებრაელები იყვნენ. საქართველოს მუსლიმური ქვეყნების გარემოცვაში იმყოფებოდა და სახელმწიფოს შიგნით მცხოვრები ქვეშევრდომების მხარდაჭერა აუცილებელი იყო. ყოველივე ეს კარგად ჰქონდა გათვალისწინებული დავით აღმაშენებელს და დიდგორის გამარჯვების შემდეგ ლაღად მოქმედებდა. 1124 წელს მეფემ დმანისი აიღო. იმავე წელს აპრილში დაიკავა შირვანის ციხეები – ღასანნი და ხოზაონდი. მაისში „ტლიხუნა ციხენი სომხეთისანი: გაგნი, ტერონაკალი, ქავაზნნი, ნორბედი, მინასგოგნი და ტალიჯაქარი. 1124 წელი გამარჯვებათა წელი იყო – დიდგორის გამარჯვების მნიშვნელოვანი შედეგია, რომ 1124 წელს სომეხთა თხოვნით გაათავისუფლა ქ. ანისი, გაათავისუფლა მიზგითად ქცეული ტაძარი. 1124 წლის შემოდგომაზე დავითმა აიღო შირვანი. ესეც დიდგორის ბრძოლაში გამარჯვების ერთ-ერთი შედეგი იყო. დავით აღმაშენებლის მიერ მიღწეულმა წარმატებებმა, ამიერკავკასიიდან სელჩუკების განდევნამ, გააფართოვა საქართველოს პოლიტიკური საზღვრები ნიკოფსიიდან (ადგილი სოჭსა და ტუაფსეს შორის) და ოსეთიდან არეგაწამდე (სომხეთში). განუზომლად გაიზარდა საქართველოს საერთაშორისო მნიშვნელობა. საქართველო უძლეველად მიიჩნიეს იმდროინდელმა მახლობელი აღმოსავლეთის ქვეყნებმა. „რამეთუ თჳთ სულტანი მუნ, სადა იყო, ძრწოდა შიშისაგან მისისა, და არცაღა თჳთ ძველად ქონებულთა ქალაქთა და ქუეყანათა ჰგონებდა თჳისად, არამედ რაოდენცა შორს იყო, ეგრეცა ესიზმრებოდა მძინარესა შიში და მღჳძარესა სიკვდილი“. დავით აღმაშენებელი უხვ ძღვენს იღებდა სულთნისაგან, რომელიც ეძიებდა „მშვიდობასა და სიყვარულს და ყივჩაყთაგან არა რჩევასა (ქართლის ცხოვრება, თბ. 2008, გვ. 329).

დიდგორის ბრძოლაში ქართველთა ძლევამოსილი გამარჯვების შედეგია, რომ დამშვიდდა ქვეყანა, აღავსო და გარდაეცა ყოველთა კეთილთა, განავსო და აღაშენა ყოველი ოხერქმნილი, და გარდაემეტა ყოველთა ჟამთა მშვიდობათა და სიმდიდრითა სამეფო ჩვენი, ნაცვლად გარდასულთა ოხრებათასა“ (ქართლის ცხოვრება, 2008, გვ. 338). ფაქტია, რომ „..**სულტანი დასვა მოხარკედ თჳსა, ხოლო მეფე ბერძენთა ვითარცა სახლული თჳსნი; დასცა წარმართნი... მოსრნა ბარბაროსნი ხოლო მონად ხელმწიფენი; მეოტად წარიქცივნა არაბნი, ივარად ისმაიტელნი, მტვერად დასხნა სპარსნი, ხოლო გლეხად მთავარნი მათნი** (ქართლის ცხოვრება, 2008, გვ. 339).

ყველა მონაცემით დიდგორის ბრძოლა საერთაშორისო მასშტაბის ბრწყინვალე გამარჯვება იყო – საქართველომ მსოფლიო დონის ავტორიტეტი და გავლენა მიიღო. მართლაც ლამაზადაა ჩვენი დროის ჭეშმარიტი პოეტის მიერ ნათქვამი: „დიდგორით დიდი გული აქვს ქართველს“.

P.S. მოკრძალებული შეკითხვები:

1. საბოლოოდ გაირკვეს დავით აღმაშენებლის ძეგლის საკითხი. ავტორი, აკადემიკოსი მ. ბერძენიშვილი წინააღმდეგი იყო მისი სადმე გადატანის. არქიტექტორი, პროფესორი ვახტანგ დავითაია არაერთხელ აყენებდა ძეგლის ამჟამინდელი ადგილმდებარეობის შეცვლის საკითხს. ქალაქის ხელმძღვანელობაც თითქოს თანახმა იყო, შემდეგ?;

2. გამოჩენილმა ქართველმა მოქანდაკემ მერაბ ბერძენიშვილმა მეცნიერებათა აკადემიის უცხოელი წევრის ელდარ ისმაილოვის მატერიალური წახალისებით (დაკვეთით) შექმნა დავით აღმაშენებლის ორიგინალური ძეგლი. ისაზღვრებოდა ძეგლის დადგმა ქალაქის რომელიმე უბანში. მათ შორის თბილისის უნივერსიტეტის ეზოში (ხელმძღვანელობა თანახმა იყო). ამ საქმეს წინსვლა არ ეღირსა???

როინ მეტრეველი,
აკადემიკოსი,
საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის პრეზიდენტი

კვლევა

მოზარდთა ჯანმრთელობის დასაცავად მოზარდი ზრუნავს

21-ე საუკუნის ციფრულ ეპოქაში, სადაც მრავალფეროვანი ინფორმაციული წყაროები და გლობალური მარკეტინგი ადამიანის ყოველდღიურობის მნიშვნელოვანი ნაწილი გახდა, არაალკოჰოლური სასმელების (გაზიანი, ენერგეტიკული, ცივი ჩაი) მოხმარება მოზარდთა რაციონის განუყოფელ ნაწილად იქცა. მიუხედავად ინფორმაციის სიმრავლისა, საზოგადოება ახალი გამოწვევის წინაშე დგას — მომხმარებელთა უმრავლესობისთვის გაურკვეველია ის ბიოქიმიური რეალობა, რომელიც მიმზიდველი ონლაინ-რეკლამებისა და გემოვნური თვისებების მიღმა იმალება. შაქრის ჭარბი რაოდენობა და მაღალი მჟავიანობა უარყოფითად მოქმედებს მეტაბოლურ პროცესებზე, საჭმლის მომნელებელ სისტემაზე, კბილის ემალზე და სხვა.

იმის მიუხედავად, რომ ციფრული ეპოქა გვთავაზობს ბევრ სასარგებლო სიახლესა და მიდგომას, ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევად რჩება საზოგადოებაში გავრცელებული საინფორმაციო დისონანსი ამათუიმ პროდუქტის შესახებ. აღნიშნული პრობლემა განსაკუთრებით მწვავეა კვების ინდუსტრიაში. მწარმოებელი კომპანიების მიერ გარეკლამებული ვითომდა ჯანსაღი პროდუქტები ხშირად ოსტატურად მალავენ პროდუქტის მავნე ქიმიურ შემადგენლობას. ჩემი კვლევის მიზანს სწორედ რომ წარმოადგენდა არაალკოჰოლური სასმელების შემადგენლობის ანალიზი თანამედროვე ლაბორატორიული მეთოდების (რეფრაქტომეტრია, pH-მეტრია) გამოყენებით. საკითხის აქტუალობას განაპირობებს სწრაფად განვითარებად ციფრულ ეპოქაში გავრცელებული მცდარი შეხედულებების გადამოწმების აუცილებლობა.

ნებისმიერი ტექნოლოგიურად დამზადებული პროდუქტის მსგავსად, არაალკოჰოლურ სასმელებსაც გააჩნიათ გარკვეული კვებითი ღირებულება. მათი პირველადი დანიშნულება წყურვილის სწრაფი მოკვლა და ენერგიის მყისიერი აღდგენაა, რაც განსაკუთრებით იზოტონური და ენერგეტიკული სასმელების შემთხვევაში გამოიხატება. ციფრულ ეპოქაში მათი მრავალფეროვნება და ხელმისაწვდომობა მომხმარებლისთვის საკმაოდ დიდ არჩევანს ქმნის. ზოგჯერ გაზიანი სასმელი საჭმლის მონელების სტიმულირებასაც უწყობს ხელს. თუმცა მრავალეტაპიანი ტექნოლოგიური დამუშავების შედეგად, არაალკოჰოლური სასმელები პრაქტიკულად კარგავენ ბუნებრივ ბიოლოგიურ ღირებულებას და შაქრის, მჟავების მაღალი კონცენტრაციის გამო სერიოზულ საფრთხეს წარმოადგენენ ადამიანის ჯანმრთელობისთვის.

კვლევის საწყის ეტაპზე დავინტერესდი, რამდენად ფლობს საზოგადოება სწორ ინფორმაციას იმ პროდუქტების შესახებ, რომლებსაც ყოველდღიურად მოიხმარს ადამიანთა დიდი ნაწილი. რისთვისაც ჩავატარე სოციოლოგიური ონლაინ გამოკითხვა. პედაგოგთან ერთად პლატფორმა **Forms**-ში შევადგინე კითხვარი, რომელიც გავაზიარე სასკოლო საზოგადოებასა და სოციალურ ქსელში. კვლევაში მონაწილეობა მიიღო 118-მა რესპონდენტმა. კვლევის შედეგები გამოსახულია სლაიდზე, ხოლო დეტალური ანალიზი თემის გრძელვარიანტში მაქვს წარმოდგენილი.

სოციოლოგიური გამოკითხვის შედეგად მიღებული მონაცემების სიღრმისეული და მეცნიერული შეფასებისთვის მივმართე ადგილობრივ ექიმ-ენდოკრინოლოგს, ქალბატონ ნ.რ-ს. კვლევის ხელმძღვანელთან ერთად შევიმუშავე კრიტიკული შეკითხვები და ჩაღრმავებული ინტერვიუ ჩამოვართვი ექიმ-ენდოკრინოლოგს. კითხვაზე, მოზარდებისთვის არსებული საფრთხეების შესახებ, ექიმმა განმარტა, რომ პრობლემას კომპლექსური ხასიათი აქვს. ექიმის თქმით: **„ვინაიდან ჩვენი ორგანიზმის საფუძველი ცილაა, მაღალი მჟავიანობის სასმელების მიღება საკვებთან ერთად იწვევს ცილების სტრუქტურულ ცვლას – დენატურაციას. ცილა □იჭრება□ რაც აფერხებს მის ათვისებას და არღვევს საჭმლის მონელების ფიზიოლოგიურ პროცესს“.**

კვლევის მომდევნო ეტაპზე მოვახდინე გაზიანი (ენერგეტიკული) სასმელების ფიზიკურ-ქიმიური ანალიზი. ლაბორატორიული კვლევისას ყურადღება გავამახვილე ისეთ პარამეტრებზე, როგორიცაა: საკვლევ ნიმუშებში შაქრის კონცენტრაციის განსაზღვრა, pH-ის დადგენა და ცილების სტრუქტურულ ცვლილებებზე დაკვირვების მიზნით, ექსპერიმენტი ცილის კოაგულაციის შესახებ.

რეფრაქტომეტრია ეფუძნება სინათლის გარდატეხის ფიზიკურ მოვლენას,

არაალკოჰოლური სასმელების ფიზიკურ-ქიმიური ანალიზი და ციფრული ეპოქის მარკეტინგული გამოწვევები

ცხრილი N1

N	საკვლევი ხსნარი	რეფრაქტომეტრის ჩვენება (⁰Brix)	შაქრის მასა 250 მლ-ში (გრამი)	შაქრის რაოდენობა (ჩაის კოვზებში)*
1	ნატურალური ხილის წვენი	13.0	32.5გ	~8 კოვზი
2	ლიმონათი ნატახტარი(ტარხუნა)	12.5	31.2გ	~8 კოვზი
3	ენერგეტიკული სასმელი Red Bull	11.0	27.5გ	~7 კოვზი
4	კლასიკური გაზიანი Coca-Cola	10.6	26.5გ	~6 კოვზი
5	გაზიანი სასმელი Sprite	9.0	22.5გ	~5.5 კოვზი
6	ხილის ცივი ჩაი Lipton Ice Tea	7.2	18.0გ	~4.5 კოვზი
7	იზოტონური/სპორტული სასმელი Powerade	4.5	11.2გ	~2.5 კოვზი
8	დიეტური Coca-Cola Zero	0.1	0.25გ	0 კოვზი

შენიშვნა: გაანგარიშება ემყარება ფორმულას, სადაც 1 ჩაის კოვზი – 4 გრამ შაქარს.

რომელიც საშუალებას გვაძლევს მაღალი სიზუსტით განვსაზღვროთ ე.წ. □ფარული შაქრის□მასა არაალკოჰოლურ სასმელებში. ექსპერიმენტული კვლევისთვის შევარჩიე 8 სხვადასხვა ტიპის სასმელი, და გამოვიყენე ხელის რეფრაქტომეტრი (Brix Scale 0-32%). პირველ ეტაპზე მოვახდინე ნიმუშების მომზადება.რადგან საკვლევი ნიმუშების უმეტესობა გაზიანი იყო, შედეგების სიზუსტისთვის ნიმუშები დავამუშავე ნახშირორჟანგის სრულ მოცილებამდე. ყოველი გაზომვის წინ ვახდენდი რეფრაქტომეტრის კალიბრაციას, რისთვისაც პრიზმაზე ვაწვეთებდი 2 წვეთ დისტილირებულ წყალს და ოკულარში ვაკვირდებოდი, რომ გამყოფი ხაზი ზუსტად Brix ₀ 0 ნიშნულზე ყოფილიყო. თითოეული ნიმუშისთვის პროცედურას ვიმეორებდი ერთნაირად: პიპეტის საშუალებით ვიღებდი საკვლევი ხსნარების მცირე რაოდენობებს და ვაწვეთებდი რეფრაქტომეტრის სუფთა პრიზმაზე. ვაფარებდი დამცავ მინას ისე, რომ სითხეს თანაბრად დაეფარა ზედაპირი ჰაერის ბუშტუკების გარეშე. კვლევის სიზუსტისთვის, თითოეული ნიმუშის გაზომვა ვაწარმოე სამსამჯერ. ოკულარში დაკვირვებისას ვაფიქსირებდი ლურჯი და თეთრი ფერების გამყოფ ხაზს შკალაზე და მიღებულ სამივე მონაცემს ვინიშნავდი სამუშაო რვეულში საშუალო არითმეტიკული მაჩვენებლის გამოსათვლელად. ყოველი ნიმუშის გაზომვის შემდეგ, პრიზმას ვრეცხავდი დისტილირებული წყლით და ვწმენდდი მშრალი ხელსახოცით, რათა თავიდან ამეცილებინა ნიმუშების ერთმანეთში არევა და ცდომილება. მიღებული Brix-ის გრადუსებიდან შაქრის მასის (მ) გამოსათვლელად გამოვიყენე ფორმულა:

$$m = \frac{°Brix \times V}{100}$$

ჩატარებული ექსპერიმენტის შედეგად მიღებული საბოლოო გამოთვლის შედეგები მოცემულია **ცხრილი N1**-ში.

კვლევის შედეგად მიღებული მონაცემები გავაანალიზე და შევადარე დადგენილ ნორმებს. როგორც N1 ცხრილიდან ჩანს, ყველაზე მაღალი შაქრის შემცველობით გამოირჩევა ხილის ნატურალური წვენი (13.0° Brix), სადაც შაქრის მასა 250 მლ ნიმუშში 32.5 გრამს შეადგენს. ეს მაჩვენებელი აჭარბებს ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WHO) მიერ რეკომენდებულ შაქრის დღიურ ნორმას.აღნიშნული ფაქტი ადასტურებს,რომ ე.წ. □ჯანსაღი□სასმელები ხშირად იმაზე მეტ □ფარულ შაქარს□შეიცავენ, ვიდრე ტრადიციული გაზიანი სასმელები. ანალიზით ჩანს, რომ **Red Bull**-ისა (27.5 გ) და Coca-Cola-ს (26.5 გ) შაქრიანობის მაჩვენებლები თითქმის იდენტურია, რაც მაძლევს იმის საფუძველს, ვთქვა რომ ენერგეტიკული სასმელების მიერ გამოწვეული მყისიერი სტიმულაცია მეტწილად გამოწვეულია სისხლში გლუკოზის დონის მკვეთრი მატებით, რაზეც ენდოკრინოლოგმა ინტერვიუს დროსაც გაამახვილა ყურადღება. ჩემს კვლევაში Coca-Cola Zero-ს ჩართვას ჰქონდა მიზნობრივი დანიშნულება – ის გამოვიყენე როგორც □საკონტროლო ნიმუში□

კვლევის მომდევნო ეტაპზე მოვახდინე საკვლევი სასმელების მჟავიანობის შესწავლა რისთვისაც გამოვიყენე უნივერსალური ინდიკატორის ქაღალდი და **pH**-შკალა. აღნიშნული საშუალებას გვაძლევს, მიახლოებით განვსაზღვროთ ხსნარის მჟავა/ნეიტრალური/ტუტე ბუნება. კვლევისათვის თითოეული სასმელის მცირე რაოდენობები მოვათავსე სუფთა სინჯარებში, სათითაოდ დავასველე უნივერსალური ინდიკატორის ქაღალდით და მიღებული ფერის ცვლილება შევადარე სტანდარტულ pH შკალას. მიღებული შედეგები მოცემულია **N2 ცხრილში.**

როგორც **N2 ცხრილიდან** ჩანს, ყველა საკვლევი ნიმუში მჟავა არეა. განსაკუთრებით საყურადღებოა კლასიკური Coca-Cola-ს მაჩვენებელი (pH 2-3), რომელიც ყველაზე არასასურველი სასმელების კატეგორიას შეიძლება რომ მივაკუთვნოთ.

კვლევის მომდევნო ეტაპზე გადავწყვიტე დამედგინა, როგორ მოქმედებს არაალკოჰოლური სასმელების მჟავა გარემო ორგანიზმის ისეთ ძირითად საშენ მასალაზე, როგორიც ცილაა. იწვევს თუ არა გაზიანი სასმელების მჟავა არე ცილის სტრუქტურის დენატურაციასა და კოაგულაციას (ე.წ. აჭრა). კვლევისთვის გამოვიყენე პასტერიზებული ნატურალური რძე,რომელიც მდიდარია რთული ცილა – კაზეინით. მოვამზადე

ცხრილი N2

საკვლევი ნიმუში	pH მაჩვენებელი	გარემო არე	ვიზუალური ინდიკაცია (ფერი)
ნატურალური ხილის წვენი	3-4	მჟავა	მოყვითალო-ნარინჯისფერი
ლიმონათი ნატახტარი (ტარხუნა)	3-4	მჟავა	მოყვითალო - ნარინჯისფერი
ენერგეტიკული სასმელი Red Bull	3-4	მჟავა	ნარინჯისფერი
კლასიკური გაზიანი Coca-Cola	2-3	ძლიერი მჟავა	მუქი ნარინჯისფერი-წითელი
გაზიანი სასმელი Sprite	3-4	მჟავა	ნარინჯისფერი
ხილის ცივი ჩაი Lipton Ice Tea	4-5	საშუალო მჟავა	მუქი ყვითელი
იზოტონური სასმელი Powerade	3-4	მჟავა	მოყვითალო-ნარინჯისფერი
დიეტური Coca-Cola Zero	2-3	ძლიერი მჟავა	მუქი ნარინჯისფერი-მოწითალო

8 სუფთა ქიმიური ჭიქა, რომლებშიც ჩავასხი 20-20 მლ ოთახის ტემპერატურის ნატურალური რძე. რძის თითოეულ ნიმუშს დავუმატე შესაბამისი საკვლევი სასმელი (პროპორციით 1:1).დაკვირვება ვაწარმოე 10 წუთის განმავლობაში,რა დროსაც ვინიშნავდი რეაქციის დაწყების დროს, ნალექის წარმოქმნის ინტენსივობასა და სითხის კონსისტენციის ცვლილებას. აღნიშნულმა ექსპერიმენტმა საშუალება მომცა ვიზუალურად დავკვირვებოდი იმ პროცესებს, რაც ენდოკრინოლოგმა ინტერვიუს დროს აღწერა საჭმლის მომნელებელ სისტემაში ცილის შეთვისებასთან დაკავშირებით. მიღებული შედეგები წარმოდგენილია **N3 ცხრილში.**

ცხრილი N3

საკვლევი ნიმუში	რეაქციის ტიპი	ვიზუალური დაკვირვება/შედეგი
ნატურალური ხილის წვენი	საშუალო კოაგულაცია	რძე აიჭრა 1 წუთში, წარმოიქმნა წვრილი ნაწილაკები.
ლიმონათი ნატახტარი (ტარხუნა)	ძლიერი კოაგულაცია	რძე მომენტალურად აჭრა, სითხე გახდა არაერთგვაროვანი.
ენერგეტიკული სასმელი Red Bull	ძლიერი კოაგულაცია	რძე მყისიერად აიჭრა, წარმოიქმნა ბლანტი ნალექი.
კლასიკური გაზიანი Coca-Cola	მყისიერი კოაგულაცია	რძე მყისიერად აიჭრა,წარმოიქმნა მუქი, მსხვილი ნალექი
გაზიანი სასმელი Sprite	ძლიერი კოაგულაცია	რძე სწრაფად აიჭრა, სითხე გაიყო შრატად და ნალექად.
ხილის ცივი ჩაი Lipton Ice Tea	სუსტი კოაგულაცია	რძის აჭრა შედარებით ნელა განხორციელდა. ნალექი თითქმის არ წარმოიქმნა.
იზოტონური სასმელი Powerade	საშუალო კოაგულაცია	ცილის აჭრა ნელა განხორციელდა
დიეტური Coca-Cola Zero	მყისიერი კოაგულაცია	მყისიერად წარმოიქმნა მუქი, მსხვილი ნალექი

ექსპერიმენტმა აჩვენა, რომ რაც უფრო დაბალია pH (მჟავა არე), მით უფრო სწრაფად მიმდინარეობს ცილის დენატურაცია-კოაგულაციის პროცესი.

ჩატარებული ექსპერიმენტების საფუძველზე, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ აუცილებელია გარკვეული პრევენციული ზომებისა და კონკრეტული ნაბიჯების გადადგმა მოზარდების ჯანმრთელობის დასაცავად და მათი არჩევანის რაციონალიზაციისათვის.**კერძოდ, სასურველია, სკოლებში საბუნებისმეტყველო საგნების ფარგლებში ჩატარდეს საინფორმაციო და პრაქტიკული გაკვეთილები არაალკოჰოლური სასმელების შემადგენლობისა და საფრთხეების შესახებ, რადგან ვიზუალიზაცია და თვალსაჩინოება გაცილებით უფრო ეფექტური მიდგომაა, ვიდრე მშრალი, თეორიული აკრძალვები.**

მიზანშეწონილად მიმაჩნია, რომ პროდუქციის მწარმოებელი კომპანიებისავის სახელმწიფო რეგულაციის სამსახურების მიერ დანერგილი იქნეს პროდუქტზე **QR**-კოდების განთავსება, რომელზე დასკანერებითაც მომხმარებელი წამებში მიიღებს პროდუქტის შესახებ სრულ და ამომწურავ ინფორმაციას შემადგენლობასთან დაკავშირებით.მნიშვნელოვანია, სოციალურ ქსელებში გააქტიურდეს საპირისპირო კამპანიები – ე.წ. □მეცნიერული ბლოგინგი□, სადაც პოპულარული ენით აიხსნება ის რეალური სურათი,რაც მიმზიდველი ეტიკეტების მიღმა იმალება. ექიმის რჩევით, რეკომენდებულია მოზარდებმა გამოიყენონ მარტივი წესი: ციფრულ მოწყობილობებთან მუშაობისას ტკბილი სასმელები ჩაანაცვლონ სასმელი წყლით ან მინერალური წყლით, რაც დააბალანსებს pH-ს და თავიდან აარიდებს მათ □Sugar Crash□-ის ეფექტს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, კარგად გავაანალიზე ჩემს მიერ ჩატარებული კომპლექსური კვლევის შედეგად მიღებული ინფორმაცია და გამიჩნდა სურვილი, ჩემს სკოლაში სასკოლო თემისთვის გამეზიარებინა არაალკოჰოლური სასმელების შესახებ სასარგებლო და საყურადღებო ინფორმაცია. ამ მიზნით, მიმდინარე (უკვე ჩამთავრებული) სასწავლო **წლის 6 მაისს ჩავატარე** საინფორმაციო სემინარი, რომელსაც ესწრებოდნენ ჩემი თანატოლები (16 მოსწავლე). სემინარზე შეთავაზებულმა თემამ დამსწრე საზოგადოების ინტერესი და ჩართულობა გამოიწვია, რასაც მოწმობს მათ მიერ დასმული საინტერესო შეკითხვები და მოსაზრებები.

ქეთევან სანდოძე,
საერო სკოლა „ალბიონის“ მე-11 კლასის მოსწავლე, „ნორჩ ქიმიკოსთა წრის“ წევრი.

„სტალინის ოქრო“ ზღვის ფსკერიდან...

ჯონ კლარკი,
ბრიტანელი ლეიტენანტ-კომანდორი

„თითქმის 40 წლის განმავლობაში „განისვენებდა“ ბარენცის ზღვის ფსკერზე 5 ტონა „სტალინის ოქრო“ – ნათქვამია ბრიტანული გაზეთის **„დეილი ტელეგრაფის“ (The Daily Telegraph)** მიერ 6 აგვისტოს გამოქვეყნებულ სარედაქციო სტატია-ნეკროლოგში სათაურით **„ლეიტენანტ-კომანდორი, რომელმაც 1981 წელს ბარენცის ზღვის ფსკერიდან „სტალინის ოქრო“ ამოიღო“.**

პუბლიკაციაში აღნიშნულია, რომ სამხედრო-საზღვაო ჰიდროგრაფი ჯონ კლარკი ახლახან 82 წლის ასაკში გარდაიცვალა. იგი თავისი საქმის ცნობილი სპეციალისტი იყო და ხელმძღვანელობდა XX საუკუნის ერთ-ერთ ყველაზე გახმაურებულ ოპერაციას – 1942 წლის გაზაფხულზე გერმანელი ნაცისტების წყალქვეშა ნავის მიერ ჩაძირული ბრიტანული კრეისერის „ედინბურგის“ ბორტზე არსებულ საბჭოთა ოქროს ამოღებას. „მთელი ოთხი ათეული წლის განმავლობაში ძვირფასი ტვირთის პოვნა და ამოღება წარმოუდგენელი იყო, სანამ საქმის დაწყება ჰიდროგრაფმა ჯონ კლარკმა არ იკისრა“ – ხაზგასმულია მასალაში.

გთავაზობთ სტატიას შემოკლებით:

The Daily Telegraph

ბარენცის ზღვა. 1942 წლის 2 მაისი.

ჰორიზონტზე სამხედრო-სატრანსპორტო კონვოის (ქარავანის) QP11-ის გემები მოჩანს, მათი შავი კვამლი ცაში იფანტება. გემებს შორიახლოს ესკორტის (დამცავი გემების) ხომალდები მიჰყვებიან.

აი, უახლესი, 1938 წელს აგებული კრეისერი „ედინბურგი“, რომელიც ყველაზე ძლიერია და ესკორტის მეთაურის, კონტრ-ადმირალ სტიუარტ ბონემ-კარტერის საფლაგმანო ხომალდს წარმოადგენს. მის ბორტზეა 465 ოქროს ზოდი, 93 ხის ყუთში მოთავსებული, რომელიც საბჭოთა კავშირის მთავრობის თავმჯდომარის იოსებ სტალინის გადაწყვეტილებით, დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრს უინსტონ ჩერჩილს და აშშ-ის პრეზიდენტს ფრანკლინ დელანო რუზველტს ეგზავნება და რომელიც ინგლისელი და ამერიკელი ხალხების საკუთრებაა – იმ დახმარების ფასად, რასაც მოკავშირეები რუსეთს უწევდნენ.

ბრიტანელი კონტრ-ადმირალი სტიუარტ ბონემ-კარტერი კრეისერ "ედინბურგის" ბორტზე, 1942 წლის მარტი

მურმანსკიდან გასული კონვოი სრული სვლით მიცურავს... იმიტომ, რომ ბარენცის ზღვა სახიფათოა – აქ გერმანული წყალქვეშა ნავები ბრიტანულ ქარავნებს ჩასაფრებებს უწყობენ. ჰოდა, როცა გერმანული წყალქვეშა ნავის U-456-ის კაპიტანმა მაქს ტაიხერტმა პერისკოპში „ედინბურგი“ შენიშნა, თვალებს არ დაუჯერა – მის წინაშე იყო ბრიტანეთის სამეფო სამხედრო-საზღვაო ფლოტის უახლესი კრეისერი! „ედინბურგმა“ მანევრები დაიწყო, მაგრამ ვერ მოასწრო: U-456-მა ტორპედების სამი ზალპი განახორციელა, რომლებმაც „ედინბურგს“ მარჯვენა გვერდი და კიჩო გაუგლიჯეს.

კრეისერის ეკიპაჟის მნიშვნელოვანი ნაწილი – 60 წევრი დაიღუპა, დანარჩენები ევაკუირებულნი იქნენ. ხომალდს ჯერ კიდევ შეეძლო ზღვის ზედაპირზე ყოფნა, მაგრამ რადგანაც გერმანელთა ნაღმოსნები ახლოვდებოდნენ (U-456-მა მათ ქარავნის ზუსტი კოორდინატები აცნობა), კონტრ-ადმირალმა სტიუარტ ბონემ-კარტერმა, ოქრო გერმანელებს რომ არ ჩავარდნოდათ ხელში, „ედინბურგის“ ჩაძირვა გადაწყვიტა... ხუთ ტონაზე მეტი ოქროს ზოდებიც ბარენცის ზღვამ შთანთქა.

ოქროს ტვირთი, რომლის ღირებულება იმ დროისათვის 1,5 მილიონ გირვანქა სტერლინგს აღწევდა (ამჟამად კი რამდენიმე ასეული მილიონი გირვანქა სტერლინგი ღირს), თითქმის ოთხი ათეული წელი ბარენცის ზღვის ფსკერზე „განწოლილი“ კრეისერის ტრიუმებში ხელუხლებლად იდო, სანამ 1980 წლის მაისში მყვინთავების ჯგუფის ხელმძღვანელმა რიკ უორტონმა ჯორჯ კლარკს არ დაურეკა, რომელიც იმ დროს საზღვაო გადაზიდვების ასოციაციის ლონდონის ცენტრში სპეცპროექტების დირექტორად მუშაობდა. იმ ხანებში კლარკი უამრავ შეტყობინებებს იღებდა ჩაძირული ძველი გალეონების (გემების) შესახებ და უორტონის ზარს ყურადღება არ მიაქცია. მეორედ დარეკვის შემდეგ კი დაინტერესდა: იგი დაარწმუნეს, რომ საარქივო დოკუმენტები „ედინბურგის“ მდებარეობის საკმაოდ ზუსტ კოორდინატებს იძლეოდა და რომ კრეისერზე მართლაც იყო ოქროს ზოდები.

ენთუზიასტებმა, რომლებსაც მეგობრებიც მიემატნენ, „სტალინის ოქროს“ გადასარჩენად ჩაფიქრებული „სამაშველო ოპერაციის“ განხორციელების მიზნით სპეციალური კომპანია „ჯესოპ მარინ რიკავერიზი“ ჩამოაყალიბეს. ჯონ კლარკს მთავარი იურიდიული სამუშაოების შესრულება მოუწია: ესაუბრა „ედინბურგის“ ეკიპაჟის გადარჩენილ წევრებს (მაგრამ მათ ვერაფერი ვერ უთხრეს, რადგან ოქრო კრეისერს საიდუმლოდ გადაჰქონდა), შეხვდა საბჭოთა კავშირის წარმომადგენლებს, თანაც ისეთ დროს, როცა დასავლეთს და კრემლს შორის გამალებული ცივი ომი გრძელდებოდა...

უნდა აღინიშნოს, რომ ოქროს ამოღებას ადრეც ფიქრობდნენ, 1950-იან და 1960-იან წლებში, მაგრამ იმ დროისთვის შესაბამისი საყვინთი ტექნიკა არ არსებობდა. თანაც ცივი ომის დროს საბჭოთა კავშირთან მოლაპარაკება ვერ ხერხდებოდა. ჯონ კლარკმა კი ეს შეძლო. საქმე იმაშია, რომ „სტალინის ოქროს“ ორი მესამედი თავის დროზე დაზღვეული იყო საბჭოთა „გოსსტრახის“ მიერ, ხოლო ერთი მესამედი – სადაზღვევო რისკების ბრიტანული კომიტეტის მიერ. სადაზღვევო თანხები აშშ-სათვის დიდი ხანია გადახდილი იყო, ამიტომ ოქრო ბრიტანეთისა და საბჭოეთის საკუთრებად ითვლებოდა.

1981 წლის აგვისტოში, დაივერების ექსპედიციამ, როგორც იქნა, სპეციალური გემის მხარდაჭერით, „ედინბურგი“ მოინახულა. მათ კრეისერის ჯავშნიან კორპუსზე დიდი ნახვრეტი გააკეთეს, ტრიუმში შევიდნენ და 16 სექტემბერს პირველი ოქროს ზოდი იპოვეს, ოქტომბრის ბოლოსათვის კი უკვე 431 ზოდი ამოიღეს 465-დან. დანარჩენი მოგვიანებით სხვა კომპანიამ ამოიღო – 29 ზოდი ანუ 343,3 კილოგრამი. 5 ზოდი – 60 კილოგრამამდე ოქრო, ვერ იპოვეს და ალბათ, სამუდამოდ დარჩება ჩაძირულ კრეისერში. იმ დროს ეს ფაქტი მსოფლიო სენსაციად შეფასდა – ამდენი ოქროს ამოღება ერთბაშად უპრეცედენტო ფაქტს წარმოადგენდა.

ჯონ კლარკი შემდგომში იხსენებდა, რომ ექსპედიციას საბჭოთა წარმომადგენლები აკონტროლებდნენ – „კაგებეს პოლკოვნიკები“, თუმცა ექსპედიციის დასრულების შემდეგ საბჭოთა მხარემ მურმანსკში მათ სასიამოვნო დიდი საზეიმო ვახშამი მოუწყო – „რუსული ხიზილალით და საბჭოური „შამპანურებით“.

საბოლოოდ ჩაძირული კრეისერის ტრიუმიდან ამოღებული ოქრო გადანაწილდა საბჭოთა კავშირსა და დიდ ბრიტანეთს შორის – ერთი მესამედი ლონდონს, ორი მესამედი მოსკოვს. ექსპედიციის წევრებმა მიიღეს 35 მილიონი დოლარი და თითო ოქროს ზოდი სამახსოვროდ!..

თარგმნა
სიმონ კილაძემ

ფოტოებზე: "ედინბურგი" 1940 წელს და 1942 წელს, ჩაძირვის წინ...

...თურქეთი შავ ზღვაში კომერციული გემებისთვის გადაადგილებას ზღუდავს

თურქეთის ხელისუფლება შავ ზღვაში გემებზე რუსეთისა და უკრაინის თავდასხმების გახშირებით შეშფოთებულია, ამიტომ ზღვის საკუთარ ტერიტორიულ წყლებში უკრაინისა და რუსეთისკენ მიმავალი კომერციული გემებისთვის გადაადგილებას ზღუდავს, – ამის შესახებ ინფორმაციას „ბლუმბერგი“ავრცელებს.

თურქეთის სანაპირო უსაფრთხოების გენერალური დირექტორატის განცხადებით, მათ ნოვოროსიისკენ მიმავალ რამდენიმე გემს აცნობეს, რომ ამჟამად ტრანზიტის ნებართვებს ვერ გასცემენ. მსგავსი რეგულაცია ამოქმედდა უკრაინისკენ მიმავალ გემებზეც.

ამასთან, როგორც ცნობილია, შეზღუდვისგან თავისუფლდებიან სხვა მიმართულებებისკენ მიმავალი გემები. „ბლუმბერგის“ ინფორმაციით, ბულგარეთის, რუმინეთის, საქართველოსა და თურქეთის პორტებისკენ მიმავალი გემები დარდანელის სრუტის გავლით ჩრდილოეთის მიმართულებით მოძრაობას ჩვეულ რეჟიმში განაგრძობენ.

ბესარიონ კილასონია

პროფესორი, სასამართლო ექიმი

გზა განჯიდან მთაწმინდამდე

ნ.ბარათაშვილის განჯიდან გადმოსვენების საკითხი პირველად დააყენა გაზეთმა „დროებამ“ 80-იან წლებში, როდესაც 1876 წელს პირველად გამოიცა ბარათაშვილის თხზულებათა კრებული. 15 წლის შემდეგ, გაზეთი „Новое обозрение“ბეჭდავს წერილს, რომელშიც მოთხრობილია ბარათაშვილის საფლავის მეტად უმწეო და უნუგეშო მდგომარეობა; კორესპონდენტი აღნიშნავს ქალაქ განჯის ადმინისტრაციის განზრახვას, ეკლესიის გალავანში, სადაც ბარათაშვილი იყო დამარხული, ქუჩა უნდა გაიყვანონო.

1891 წლის 9 ივლისს 143-ე ნომერში „ივერია“ათავსებს ალექსანდრე ფრონელის სტატიას, სადაც აღნიშნავს ნ. ბარათაშვილის გენიალობას და ერის განზრახვას პოეტის გადმოსვენების შესახებ, რათა ერმა გამოასწოროს ისტორიული დანაშაული; გვამცნობს, რომ შემოდგომაზე გადმოსვენებული იქნება ნიკოლოზ ბარათაშვილის გვამი და დასაფლავებული იქნება წმინდა დავითის ეკლესიის გალავანში მთაწმინდაზე.

1892 წლის 9 ოქტომბრის „ივერიამ“კვლავ მოათავსა წერილი განჯიდან „ნ. ბარათაშვილის გვამის გადმოსვენების გამო“. წერილში აღნიშნულია, რომ შეიქმნა ფონდი გადმოსვენებასთან დაკავშირებით, დაიწყო ფულის შეგროვება. ეს იყო და ეს. როგორც თითქმის ყველა ჩვენში დაწყებული საქმე, ესეც დავიწყებას მიეცა. წერილის ავტორი მიუთითებს, რომ გვამის სამშობლოში გადმოსვენების დაგვიანება აღარ იქნება, რადგანაც, როგორც განჯის ეკლესიის მთავარმა ბ-ნმა ტატიშვილმა მიამბო, რომელ მიცვალებულთაც ამ ერთს თვეში არ გამოუჩნდება პატრონი, იმათ გვამს ამოიღებენ და ერთად დაასაფლავებენ ახალ სასაფლაოზეო.

ეს წერილი, ეტყობა, გულში მოხვდა იმდროინდელ საზოგადოებას და ორი დღის შემდეგ, „ივერიამ“ა. ფრონელის ახალი მასალა გამოაქვეყნა. ის აღნიშნავს, ფული ორმოც თუმნამდის შეიკრიბა ჩვენს რედაქციაშიო; „ორივე გუბერნატორებს განჯისა და ტფილისის ნებართვა გამოსთხოვეს გვამის გადმოტანისა, დასასაფლავებელი ალაგიც შეიგულეს მთაწმინდის ეკლესიის გალავანში“, და უკვირს რაღამ დააბრკოლა საქმე? „– არაფერია, იმ წყეულისა და უბედურის დაუდევრობის გარდა, რომელიც ლამის ამ ბოლო დროს ჩვენის ერის საზოგადო სენად გადაიქცეს. გული შეუწუხდება, ვინც ღრმად ჩაუფიქრდება ამ სამწუხარო გარემოებას. ნუთუ შველა აღარსად არის, ნუთუ შეუძლებელი გახდა კვლავ გამოვიფხიზლოთ, თვალი მოვიფშვნიტოთ და მკვდრეთით აღვდგეთ?“

1892 წლის 9 ოქტომბერს მოეწყო „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი“საზოგადოების კრება, რომელმაც დაადგინა: ეთხოვოს გრიგოლ ორბელიანს, როგორც მახლობელ ნათესავს პოეტისას, მიიღოს ნება ბარათაშვილის ნეშტის გადმოსვენებისა. პოეტის დებმა და ნათესავებმა მიიღეს ნებართვა. 1893 წლის 14 თებერვალს გაზეთმა „ივერიამ“ეს ინფორმაცია სიხარულით აცნობა მკითხველს: „მოგახსენებთ, რომ ჩვენის დაუვიწყარის პოეტის ნ. ბარათაშვილის ნეშტის გადმოსვენება განჯიდან ტფილისს, კარგა ხანია, განიზრახეს მისმა ნათესავებმა. სიამოვნებით უნდა ვაცნობოთ მკითხველთ, რომ ეს განზრახვა მალე საქმედ გადიაქცევა. პოეტის ნათესავებმა უკვე მიიღეს ნებართვა ყოველის ქართველისათვის ძვირფასის გვამის გადმოსვენებისა. ამ საქმის მოთავენი და გამგებელნი მხოლოდ მარჯვე დროს ელიან, რომ ღირსეულად და საკადრისის პატივისცემით მოასვენონ ძვირფასი მტვერი შესანიშნავის პოეტის და მამულის „შვილის თავის „მამულში“, თავის „წინაპართა საფლავებს შორის“დასაკრძალავად.

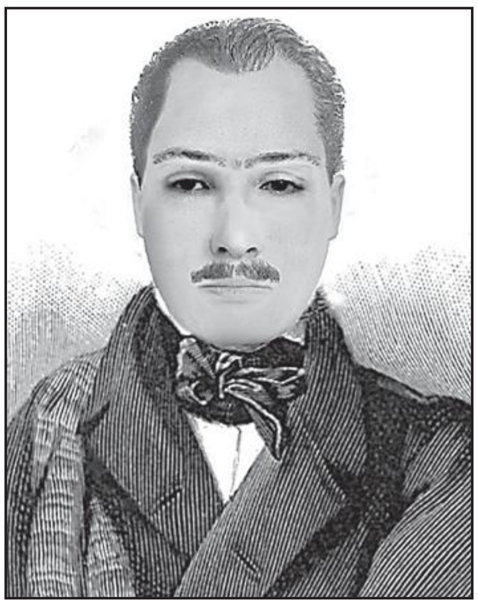

18 აპრილს „ივერიის“პირველ გვერდზე მოთავსდა განცხადება: „კვირას, 25 აპრილს, გადმოსვენებული იქნება განჯიდან ტფილისს ნეშტი პოეტის ნიკოლოზ ბარათაშვილისა.

პორტრეტი ნიკოლოზ ბარათაშვილისა

ეუწყებათ ეს ამბავი განსვენებულის ნათესავთა და პატივისმცემელთა, რათა მობრძანდნენ ამ დღეს, დილით 9:30 საათზედ, რკინის გზის ვაკზალზედ, საიდანაც ნეშტს წაასვენებენ დიდუბეს, მღვთისმშობლის ეკლესიაში“ ეს განცხადება ყოველდღე იბეჭდებოდა გაზეთის ერთსა და იმავე ადგილზე, რომ უკლებლივ ყველას შეეტყო პოეტის ძვირფასი ნეშტის სამშობლოში გადმოსვენება. ამავე დღეებში ყოველ ნომერში იბეჭდება სტატიები ნ.ბარათაშვილის შემოქმედებაზე.

პროფესორი ა.ჯორბენაძე ათვალიერებს ნ. ბარათაშვილის ნეშტს.

1893 წლის 22 აპრილს დელეგაცია განჯაში გაემგზავრა. დელეგაციაში შედიოდნენ წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის წევრები: გ.იოსელიანი და ალ. ჭყონია, მათთან ერთად გაემგზავრა პოეტის ბიძაშვილი პოდპოლკოვნიკი გიორგი ორბელიანი. საინტერესოა, როგორ იპოვეს პოეტის სამარე იმ დროისათვის გავერანებულ სასაფლაოზე.

„ივერიამ“28 აპრილს დაბეჭდა განჯაში წასული დელეგაციის წევრის ალექსანდრე ჭყონიას წერილი „როგორ ვიპოვნეთ ნეშტი ბარათაშვილისა“. ალ.ჭყონია მოგვითხრობს:

„ამ თვის 23-ს დილით ჩვენ სამივე ჩასულნი ვიყავით განჯაში და მაშინვე მოვიწადინეთ შევდგომოდით განსვენებულის საფლავის გათხრას, მაგრამ განჯის გუბერნატორმა ნება არ მოგვცა მეორე დილამდე იმ მიზეზით, რომ უკეთუ ღამე ამოთხრილი დარჩაო ნეშტი, სამხედრო ყარაული უნდა დავაყენოთ და ამისი საშუალება არა გვაქვსო. ამ გარემოებამ ძლიერ დაგვაღონა, რადგან დრო ცოტა გვრჩებოდა და ვინ იცოდა, რა დაბრკოლება შეგვხვდებოდა კიდე, მაგრამ მეტი გზა არ იყო, უნდა მოგვეცადა მეორე დილამდე. მეორე დილას კი შვიდს საათზე შევუდექით საფლავის თხრას, განჯის პოლიცმეისტერის თანდასწრებით, სასაფლაო არის ძველ რუსის ეკკლესიასთან, რომელიც მეჩეთისაგან გადაკეთებული ყოფილა და ეხლა გაუქმებულია. სასაფლაოს არც ღობე და არც გალავანი არა აქვს. ახლაც ხალხი გზად დადის იმ სასაფლაოზედ და ამ ცოტა ხანში ქუჩაც უნდა გაიყვანოს ქალაქმა. როგორც კი ჩვენ შევუდექით მიწის თხრას, ხალხი ბლომად შეიკრიბა და ბოლომდე არ მოგვშორებია. ხალხი წინა დღითაც მოსულიყო სასაფლაოზე, რადგან გაეგონა, რომ წინა დღით ვაპირებდით პოეტის საფლავის გათხრას.

თავად ორბელიანს დაბარებული ჰქონდა პოეტის დებისაგან, რომ პოეტი დამარხულია თავისი ძმის გიორგის გვერდით, მარჯვენა მხრითო. განჯის სობოროს დეკანოზმა მძინაროვმა, რომელიც განჯაში 25 წელიწადი ცხოვრობს, გვიამბო, რომ მის აქ ყოფნაში ბარათაშვილის დაი რამდენჯერმე ჩამოსულა და პანაშვიდი გადაუხდევინებია თავის ძმებისთვისო.

გიორგის საფლავზე თლილი ქვა იდვა და ზედ ეწერა ქართულად, რომ აქ განისვენებს პოდპორუჩიკი თავ. გიორგი ბარათაშვილი, რომელიც გარდაიცვალა 1823 წელსაო. პოეტის საფლავის მარმარილოს ქვა, რომელიც შედგება ორის ნაჭერისაგან ქართულის და რუსულის ზედ წარწერებითა, იყო შეტანილი ეკკლესიაში. ზედწარწერები ესეთია:

1) „აქ მდებარებს გუამი საქართველოს თავადის ღუბერნსკის სეკრეტარის ნიკოლოზ მელიტონის ძის ბარათაშვილისა გარდაცვალებულისა 29 წლისა ჰასაკისა თვისისა 2-ს ოქტომბერსა 1845 წელსა“; 2) „Здесь лежит прах грузинского князя губернского секретаря Николая Мелитоновича Баратова, скончавшагося во цвете лет на 29 году от рождения 9 октября 1845 года“

ამგვარად ქართული წარწერა ამბობს, რომ პოეტი გარდაიცვალა 2-ს ოქტომბერს და რუსული კი „9-საო. ეს განსხვავება არ აიხსნება არ განურჩევლობით წარწერებისა და არც იმითი, რომ ვითომ ქვედა ხაზი „9“-ს რუსულ წარწერაში წაშლილიყოს, რადგან ორივე წარწერა ძლიერ გარკვევით ამოჭრილია და კარგად შენახულია აქამდის.

რადგან ნათქვამი გვქონდა, რომ პოეტი დამარხულიაო თავის ძმის მარჯვნით, ამიტომ ამოვათხრევინეთ მიწა გიორგის გვერდით, სამხრეთისაკენ, რომელიც მარჯვენა მხარეს უნდა ყოფილიყო მისი. ამოვათხრევინეთ მიწა საჟენ ნახევრის სიღრმეზე, მაგრამ დავრწმუნდით, რომ აქ არაფერი იყო. ვიფიქრეთ იქნება ძმას მიუსვენეს პოეტის გვამიო და ამიტომ გამოვათხრევინეთ გვერდი გიორგის საფლავისა. აქ აღმოჩნდა ნეშტი, რომელიც ჯერ გვეგონა პოეტის ნეშტი, მაგრამ მალე აღმოჩნდა, რომ აქ მდებარე მკვდარს სამხედრო მუნდირი ჰცმოდა და მხარზე ეპოლეტები ჰქონდა ციფრებით „21“(ე.ი. 21 დივიზია), ცხადი იყო, რომ ჩვენ წავაწყდით გიორგის ნეშტს და არა პოეტისას. გიორგის საფლავი მაშინვე შევასწორებინეთ. უეჭველი იყო, რომ ვინც აჩვენა, რომ პოეტის გვამი დასაფლავებულიაო გიორგის მარჯვნით, იმას თავისი მარჯვენა ჰქონია სახეში, როცა ის მისულა გიორგის საფლავის წინაშე, რადგან მისავალი გზა მიიმართება აღმოსავლეთიდან დასავლეთისაკენ. დავაწყებინეთ მიწის თხრა გიორგის მეორე გვერდით, ჩრდილოეთისაკენ. ზევით აგური იყო დაგებული. იმედი მოგვეცა, რომ აქ აკლდამა უნდა იყოსო. მაგრამ, ცოტა ჩაღრმავდა ნათხარი, მიწა უფრო და უფრო მაგარი აღმოჩნდა, დრო ცოტაღა დარჩა. მუშებს სულ ახალს და ახალს ვაყენებდით. სულ გამოვცვალეთ 24 მუშა. ხალხი დაღონდა და იმედი დაეკარგათ ძვირფასი ნეშტის პოვნისა. ჩვენ კი, რომელთაც მონდობილი გვქონდა ამ ნეშტის ქალაქში მოსვენება, ფერი გვეცვალა და აღარ ვიცოდით, რა გვექნა, როგორ უნდა ჩავსულიყავით ტფილისში და რა პასუხი უნდა გაგვეცა იმათთვის, ვინც მომზადებულნი იყვნენ ხვალინდელ დიდ ამბისათვის და იმათთვის განსაკუთრებით, ვინც სხვა ქალაქებიდამ ჩამოსულიყვნენ, ცალკე გვრცხვენოდა ჩვენის შეცდომისა: როგორ დაგვემართა, რომ ჯერ საძებარი ნეშტი არ მოვძებნეთ და ისე გამოვაცხადებინეთ გადმოსვენების დღე?

ამ საშინელ მდგომარეობაში რომ ვართ, დაჰკრა სამმა საათმა ნაშუადღევისამ. ახალ-ახალი უცხო ხალხი მოდის. მოვიდა აგრეთვე განჯის ვიცე-გუბერნატორი. ჩვენ ტფილისიდამ მოსულები იმის ფიქრში ვართ, გავგზავნოთ ახლავე თუ არა ტფილისში ტელეგრამა, რომ ხვალინდელი მზადება გადაიდვას. ამ ყოყმანში რომ ვართ, მიწა იმდენზე ამოთხარეს, რომ ხის ძირები, რომელიც თურმე ამაგრებდა მიწას, მოისპო. მიწას უფრო სირბილე დაეტყო. შევატყვეთ, რომ საფლავისთვის ნათხარი მიწა დაიწყო. იმედი მოგვეცა, რომ აქ კი უნდა იყოს ნეშტი დასაფლავებული. სრულდებოდა ოთხი საათი,როცა თითქმის ხუთი არშინის სიღრმეზე გამოჩნდა კუბო; მერე გამოჩნდა წაღების წვერები. მერე თავის და ტანის მთელი ძვლები. გვამს პირი ოდნავ მობრუნებული ჰქონდა ჩრდილოეთისაკენ: ალბად ჩასვენების დროს გადაქანებულიყო თავპირი. გვამს ტანზე ეცვა სამოქალაქო ჩინოვნიკის მუნდირი, ოქრო-მკერდით ნაკერი მუნდირისა და მაუდი ნაჭერ-ნაჭერ მოჰყვებოდა ხელს. კარგად შენახულიყო ქართულად შეკერილი წაღების ტყავი, ლანჩა და ქუსლები; მხოლოდ, როგორც ხელს ახლებდნენ, ერთმანეთს სცილდებოდა. ყველა დასახელებული ნივთები და მუნდირის ფოლაქები ცალკე წამოვიღეთ „წერა-კითხვის საზოგადოების“წიგნთსაცავში გადასაცემად. ექიმმა კეფა დაახლოებით გამოზომა. ანთროპოლოგიურად ზეჯითი გაზომვა არ მოხერხდა, რადგან არც ერთ ექიმს განჯაში არ ჰქონდა ამისთვის საჭირო ინსტრუმენტი.

ეჭვს გარეშე იყო, რომ ჩვენ მივაგენით სასურველს ნეშტს უკვდავის პოეტისას. პოლიცმეისტერმა შესაფერისი ოქმი შეადგინა და პირი გადმოგვცა ჩვენ. ყველანი ერთმანეთს ვულოცავდით მშვიდობით საქმის შესრულებას...

შემდეგ შესაფერი სიტყვა წარმოსთქვეს დეკანოზმა მძინაროვმა და ბ-ნმა ბაქრაძემ. ბ-ნმა დეკანოზიშვილმა თავისი ლექსი წაიკითხა. კუბო ძვირფასის ნეშტის განზრახული გვქონდა ეტლით წამოგვეღო რკინის გზის სადგურამდე, რადგან სასაფლაოდამ იქამდის ოთხი ვერსია, მაგრამ იმ სადგურზე ქართველ მოსამსახურეებმა აღარ დაგვანებეს და კუბო ხელით წამოასვენეს სადგურამდის“

ალექსანდრე ჭყონიას წერილში არსებული ცნობა სინამდვილეს არ შეეფერება. საფლავში ნანახი პორუჩიკი გიორგი ბარათაშვილი გარდაცვლილა 1823 წელს, როცა მელიტონი და ეფემია რვა წლის შეუღლებულნი იყვნენ. მელიტონი იმ დროს 28 წლის იყო და შეუძლებელია მას ამ ასაკის შვილი ჰყოლოდა. მელიტონს ჰყავდა შვილი გიორგი, მაგრამ ის დაიბადა 1824 წლის ივნისში, მოინათლა 9 აგვისტოს და მალე გარდაიცვალა. მელიტონ ბარათაშვილი სწორედ 1824 წლის აგვისტოს პირველ რიცხვებში დაინიშნა განჯის პოლიცმეისტერად და, თუ ორი თვის შვილი გიორგი თან წაიყვანა განჯაში, შეიძლება ის განჯაში გარდაცვლილიყო და იქვე დაეკრძალათ. პოეტის დებს, რომლებმაც გიორგი ორბელიანს უთხრეს, ტატო ადრე გარდაცვლილი მისივე ძმის გიორგის მარჯვნით ასაფლავიაო, ალბათ, ეს ჰქონდათ მხედველობაში; ამ ძმების საფლავების სანახავად მიდიოდნენ განჯაში და არა მოგვარე პორუჩიკ გიორგი ბარათაშვილისა, რომლის კავშირი მელიტონის ოჯახთან არ ჩანს.

(გაგრძელება იქნება)

გაგრძელება, დასაწყისი იხილეთ „სრ“ №99-100, 101-102, 103-104

სნაიპერთა ტრიუმფი

პოლონეთის ქალაქ ვროცლავში გამართული ტყვიის სროლის 23-წლამდელთა სადებიუტო ევროპის ჩემპიონატი საქართველოს ნაკრებისთვის მეტად შედეგიანი აღმოჩნდა.

ვაჟთა პირად პირველობაში, 10-მეტრიან დისტანციაზე პნევმატიკური პისტოლეტით სროლაში, ჩემპიონი იოანე ხვარეშია გახდა. მან ფინალურ სერიაში თავისი შესაძლებლობები ბრწყინვალედ წარმოაჩინა და 241.4 ქულით გაიმარჯვა. მანვე სოლო ტურნირიც მოიგო.

ჩვენს ნაკრებს ოქროს მედალი გუნდურ შეჯიბრებაშიც ერგო: ამავე დისციპლინაში მარიამ აბრამიშვილმა, მარიამ მარშავამ და სალომე ფროდიაშვილმა 1711 ქულა დააგროვეს და მეორე ადგილზე გასულ უკრაინას 12 ქულით აჯობეს.

აბრამიშვილმა პირად ჩათვლაშიც შეძლო კვარცხლბეკზე ასვლა – ქართველმა სპორტსმენმა 234.7 ქულით ვერცხლის მედალი მოიპოვა.

შედეგიანი იყო შერეულ წყვილთა ასპარეზობაც – ბრინჯაოს მედალს მარიამ მარშავასა და გიორგი მუმლაძის დუეტი დაეუფლა. პარტნიორებს არც მრგვალ სტენდზე მებრძოლი ელიზავეტა ბოიარშინოვა ჩამორჩა, რომელმაც ჯერ ინდივიდუალურ სროლებში გაიმარჯვა, ხოლო შემდეგ გიორგი არაბულთან ერთად ბრინჯაოს შერეულ წყვილებში დაეუფლა.

ეს უკვე მოხდა!

უკვე ოფიციალურად გამოცხადდა, რომ საქართველოს კალათბურთელთა ნაკრების 34 წლის კაპიტანი თორნიკე შენგელია ბარსელონიდან დუბაიში 2-წლიანი კონტრაქტის გაფორმების შემდეგ გადავიდა და არაბული კლუბის ფანებსაც მიმართა:

„მოგესალმებით, დუბაის გულშემატკივრებო. თორნიკე შენგელია ვარ და მსურს გაცნობოთ, რომ ერთი სული მაქვს, როდის შევუერთდები გუნდს. თქვენ წინაშე თამაშს მოუთმენლად ველი. მოდით, ერთად ბევრი დასამახსოვრებელი მომენტი გავიზიაროთ“.

შეგახსენებთ, რომ საამიროების ძალზე ამბიციური კლუბი ევროლიგაზე თამაშობს და მისი მოგების სტიმულიც აქვს, ჯვაროსანთა ლიდერი კი, თავის მხრივ, ახალ პარტნიორებთან ერთად შეეცდება მიაღწიოს იმ მიზანს, რომლისკენაც დიდი ხანია მიისწრაფის.

დუბაის პრეს-სამსახური წერს: **„...გუნდის შემადგენლობა თორნიკე შენგელიას დამატების შემდეგ კიდევ უფრო გაძლიერდა. ის მეტად გამოცდილი მოთამაშეა, რომელსაც ევროლიგაზე 10 წელზე მეტი პერიოდის განმავლობაში**

ასპარეზობა უმაგრებს ზურგს. 206 სმ. სიმაღლის შენგელია ევროპაში ერთ-ერთი საუკეთესო მძიმე ფორვარდია, რომელსაც ფიზიკური ძალა, უნივერსალურობა და ლიდერის თვისებები გამოარჩევს. ეჭვგარეშეა, რომ ასეთი ვარსკვლავის დამატებით დუბაი კიდევ უფრო კონკურენტუნარიანი ანსამბლი გახდება“.

დავძენთ, რომ ევროლიგის ახალ სეზონს დუბაი მადრიდის რეალთან მატჩით 24 სექტემბერს გახსნის, 29-ში კი შენგელია და ხავი პასკუალი ბარსელონას გამოცდიან, სადაც შარშან თანამშრომლობდნენ.

საფეხბურთო მოზაიკა

მას შემდეგ, რაც თბილისის დინამო ევროკატასტროფაში მოყვა, არსად ჩანდა **თემურ ქეცბაია.** მან 1 კვირის დაგვიანებით მოიწვია პრესკონფერენცია და კონფერენსლიგის მეორე საკვალიფიკაციო ეტაპზე ვილნიუსის ჟალგირისთან მძიმე მარცხზე, ზოგად სიტუაციაზე და მომავლის შესახებ ჩვეული პირდაპირობით ისაუბრა.

„მომხდარს ბევრი მიზეზი აქვს. ამაში ჩვენც ვართ დამნაშავეები და ისიც, რა მდგომარეობაშიც არის ახლა ქართული ფეხბურთი. სათანადოდ ვერ მოვემზადეთ, რადგან ამის საშუალება არ გვქონდა. რა თქმა უნდა, მთავარი პასუხისმგებელი სავალალო შედეგზე, როგორც მწვრთნელი, მე ვარ, მაგრამ რადგან ეროვნულ ჩემპიონატში გამარჯვების შანსი გვაქვს, დაწყებულ საქმეს შუა გზაში ვერ მივატოვებ, თანამშრომლობის გაგრძელებაზე კი სეზონის შემდეგ დავსხდებით და გადაწყვეტილებასაც მაშინ მივიღებთ.

...დაცვაში ტრავმირებულთა შეცვლა მომიხდა, რასაც ლიეტუვაში თამაშამდე გურიასთან ურთულესი სათასო ბრძოლა დაემატა, თანაც ცუდ ამინდსა და ცუდ მინდორზე, ხოლო შემდეგ ასევე ძალიან უარყოფითად იმოქმედა ჩვენზე მომქანცველმა მგზავრობამ და ხელოვნურ საფარზე გამართულმა მატჩმა. ვაღიარებ, რომ ჩვენი ბრალია, გურიასთან შეხვედრის გადადებაზე რომ ვერ მოვილაპარაკეთ. შეიძლება ვინმემ ეს ფედერაციას დააბრალოს, მაგრამ ეს არასწორი იქნება – ამაზე გუნდებს უნდა გვეზრუნა.

...როცა თამაშს ვუყურებდი, ერთადერთი, რისი გაკეთებაც შემეძლო, მინდორზე შევარდნა და საცოდაობის ჩაშლა იყო, რაც ერთადერთ გამოსავალს წარმოადგენდა. ბევრჯერ გვითქვამს, რომ ნიჭიერი ერი ვართ, მაგრამ თანამედროვე ფეხბურთში გამარჯვებისთვის მომზადება და თავგანწირვაც აუცილებელია. იყო მიზეზები, რის გამოც ეს დაგვაკლდა და ბოლო 20 წუთში ისე გავითიშეთ, რომ თამაშიც აღარ შეგვეძლო.

...მასპინძლებმა სტადიონზე საოცარი ატმოსფერო შექმნეს, და ეს მაშინ, როცა იქ ფეხბურთი პოპულარობით სადღაც მე-3 სახეობაა. მოედანზე რომ გავედით, გულშემატკივრის უფრო შემეშინდა, ვიდრე უშუალო მეტოქის, ისეთი ვითარება დაგვახვედრეს. სამწუხაროა, რომ ჩვენ ამას მოკლებულნი ვართ.

ყველაზე ტრაგიკული, იცით, რა არის? ამდენი ჩასაფრებული ადამიანი, რომლებიც შანსს ელოდებიან, რომ ბოლომა, შური და ზიზღი გადმოანთხიონ. მაგალითად, წავიდეს რომან ფიფია, რომელმაც დინამოში 200 მილიონი დახარჯა. დალოცვილებო, ქვეყანა 35 წელიწადია ვერ დალაგდა და ჩვენ ასე გვინდა ქართული ფეხბურთის დალაგება?

...უკვე სამი თვეა სამშობლოში ვარ და ხალხს სტადიონზე მოსვლისკენ მოვუწოდებ, რათა გუნდს დაეხმარონ. მიუხედავად ამისა, 2 ათასი კაცი არ იწუხებს თავს. არადა, თბილისში იმდენი ქომაგი რომ გვყოლოდა, რამდენიც ჟალგირისს ჰყავდა ვილნიუსში, პირველ თამაშში კიდევ 5-6 გოლს გავიტანდით.

...და ბოლოს – გიორგი ლორია. იგი ქართული ფეხბურთის, ეროვნული ნაკრებისა და დინამოს წარსულია, მაგრამ მიუხედავად იმისა, რომ ბევრი რამ გააკეთა, წინ უნდა გავიხედოთ. დიახ, დინამოდან ისეთები წასულან“...

* * *

ფიფამ საფეხბურთო ასოციაციებს ორგანიზაციის პრეზიდენტის პოსტზე ჯანი ინფანტინოს ხელახლა არჩევის მხარდასაჭერად მომზადებული წერილები გაუგზავნა.

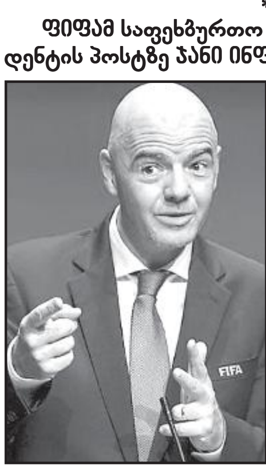

სქაი ნიუსის ინფორმაციით, მსოფლიო ფეხბურთის ხელმძღვანელის პოსტზე 10 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში ინფანტინოს საქმიანობის მადიდებელი ტექსტი ფიფას თანამშრომლებმა ჯერ კიდევ ამერიკულ მუნდიალამდე – მაისსა და ივნისში გაავრცელეს.

ამასთანავე, ირკვევა, რომ გულმოდგინედ მომზადებული წერილები ყველა საფეხბურთო ასოციაციას არ მიუღია. მათში ხაზგასმული იყო, თუ როგორ შეუწყო ხელი ინფანტინოს მუშაობამ ინფრასტრუქტურის განვითარებასა და ქალთა ფეხბურთის პროგრესს.

ასევე, გარდიანის ცნობით, ფიფას პრეზიდენტი თურმე ევროპული სუპერლიგის ფიფას სუპერლიგად რებრენდინგის შესახებ საიდუმლო მოლაპარაკებებს აწარმოებდა, რაც მხოლოდ ახლა გაცხადდა. არც ის დაიმალა, რომ მხარეებმა წინასწარი ხელშეკრულება ჯერ კიდევ 2020 წლის ოქტომბერში შეადგინეს.

მოლაპარაკებები იქამდი მივიდა, რომ წინასწარი შეთანხმებაც კი მომზადდა და პარტნიორობა სულ მცირე 12 წელზე უნდა ყოფილიყო გათვლილი. იგეგმებოდა აგრეთვე ერთობლივი ორგანიზაციის შექმნა, რომელსაც ხელშეკრულების ფარგლებში კომერციული ოპერაციები უნდა წარემართა.

ფიფას სუპერლიგაში მონაწილეობა 15 მუდმივ წევრსა და არსებული ტურნირებიდან კვალიფიცირებულ 5 კლუბს უნდა მიეღო. გარდა ამისა, იმავე გუნდების მონაწილეობით, ქალთა ანალოგის შექმნაც ყოფილა გათვალისწინებული...

* * *

ლეო მესის ორიოდე კვირა ეყო, მუნდიალის ფინალში ნაგემი მწარე მარცხი რომ დაეძლია და მინდორზე დუბლით დაბრუნებულიყო, მაგრამ მამის გარდაცვალებით მორიგი უმძიმესი დარტყმა მიიღო.

ლიგების თასის ჯგუფური ეტაპის შეხვედრაში 39 წლის არგენტინელმა ლეგენდამ ინტერ მაიამის მექსიკური ატლეტიკო სან-ლუისის წინააღმდეგ 2 გოლითა და ასისტით 4:2 მოაგებინა, თანაც 90 წუთში მეტოქის კარში 3 ზუსტი დარტყმა და პარტნიორებზე 25 ასევე ზუსტი გადაცემა (96,2 პროცენტი) შეასრულა.

ამრიგად, ოქროს ბურთის 8-გზის მფლობელმა მიმდინარე საკლუბო სეზონის მონაგარი 15 გოლამდე დაამრგვალა, ხოლო სულ სამეფო კარიერა 1116 მატჩში 921-ე გატანილი ბურთით დაამშვენა, რასაც 418 ასისტი ემატება.

შედარებისთვის, მისი 41 წლის მარადიული მეტოქის **კრიშტიანუ რონალდუს** სტატისტიკა ასეთია: 1330შეხვედრა, 976 გოლი და 261 ასისტი. რომ იტყვიან, ჩიტი ბდღვნად ღირს...

განვითარებაც, სრულყოფაც

საქართველოს 18-წლამდელ მორაგბეთა ნაკრებმა წლევანდელი საზაფხულო სერიის პირველი მატჩი სამხრეთაფრიკული ტურნეს ფარგლებში დურბანის უმაღლესი სკოლის მოედანზე ინგლისელ თანატოლებთან გამართა.

რადგან ეს შეხვედრები განვითარებასა და სრულყოფას ემსახურება, **გიორგი ნემსაძემ** ყველა შეგირდს მისცა მრისხანე მეტოქის წინააღმდეგ თამაშის შესაძლებლობა.

ღერძზე ბრძოლა ამასწინანდელი 20-წლამდელთა მუნდიალის მონაწილეებმა – გიორგი ხონელიძემ და მათე მახარაძემ დაიწყეს, ცენტრში დავით ახვლედიანი და მიხეილ მგალობლიშვილი შეწყვილდნენ, ფრთეებზე რეზი ცხვედიანი და ალექსანდრე მამაიაშვილი დადგნენ, ხოლო ფულბეკობა ლუკა ჭაკუას დაეკისრა. მათგან მხოლოდ ახვლედიანს არ უთამაშია 6 ერის საგაზაფხულო ფესტივალზე.

შერკინების პირველ ხაზში ნდობა საბა მერებაშვილს, ალექსანდრე გამყრელიძესა და გიორგი ბერძენიშვილს გამოუცხადეს, მეორე ხაზში – ნიკოლოზ ფანცულაიასა და ნიკოლოზ ხარებავას, მესამე ხაზში კი არჩევანი გიორგი ქევანიშვილზე, გუნდის კაპიტან მათე ბერუაშვილსა და ლუკა შულაიაზე შეჩერდა, თანაც ყველას ხვდა ამასწინანდელ 6 ერის ფესტივალზე თამაშის პატივი.

ამავე ტურნირზე განაცხადში მოხვდა ის 7 უმცროსი ბორჯღალოსანი 11-დან, ვისაც კუნძულელებთან ჯახში მარქაფის წევრობის დასახელებისას მიენიჭა უპირატესობა: საბა გოგრიჭიანი, იაგო ღუდუშაური, ნიკა ჯანგულაშვილი, ალექსანდრე გაგუა, გოგა ბერიძე, ბართლომე ხამაშურიძე და გიორგი სუთიაშვილი, ორმა – ლუკა ბარბაქაძემ და საბა გიორგიძემ შარშან ევროფორუმზე ითამაშეს და პირველად წარდგებიან ბობოლის წინაშე, ნიკოლოზ ჩაჩანიძეს და ლუკა მუშკუდიანს კი დებიუტი ექნებათ.

რაც ეხება ისტორიას, რაგბის სამშობლოსთან 18-წლამდელთა დონეზე გამართული წინა 3 შეხვედრიდან 1 მოვიგეთ და 2 წავაგეთ, თანაც თითოეულის ბედი ბოლო წუთებზე გადაწყდა.

სამწუხაროდ, ამჯერად ტრადიცია დაირღვა და უშანსოდ დავმარცხდით – 33:66 (ლელოები – 5:10).

წინ სერიის კიდევ 2 ტესტია – მასპინძლებთან და ირლანდიასთან, თანაც ორივე – არანაკლებ მძიმე.

სერია უნდა შეწყვიტოს

UFC-ის ქვემსუბუქი წონითი დივიზიონის წარმომადგენელი გიგა ჭიკაძე თავის მე-13 ბრძოლას UFC 331-ზე ბრაზილიელი ჟოანდერსონ ბრიტოს წინააღმდეგ გამართავს.

ქართველი მებრძოლის მეტოქე ორგანიზაციაში 2022 წლიდან ჩხუბობს, 31 წლისაა და მის აქტივში 7 მოგება და 3 წაგებაა. მთლიანობაში სამხრეთამერიკელმა MMA-ში 19 გამარჯვება მოიპოვა, 1 ფრედ დაასრულა და 5 დათმო. რაც შეეხება ჩვენს თანამემამულეს, მისი ბალანსი 15 წარმატება და 6 მარცხია, აქედან უკანასკნელ 3 შემთხვევაში ოქტაგონზე ვერ ივაჟკაცა და, იმედია, აღნიშნულ უსიამოვნო სერიას ამჯერად დაასრულებს.

გიგა ავალიანის საქმეზე დაკავებულ ნია იმნაძეს და ანასტასია ბერუაშვილს პატიმრობა შეეფარდათ!

საქალაქო სასამართლომ გიგა ავალიანის საქმეზე დაკავებულ ნია იმნაძეს და ანასტასია ბერუაშვილს, აღკვეთის ღონისძიების სახით, პატიმრობა შეუფარდა.

საქმეზე გადაწყვეტილება მოსამართლე მზია გარშაულიშვილმა მიიღო. პროკურატურა **ნია იმნაძეს** ჯგუფურად ჯანმრთელობის განზრახ მძიმე დაზიანების წაქეზებას, ხოლო **ანასტასია ბერუაშვილს** განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულის შეუტყობინებლობას ედავება.

ჯგუფურად ჩადენილი ძალადობის ბრალდებით თბილისში 3 პირი დააკავეს

შინაგან საქმეთა სამინისტროს თბილისის პოლიციის დეპარტამენტის ვაკე-საბურთალოს მთავარი სამმართველოს თანამშრომლებმა, ჯგუფურად ჩადენილი ძალადობის ბრალდებით, 3 პირი დააკავეს, მათ შორის, 2 არასრულწლოვანია.

შს სამინისტროს ინფორმაციით, გამოძიებით დადგინდა, რომ ბრალდებულებმა ორ თანმხლებ პირთან ერთად, მიმდინარე წლის 7 აგვისტოს, თბილისში, ყაზბეგის გამზირზე, სიტყვიერი და ფიზიკური შეურაცხყოფა მიაყენეს კომპანია „გლოვოს" კურიერს და შემთხვევის ადგილიდან მიიმალნენ. დაშავებულს სამედიცინო დახმარება კლინიკაში გაეწია. უწყების ცნობით, სამართალდამცველებმა ჩატარებული ოპერატიული ღონისძიებებისა და საგამოძიებო მოქმედებების შედეგად, 3 პირი მომხდარიდან მეორე დღეს დააკავეს. დანაშაულში მონაწილე კიდევ 2 პირის დაკავების მიზნით კი შესაბამისი ღონისძიებები ტარდება. გამოძიება სისხლის სამართლის კოდექსის 126-ე მუხლის პირველი პრიმა ნაწილით მიმდინარეობს.

თბილისსა და რეგიონებში უკანონო ცეცხლსასროლი იარაღები და საბრძოლო მასალა ამოიღეს

შინაგან საქმეთა სამინისტროს თბილისის, ქვემო ქართლის, იმერეთის, შიდა ქართლის და სამცხე-ჯავახეთის პოლიციის დეპარტამენტების თანამშრომლებმა სხვადასხვა დროს ჩატარებული საპოლიციო პრევენციული ღონისძიებების შედეგად ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა-შენახვა-ტარების ბრალდებით ხუთი პირი დააკავეს.

შსს-ს ცნობით, სამართალდამცველების მიერ ბრალდებულების პირადი, ავტომანქანისა და საცხოვრებელი სახლების ჩხრეკის შედეგად ნივთმტკიცებად ამოღებულია სხვადასხვა მოდელის ცეცხლსასროლი იარაღი, საბრძოლო მასალა, მათ შორის: ორი ავტომატი, სამი პისტოლეტი, ექვსი მჭიდი, მაყუჩი და 41 ვაზნა. გამოძიება სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლით მიმდინარეობს, რაც შვიდ წლამდე ვადით თავისუფლების აღკვეთას ითვალისწინებს.

წელიწადნახევარში 164 მოქალაქე დაიკარგა!

შინაგანი საქმეთა სამინისტროს მიერ გამოქვეყნებული 2025 წლისა და 2026 წლის პირველი 6 თვის მონაცემებით, ბოლო წელიწად-ნახევრის განმავლობაში საქართველოში 164 მოქალაქე დაიკარგა. მათგან 57 პირის ადგილსამყოფელი დღემდე დაუდგენელია.

ოფიციალური სტატისტიკის თანახმად, ამავე პერიოდში უგზო-უკვლოდ დაკარგულად ითვლებოდა 18 არასრულწლოვანიც, რომელთაგან 4-ის სამძებრო სამუშაოები ამჟამადაც მიმდინარეობს.

შსს-ს მონაცემებით, მიმდინარე წლის 6 თვეში დაკარგული 41 ადამიანიდან 36 საქართველოს მოქალაქეა, 5 კი უცხო ქვეყნის მოქალაქე. ნაპოვნია საქართველოს 21 მოქალაქე და უცხო ქვეყნის 4 მოქალაქე.

ტრაგედია თბილისის ზღვაზე

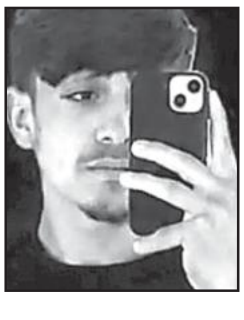

თბილისის ზღვაში 17 წლის რევან აფანდიევი დაიხრჩო, – ინფორმაციას „მარნეულინიუსი□ავრცელებს.

17 წლის **რევან აფანდიევი** მარნეულის მუნიციპალიტეტის სოფელ კაფანახჩის მკვიდრი იყო. თანასოფლელების ინფორმაციით, ახალგაზრდა თბილისის ზღვაზე თანატოლებთან ერთად საცურაოდ იმყოფებოდა.

სრულიად სომეხთა კათოლიკოსი სასამართლოს წინაშე წარდგება

სომხეთის ისტორიაში პირველად, სრულიად სომეხთა კათოლიკოსი გარეგინ II და სომხური სამოციქულო ეკლესიის უმაღლესი სულიერი საბჭოს ექვსი წევრი სასამართლოს წინაშე წარდგებიან.

საქმე სასამართლოს გადაწყვეტილების შეუსრულებლობის ბრალდებას უკავშირდება. გამოძიების ვერსიით, სასულიერო პირებმა არ შეასრულეს სასამართლოს განჩინება, რომელიც ერთ-ერთი სასულიერო პირის თანამდებობაზე აღდგენას ეხებოდა.

ადგილობრივი მედიის ინფორმაციით, ბრალის დამტკიცების შემთხვევაში, ბრალდებულებს ორ წლამდე თავისუფლების აღკვეთა ემუქრებათ. საქმე სომხეთის ხელისუფლებასა და სომხურ სამოციქულო ეკლესიას შორის ბოლო პერიოდში გამწვავებული დაპირისპირების ფონზე განიხილება. ანალიტიკოსების შეფასებით, მოქმედი კათოლიკოსის სასამართლო პროცესი ქვეყნის თანამედროვე ისტორიაში უპრეცედენტო მოვლენაა.

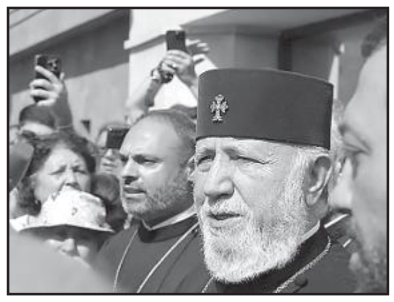

საჯარო შეტყობინება აუქციონის დანიშვნის შესახებ

წინამდებარე შეტყობინებით, შპს □ქმჯი ჰოლდინგი□ როგორც საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 302-ე მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული სპეციალისტი, ამ შეტყობინებაში მითითებულ კრედიტორს, სარეალიზაციო უძრავი ქონების მესაკუთრეს, მოვალეს და ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს ატყობინებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 306-306^{1}6 მუხლების საფუძველზე, კრედიტორ ს/ს □ლიბერთი ბანკის□განცხადების საფუძველზე ატარებს მესამე აუქციონს მარიამ ბადალოვის საკუთრებაში არსებულ იპოთეკით დატვირთულ უძრავ ქონებაზე.

აუქციონი ტარდება შემდეგი პირობებით:

1. უძრავი ნივთის მესაკუთრე: მარიამ ბადალოვი (პ/ნ 57001016607), გორის რაიონი, სოფელი ოთარშენი

2. უძრავი ნივთის ადგილმდებარეობა და მოკლე აღწერა: გორის რაიონი, სოფელ ვარიანში მდებარე სასოფლო - სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი დაზუსტებული ფართობით 3506 კვ.მ (საკადასტრო კოდი: 66.43.05.000.022)

3. უძრავი ნივთის სამართლებრივი მდგომარეობა: უძრავი ნივთი არ არის დატვირთული გარდამავალი სანივთო ვალდებულებებით.

4. უძრავი ნივთის საწყისი ფასი: 4000 ლარი.

5. აუქციონის დაწყების თარიღი: 2026 წლის 10 აგვისტო, 12:00 საათი.

6. აუქციონის დასრულების თარიღი: 2026 წლის 26 აგვისტო, 14:00 საათი.

7. აუქციონის ჩატარების ფორმა და მონაცემები: ელექტრონული აუქციონი ინტერნეტ მისამართზე www.eauction.ge (განაცხადის **N71271HZP131161026**; აუქციონის ნომერი: 71271; ლოტის ნომერი: 1311610)

8. მოვალე: ქრისტინე ბადალოვი (პ/ნ 57001006144), გორის რაიონი, სოფელი ოთარშენი;
ბონდო ბადალოვი (პ/ნ 59001013277), გორის რაიონი, სოფელი ვარიანი;
მარიამ ბადალოვი (პ/ნ 57001016607), გორის რაიონი, სოფელი ოთარშენი.

9. აუქციონის გამომცხადებელი სპეციალისტის სახელწოდება და მისამართი: შპს □ქმჯი ჰოლდინგი□(ს/კ 204572284), მისამართი: ქ. თბილისი, შარტავას ქ. N40, სართული 11.

10. აუქციონის პირობები:

10.1 აუქციონში მონაწილეობის მიღების უფლება აქვს ნებისმიერ პირს, მათ შორის, კრედიტორს, მოვალეს და მესაკუთრეს;

10.2 მესაკუთრეს ან ნებისმიერ პირს მესაკუთრესთან შეთანხმებით ან/და მესამე პირს, რომლის უფლებაც შეიძლება შეილახოს აუქციონის შედეგად, უფლება აქვს, აუქციონის ჩატარებამდე მოთხოვნის დაკმაყოფილებით თავიდან აიცილოს აუქციონი;

10.3 აუქციონში მონაწილეობის მსურველმა, აუქციონის დაწყებამდე უნდა წარმოადგინოს საბანკო გარანტია უძრავი ნივთის საწყისი ფასის 10%-ის ოდენობით, რომელიც უნდა უზრუნველყოფდეს აუქციონში გამარჯვების შემთხვევაში თანხის სრულად გადახდას. საბანკო გარანტიის ბენეფიციარი უნდა იყოს კრედიტორი ს/ს □ლიბერთი ბანკი□

10.4 აუქციონში გამარჯვებული პირი ვალდებულია, ქონების შეძენიდან 7 დღის ვადაში სრულად გადაიხადოს უძრავი ნივთის ღირებულება, რომელიც უნდა შეიტანოს შპს □ქმჯი ჰოლდინგის□საბანკო ანგარიშზე (სს □თიბისი ბანკი□, ანგარიშის ნომერი GE17TB1188736020100003). წინააღმდეგ შემთხვევაში აუქციონის შედეგები გაუქმდება და ჩატარდება ხელახალი აუქციონი. აუქციონში გამარჯვებულ პირს ქონებაზე საკუთრების უფლება წარმოეშობა ფასის სრულად გადახდის შემდეგ.

10.5 აუქციონი გაუქმდება, თუ აუქციონის შესახებ განცხადების შემტანი კრედიტორი უკან გაიტანს მას.

10.6 აუქციონი შეწყდება, თუ აუქციონის ჩატარებამდე მოვალე ან მესამე პირი, რომელიც უფლებამოსილია, დააკმაყოფილოს კრედიტორი, გადაიხდის მის დასაკმაყოფილებლად და ყველა სხვა ხარჯის დასაფარავად საჭირო თანხას.

10.7 ნებისმიერ პირს, ვისაც გააჩნია უფლებები სარეალიზაციო უძრავ ქონებაზე, ვალდებულია ამ უფლებათა დამადასტურებელი მტკიცებულებები წარმოადგინოს 2026 წლის 26 აგვისტოს 10:00 საათამდე.

საჯარო შეტყობინება აუქციონის დანიშვნის შესახებ

წინამდებარე შეტყობინებით, შპს □ქმჯი ჰოლდინგი□ როგორც საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 302-ე მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული სპეციალისტი, ამ შეტყობინებაში მითითებულ კრედიტორს, სარეალიზაციო უძრავი ქონების მესაკუთრეს, მოვალეს და ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს ატყობინებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 306-306^{1}6 მუხლების საფუძველზე, კრედიტორ ს/ს □ლიბერთი ბანკის□განცხადების საფუძველზე ატარებს პირველ აუქციონს რამილ გურბანოვის საკუთრებაში არსებულ იპოთეკით დატვირთულ უძრავ ქონებაზე.

აუქციონი ტარდება შემდეგი პირობებით:

1. უძრავი ნივთის მესაკუთრე: რამილ გურბანოვი (პ/ნ 28001000066), მარნეულის რაიონი, სოფელი ყიზილ-აჯლო, მოდი ნახეს ქუჩა N69

2. უძრავი ნივთის ადგილმდებარეობა და მოკლე აღწერა: მარნეულის რაიონი, სოფელი ყიზილ-აჯლო, მოდი ნახეს ქუჩა N69 მდებარე სასოფლო - სამეურნეო (საკარმიდამო) დანიშნულების მიწის ნაკვეთი დაზუსტებული ფართობით 1620 კვ.მ და შენობა N1 განაშენიანების ფართი 133კვ.მ. N2 განაშენიანების ფართი 63კვ.მ. N3 განაშენიანების ფართი 45კვ.მ. (საკადასტრო კოდი: 83.01.14.169)

3. უძრავი ნივთის სამართლებრივი მდგომარეობა: უძრავი ნივთი არ არის დატვირთული გარდამავალი სანივთო ვალდებულებებით.

4. უძრავი ნივთის საწყისი ფასი: 17210.53 ლარი.

5. აუქციონის დაწყების თარიღი: 2026 წლის 10 აგვისტო, 12:00 საათი.

6. აუქციონის დასრულების თარიღი: 2026 წლის 26 აგვისტო, 14:15 საათი.

7. აუქციონის ჩატარების ფორმა და მონაცემები: ელექტრონული აუქციონი ინტერნეტ მისამართზე www.eauction.ge (განაცხადის **N71271HZP131167326**; აუქციონის ნომერი: 71271; ლოტის ნომერი: 1311673)

8. მოვალე: რამილ გურბანოვი (პ/ნ 28001000066), მარნეულის რაიონი, სოფელი ყიზილ-აჯლო, მოდი ნახეს ქუჩა N69;

ფინარა ალიევა (პ/ნ 28001017196), მარნეულის რაიონი, სოფელი ყიზილ-აჯლო, ჰიდრის ზეინალოვის ქუჩა N87.

9. აუქციონის გამომცხადებელი სპეციალისტის სახელწოდება და მისამართი: შპს □ქმჯი ჰოლდინგი□(ს/კ 204572284), მისამართი: ქ. თბილისი, შარტავას ქ. N40, სართული 11.

10. აუქციონის პირობები:

10.1 აუქციონში მონაწილეობის მიღების უფლება აქვს ნებისმიერ პირს, მათ შორის, კრედიტორს, მოვალეს და მესაკუთრეს;

10.2 მესაკუთრეს ან ნებისმიერ პირს მესაკუთრესთან შეთანხმებით ან/და მესამე პირს, რომლის უფლებაც შეიძლება შეილახოს აუქციონის შედეგად, უფლება აქვს, აუქციონის ჩატარებამდე მოთხოვნის დაკმაყოფილებით თავიდან აიცილოს აუქციონი;

10.3 აუქციონში მონაწილეობის მსურველმა, აუქციონის დაწყებამდე უნდა წარმოადგინოს საბანკო გარანტია უძრავი ნივთის საწყისი ფასის 10%-ის ოდენობით, რომელიც უნდა უზრუნველყოფდეს აუქციონში გამარჯვების შემთხვევაში თანხის სრულად გადახდას. საბანკო გარანტიის ბენეფიციარი უნდა იყოს კრედიტორი ს/ს □ლიბერთი ბანკი□

10.4 აუქციონში გამარჯვებული პირი ვალდებულია, ქონების შეძენიდან 7 დღის ვადაში სრულად გადაიხადოს უძრავი ნივთის ღირებულება, რომელიც უნდა შეიტანოს შპს □ქმჯი ჰოლდინგის□საბანკო ანგარიშზე (სს □თიბისი ბანკი□, ანგარიშის ნომერი GE17TB1188736020100003). წინააღმდეგ შემთხვევაში აუქციონის შედეგები გაუქმდება და ჩატარდება ხელახალი აუქციონი. აუქციონში გამარჯვებულ პირს ქონებაზე საკუთრების უფლება წარმოეშობა ფასის სრულად გადახდის შემდეგ.

10.5 აუქციონი გაუქმდება, თუ აუქციონის შესახებ განცხადების შემტანი კრედიტორი უკან გაიტანს მას.

10.6 აუქციონი შეწყდება, თუ აუქციონის ჩატარებამდე მოვალე ან მესამე პირი, რომელიც უფლებამოსილია, დააკმაყოფილოს კრედიტორი, გადაიხდის მის დასაკმაყოფილებლად და ყველა სხვა ხარჯის დასაფარავად საჭირო თანხას.

10.7 ნებისმიერ პირს, ვისაც გააჩნია უფლებები სარეალიზაციო უძრავ ქონებაზე, ვალდებულია ამ უფლებათა დამადასტურებელი მტკიცებულებები წარმოადგინოს 2026 წლის 26 აგვისტოს 10:00 საათამდე.

საშვილიშვილო თაოსნობა

ფოთის მერიამ ფოთში დაბადებული ახალშობილების ოჯახებისთვის 2 000-ლარიანი ერთჯერადი ფინანსური დახმარების პროგრამა დაიწყო

ფოთის მერიის ინფორმაციით, პროგრამით სარგებლობისთვის აუცილებელია:

ახალშობილის დაბადების მოწმობაში დაბადების ადგილად მითითებული იყოს ქალაქი ფოთი;

ახალშობილის მშობლები განცხადების წარდგენამდე არანაკლებ ერთი წლის განმავლობაში უწყვეტად იყვნენ რეგისტრირებულნი ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტში. რეგისტრაციის წყვეტის შემთხვევაში, ისინი არ უნდა იყვნენ რეგისტრირებულნი სხვა მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში;

საცხოვრებელი ადგილის რეგისტრაციის მოთხოვნა არ ვრცელდება იძულებით გადაადგილებული პირის სტატუსის მქონე მოქალაქეებზე, რომელთა დევნილის სტატუსის დამადასტურებელი დოკუმენტის მიხედვით რეგისტრირებულ მისამართად მითითებულია ქალაქი ფოთი.

□დამატებითი ინფორმაციისთვის მიმართეთ ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამსახურს: (0493) 22 06 38. პროგრამით სარგებლობისთვის საჭირო დოკუმენტაციის შესახებ დეტალური ინფორმაცია იხილეთ ბმულზე□

პრემიერა ბათუმის დრამატულ თეატრში

ბათუმის დრამატულ თეატრში სპექტაკლის □ბიჩ□პრემიერა გაიმართა. წარმოდგენა იუმორით, ირონიითა და მოულოდნელი ამბებით ადამიანურ ურთიერთობებზე გვიყვება.

სპექტაკლის ერთ-ერთი მთავარი თავისებურება თეატრისა და კინოს შერწყმაა, რაც მაყურებელს განსხვავებულ თეატრალურ გამოცდილებას სთავაზობს. სპექტაკლის ავტორები და რეჟისორები **გიორგი ხურცილავა** და **ლაშა ცქვიტინიძე** არიან.

სპექტაკლი აჭარის კულტურის სამინისტროს, საქართველოს კულტურის სამინისტროს, □შემოქმედებითი საქართველოსა□და ბათუმის დრამატული თეატრის მხარდაჭერით დაიდგა.

□ფილმისა და თეატრის გაერთიანებას უფრო ექსპერიმენტის სახე ჰქონდა. მინდა დავუფასო ყველა იმ ადამიანს ის უზარმაზარი შრომა, რომელიც ამ ორი თვის განმავლობაში ამ ახალგაზრდებმა ჩადეს იმისათვის, რომ ყველაფერი ასეთი წარმატებით დასრულებულიყო□ – განაცხადა ბათუმის დრამატული თეატრის დირექტორმა კოტე მჟავიამ პრემიერის დასრულების შემდეგ.

ღიმილი...

მას შემდეგ, რაც ქალი თხოვდება, მას გონება უნათდება და ბოლოს და ბოლოს აზრზე მოდის, თუ ვინაა დამნაშავე იმაში, რომ არაფერში ბედი არა აქვს!

* * *

საინტერესოა, მაინც რისთვის უყვარდებოდათ ქალებს მამაკაცები მანამ, ვიდრე კაცობრიობა ფულს გამოიგონებდა?

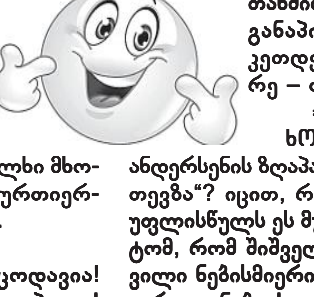

* * *

როცა დრო შეზღუდულია, მეგობრებისთვის აღარავის სცხელა, ხალხი მხოლოდ კამასუტრისეული ურთიერთობებზე იწყებს ფიქრს!..

* * *

უცოლო მამაკაცი საცოდავია! ცოლიანი კი – მთლად დაღუპული!

* * *

კეთილი აღმზრდელები გვასწავლიან, გვიყვარდეს ჩვენი ახლობლები, კამასუტრა გვაცნობს, თუ პრაქტიკულად როგორ უნდა ამას განხორციელება, უბის წიგნაკი გვკარნახობს, თუ კერძოდ ვის ერგება ეს პატივი, ორგანაიზერი კი გვამცნობს იმას, თუ სად და როდის უნდა ჩატარდეს ღონისძიება.

* * *

თავდაპირველად ღმერთმა მამაკაცი შექმნა და მხოლოდ ამის შემდეგ – ქალი. ასეთი თანმიმდევრობა კი იმან განაპირობა, რომ ჯერ კეთდება ესკიზი და მერე – თვით შედევრი...

* * *

ხომ გახსოვთ ჰანს ანდერსენის ზღაპარი „პატარა ქალთევზა“? იცით, რატომ შეუყვარდა უფლისწულს ეს მუნჯი არსება? იმიტომ, რომ შიშველი, მუნჯი ქალიშვილი ნებისმიერი მამაკაცის სანუკვარი ოცნებაა!

* * *

სქესობრივი გზით გადაიცემა არა მხოლოდ ვენერიული სნეულებები, არამედ ჯილდოები, პრემიები, წოდებები, ბინები, აგარაკები და მთავარი როლები...

ანზორ ერქომაიშვილის დაბადების დღე □ „შავი შაშვი ჩიო-ოო-და“ ოზურგეთში

10 აგვისტო დიდებული ხელოვანის □ანზორ ერქომაიშვილის დაბადების დღეა. წელს მას 86 წელი შეუსრულდებოდა.

ოზურგეთის ფოლკლორის ცენტრის ინფორმაციით, წელს გურიაში, კერძოდ, ოზურგეთში ეს თარიღი განსაკუთრებულად აღინიშნება. 10 აგვისტოს, 16:00 საათზე, გურულებსა და გურიის სტუმრებს ეძლევათ საშუალება, იხილონ რეჟისორ გიორგი ჭუმბურიძის ახალი მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმი □□შავი შაშვი ჩიო-ოო-დააა□.□

□ფილმში მოთხრობილია ისტორია, თუ როგორ დაიძრა ქართული სიმღერა გურიის პატარა სოფლიდან და მიაღწია ლონდონისა და ტოკიოს საუკეთესო სცენებამდე. ამავდროულად, ეს არის ამბავი ბაბუა-შვილი-შვილიშვილისა, ოჯახური ერთობისა და სიყვარულის უდიდესი ძალის შესახებ.

ფილმში მონაწილეობენ ცნობილი და ყველასთვის საყვარელი ქართველი მსახიობები და მომღერლები: **ირაკლი კავსაძე, მიშო ჯავახიშვილი, ნინო არსენიშვილი, ტრისტან სიხარულიძე, ლევან ნინიძე, მალხაზ ქვრივიშვილი, ზურაბ ჩხაიძე.** ასევე მონაწილეობენ ოზურგეთის თეატრის მსახიობები და ფოლკლორული ანსამბლების □□რუსთავისა□და □მართვეს□სხვადასხვა თაობის აღზრდილები.

კინოსურათი შექმნილია საქართველოს კინემატოგრაფიის ეროვნული ცენტრისა და საქართველოს კულტურის სამინისტროს მხარდაჭერით (პროდიუსინგი □ბც ფილმ სტუდიო“, □ილქ ფაქტორი სტუდიო“, ფონდი □ქართული სული“, კომპანიები KTW, □ურამიშვილის მარანი, □უზუპო“, □სამოსელი პირველი“, კინოსტუდია □ქართული ფილმი“).

„ამაღლების“ ფრესკის ასლი საექსპოზიციოდ მომზადდა“...

□ხელოვნების სასახლე-მუზეუმების გაერთიანების რესტავრატორებმა გადაჭიმეს და საექსპოზიციოდ მოამზადეს ადიშის მთავარანგელოზთა ეკლესიის დასავლეთ კედელზე არსებული □ამაღლების□ ფრესკის ასლი, □ინფორმაციას **გიორგი კალანდია** ავრცელებს.

□ხელოვნების სასახლე-მუზეუმების გაერთიანების თანამშრომლები წუთით არ ისვენებენ. ჩვენმა რესტავრატორებმა:ნუცა ადეიშვილმა, გიორგი და ცოტნე ხუბუტიებმა ქვეჩარჩოზე გადაჭიმეს და საექსპოზიციოდ მოამზადეს ადიშის მთავარანგელოზთა ეკლესიის დასავლეთ კედელზე არსებული □ამაღლების□ ფრესკის ასლი, რომელიც მხატვარ-რესტავრატორ ნინო კიტოვანის მიერ 1999 წელსაა შექმნილი. აღნიშნული ხელოვნების ნიმუში, ქალბატონ სალომე ჯამბურიას აქტიური ძალისხმევით, შეიძინა კულტურის სამინისტრომ ჩვენი მუზეუმისათვის მიმდინარე წლის დასაწყისში. ექსპონატი უახლოეს მომავალში სასახლის მუდმივ ექსპოზიციაში განთავსდება□..

მუსიკალური ფესტივალი „ჰიტერატურა“

ბათუმმა მუსიკალურ ფესტივალს □ჰიტერატურა□უმასპინძლა. ფესტივალი ბათუმის დრამატულ თეატრში დათო ევგენიძისა და მისი ბენდის კონცერტით გაიხსნა.

ბათუმის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლეში კი მუსიკალური მასტერკლასი გაიმართა, რის შემდეგაც საგამოფენო პერფორმანსი მოეწყო.

საქართველოს რესპუბლიკა

გამომცემელი და მთავარი რედაქტორი
სპარტაკ ქობულია
(599-36-00-35)

რედაქტორის მოადგილე
მამუკა ვაშაკიძე
(597-22-07-04)

შემოქმედებითი ჯგუფი:
ალეკო ასლანიშვილი,
თემურ ქორიძე,
ოთარ ტურაბელიძე,
გია პლატონიშვილი.

პიარისა და მარკეტინგის მენეჯერი
რუსუდან ქობულია
(577-77-27-17)

ტექნიკური რედაქტორი:
კახა ქორიძე.

სტილისტ-კორექტორები:
ნაირა კეკელია,
მაია იორამაშვილი.

ოპერატორი
შორენა გვილია.

გაზეთის განახლებული ლოგოს ავტორი
გიორგი ნადარეიშვილი.

მისამართი:
თბილისი,
აკაკი წერეთლის N116

წერილები გამოგზავნეთ ელექტრონულ მისამართზე:
sak@sak.ge

გაზეთი დამოუკიდებელია და ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრესის პრინციპით. რედაქციის აზრი, შესაძლოა, არ ემთხვეოდეს ავტორთა მოსაზრებებს.

ფაქტების სიზუსტეზე პასუხისმგებელია ავტორი. საავტორო უფლებები დაცულია. რედაქცია პასუხს არ აგებს სოციალური ქსელიდან და სხვა მედია-საშუალებებიდან გადმოებეჭდილ, ან უცხოური პრესიდან თარგმნილი მასალების, ფაქტების, ინფორმაციის სიზუსტეზე.

იბეჭდება სტამბა
„ტორში“
ზიგზაგის ქუჩა N6

uac(უაკ)070.4(479.22)
C—323

2 009882 689431

რეკლამისთვის დარეკეთ:
577-77-27-17
rkobulia29@gmail.com
ნებისმიერი თანხა ჩარიცხეთ ანგარიშზე:
GE90BG0000000538329790

მომდევნო ნომერი გამოვა ხუთშაბათს, 13 აგვისტოს